

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบํารุง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

โดย
นายเกรียงไกร นครพงศ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF GUIDANCE PERFORMANCE
OF RATANARATBUMRUNG SCHOOL

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2021

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัต นราษฏร์บำรุง
โดย	เกรียงไกร นครพงศ์
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)	

620620033 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, งานแนะแนว

นาย เกรียงไกร นครพงศ์: แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญา
บำรุง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุง
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง
พรรณนา (Descriptive research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุง จำนวน 98 คน
ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และ ครู จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม
และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ
มาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็น
รายบุคคล 2. การบริการให้คำปรึกษา 3. การบริการจัดวางตัวบุคคล 4. การบริการสนเทศ 5. การบริการ
ติดตามและประเมินผล

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุง มีหลากหลาย
แนวทาง ได้แก่ ด้านการบริการสนเทศ ควรมีการจัดตั้งเพจเฟซบุ๊กงานแนะแนวโรงเรียนรัตนราชกัญญา
บำรุง เป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยแก่
นักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้อง อีกทั้งห้องแนะแนวในโรงเรียนสามารถเป็น
แหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียน ทั้งการบริการหนังสือและคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ค้นหาข้อมูลต่าง ๆ
ด้านการบริการติดตามและประเมินผล การใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ในการ
ติดตามนักเรียนที่ออกเรียนกลางคันมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้งานแนะแนวรู้สาเหตุและปัจจัยสำคัญของการออก
กลางคันระหว่างเรียนว่ามีสาเหตุใด เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการ
ออกกลางคันของนักเรียนในปีการศึกษาถัดไปและสามารถใช้กลุ่มไลน์หรือช่องทางการสื่อสารโซเชียลเป็น
เครื่องมือช่วยในการติดตามนักเรียนเหล่านี้ รวมถึงนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมให้ศิษย์เก่าที่
สำเร็จการศึกษามาทบอกล่าประสบการณ์แก่นักเรียนในโรงเรียน โดยทุกปีการศึกษาการสอบถามความ
คิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการบริการงานแนะแนวทุกด้านในโรงเรียนจะเป็นแนวทางสะท้อนการ
ทำงานของงานแนะแนวเพื่อที่งานแนะแนวได้ปรับปรุงการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป

620620033 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : DEVELOPMENT GUIDELINES, GUIDANCE

MR. KREINGKRAI NAKORNPONG : GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF GUIDANCE PERFORMANCE OF RATANARATBUMRUNG SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR SANGAUN INRAK, Ph.D.

The purposes of this research aim to: 1. Guidance operations of Rattanakul Bamrung School 2. Guidelines for guidance operations development of Rattanakul Bamrung School. This research is descriptive research. The sample is 98 civil servant teachers of Rattanakul Bamrung School, consisting of 4 administrators and 94 teachers. The instruments were used in this research were the questionnaires and interview forms. The statistical data were used for this research were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the research are as followed.

1. The overall and each aspect of guidance operation of Rattanakul Bamrung school is at a high level. The arithmetic mean values were arranged from highest to lowest as follows 1. Education services and individual learner data collection 2. Consulting services 3. Personnel placement services 4. Information services 5. Follow-up and evaluation services

2. Guidelines for the development of guidance operations of Rattanakul Bamrung School. There are a variety of approaches, including information services should establish a Facebook page for the Rattanakul Bamrung school's guidance. It is a way that will increase the efficiency of publishing necessary communication and up-to-date information to students. This allows students to receive information quickly and accurately. In addition, the school guidance room can be a source of information for students that are book and computer services to search for information. Monitoring and Evaluation the use of tools such as questionnaires, interview forms to track dropouts plays an important role in helping the guidance worker identify the causes and key factors of school dropouts, providing information for planning and finding guidelines for school dropouts in the next school year. Line groups or social media channels can be used as a tool to help track these students and graduating students to organize graduating alumni activities. Every academic year, asking the opinions of teachers and students about all aspects of the guidance services in the school will be a guideline to reflect the work of the guidance work to improve operations in the next school year.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระที่ให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยและให้โอกาส ในครั้งนี้ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์ ประธานกรรมการสอบค้นคว้าอิสระ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและข้อเสนอแนะ แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ถูกต้องและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการ บริหารการศึกษาทุกท่านที่มอบความรู้และประสบการณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ แบบสอบถามของคุณอรินทรา อยู่หลาบ ในการเก็บข้อมูลด้านการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ และขอขอบพระคุณ ดร.วรรณชัย รัชสี ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี คณะผู้บริหาร รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานแนะแนว และคณะครูโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงทุกท่านที่อนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขออน้อมรำลึกคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก เดชะพระบารมี สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) และบรมครูอาจารย์ที่ผู้วิจัยได้นับถืออันเป็นที่พึ่งให้ผู้วิจัยมีสติและ ปัญญาและมีกำลังใจในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยประโยชน์อันเกิด จากการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่เป็นส่วนหนึ่งจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

นาย เกรียงไกร นครพงศ์

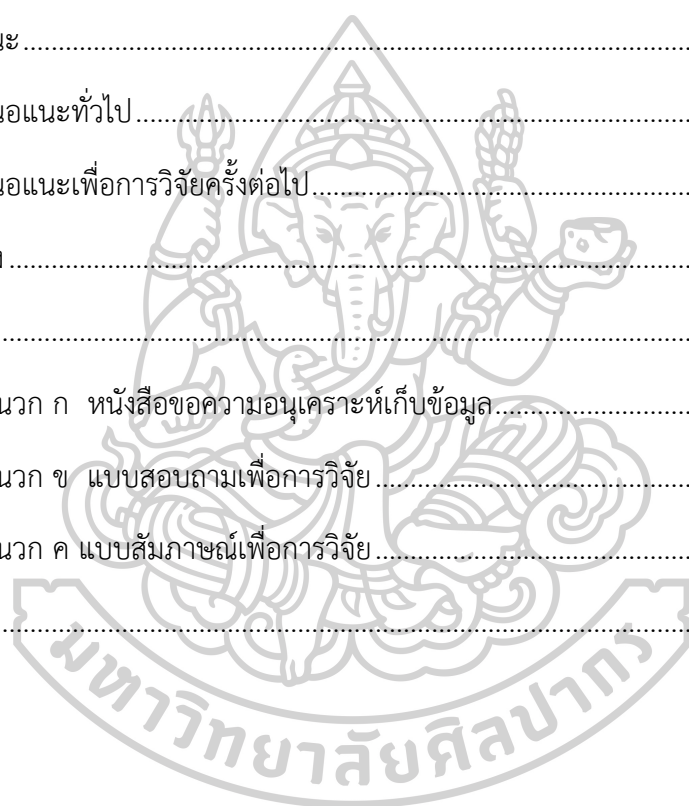
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน.....	13
ความหมายของการแนะแนว.....	13
ประวัติความเป็นมาของการแนะแนว.....	14
สำหรับการแนะแนวในประเทศไทย.....	15
ความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนว.....	16

ปรัชญาพื้นฐานการแนะแนว.....	18
ความรู้พื้นฐานการแนะแนว.....	19
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการแนะแนว.....	20
ขั้นตอน กระบวนการ การดำเนินงานของการแนะแนว.....	28
ข้อมูลโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง.....	70
ข้อมูลทั่วไป.....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
งานวิจัยในประเทศ.....	71
งานวิจัยต่างประเทศ.....	76
สรุป.....	79
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	80
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	80
ระเบียบวิธีวิจัย.....	81
แผนแบบของการวิจัย.....	81
ประชากร.....	82
กลุ่มตัวอย่าง.....	82
ตัวแปรที่ศึกษา.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สรุป.....	86
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง.....	89
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผลการวิจัย.....	101
ข้อเสนอแนะ	106
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	106
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	106
รายการอ้างอิง	107
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	113
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	122
ประวัติผู้เขียน.....	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 โครงสร้างขอบข่าย 5 บริการงานแนะแนว	26
ตารางที่ 2 วิธีการจัดบริการสนเทศ.....	44
ตารางที่ 3 ขั้นตอนการบริการให้คำปรึกษา	52
ตารางที่ 4 ข้อมูลบุคลากร	70
ตารางที่ 5 ข้อมูลนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2564).....	70
ตารางที่ 6 ประชากรและตัวอย่าง.....	82
ตารางที่ 7 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
ตารางที่ 8 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุงโดยภาพรวม	89
ตารางที่ 9 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการศึกษา และรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	90
ตารางที่ 10 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการ สนเทศ.....	91
ตารางที่ 11 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการให้ คำปรึกษา.....	93
ตารางที่ 12 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการจัด วางตัวบุคคล.....	94
ตารางที่ 13 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญาบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการ ติดตามและประเมินผล	96

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	11
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย.....	12
แผนภูมิที่ 3 ขอบข่ายงานแนะแนว.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ระบบการศึกษาไทยเป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในศตวรรษที่ 21 ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมได้พยายามอย่างเต็มที่ในการดำเนินการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการศึกษาไทย แต่การปฏิรูปการศึกษาไทยที่ผ่านมามีอุปสรรคอยู่มากในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งแบบบนลงล่าง (top – down) และแบบล่างขึ้นบน (bottom – up) ที่จะมุ่งไปสู่องค์ประกอบของระบบการศึกษาเช่นเดียวกับประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา นั่นคือ มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง มีการตั้งมาตรฐานระดับสูง มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาการได้มาและการคงไว้ซึ่งครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ ความร่วมมือในการทำงานของทุกภาคส่วนที่สอดคล้องกัน การบริหารและการจัดการที่ดีและมีความรับผิดชอบ การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนและการมุ่งเน้นพัฒนาอนาคตในระดับโลก ขณะเดียวกันมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและต่างสังกัดอีกจำนวนมากไม่น้อยที่สามารถจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาแนวคิดการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับศักยภาพความถนัดความสนใจของผู้เรียน¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ นักเรียน ด้านการมีงานทำมีอาชีพและการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รัฐจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) มีวิสัยทัศน์ของประเทศ คือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุขเศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรมฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนโดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพจึงกำหนดนโยบาย

---

¹ พิทักษ์ โสตถยาคม “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ความหวังใหม่ในการปฏิรูปการศึกษาไทย,” **วารสารวิชาการ** 22,1 (มกราคม – มีนาคม 2562):5.

ในการเตรียมความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตอาสา รับผิดชอบ ต่อผู้อื่นและสังคม มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดีมีหลักคิดถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นมีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยและพลเมืองโลกที่มีทักษะการคิดขั้นสูงเป็นนวัตกรรมนักคิด ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง²

ความเป็นมาและความสำคัญ

กระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมสู่วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบทำให้คนไทยโดยเฉพาะ เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วรุนแรง และเต็มไปด้วย สถานการณ์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้การไหลล้าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่สังคมไทย ด้วยกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยมในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันจะอ่อนแอลงทำให้เด็ก และเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าวจน นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความล้มเหลวของทั้งด้านการเรียนและความไม่มั่นคงใน อนาคตเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์และคนทำงานด้านเด็กจะใช้ความรักความปรารถนาดีอย่างมากเพียงใดก็ตามก็ไม่อาจ พิทักษ์ปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัยหรือมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังได้จาก การประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าเด็กและ เยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ ดังนี้ 1. ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้นหมกมุ่นและเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมจากเกมจนนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเองและสังคม 2. นิยม ประลองความเร็ว โดยการแข่งขัณรถมอเตอร์ไซด์ มีพฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมายเป็น

² กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว, แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา2019 (กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2563), 1.

นักซึ่งวัยใส 3. ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและมีข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทจับกลุ่มรวมตัวกัน สร้างความปั่นป่วนในชุมชนไปจนถึงการยกพวกตีกัน 4. มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นเป็นพ่อแม่ตั้งแต่อายุยังน้อยมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันตนเองขาดความรับผิดชอบ 5. เข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายเริ่มจากการใช้ บุหรี่ เหล้า ยาบ้า ยาไอซ์ ยาเลิฟและสารที่อันตรายที่แพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชน 6. ขาดหลักการยึดเหนี่ยวทางจิตใจไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา ค่านิยมความเป็นไทย ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อและให้ความสำคัญกับวัตถุ มากกว่าความมีคุณธรรมน้ำใจ³

ความเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้การพัฒนาเยาวชนไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวัง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เยาวชนมีคุณภาพตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายโดยเฉพาะครูซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน การแนะแนวเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนั้นครูทุกคนจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือพัฒนาผู้เรียน ในการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาจะนิยมใช้คำว่า การจัดบริการแนะแนวเพราะประเทศไทยได้รับการถ่ายทอดวิทยาการความรู้ด้านการแนะแนวจากประเทศตะวันตกที่บุคลิกภาพของผู้เรียนมีลักษณะกระตือรือร้น (Active Learner) ดังนั้นการจัดการแนะแนวจึงเป็นความสมัครใจของผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อเติมเต็มความงอกงามในชีวิตของตนสำหรับบริบทครองของวัฒนธรรมไทยอาจไม่คล้ายคลึงกับประเทศตะวันตกนักเพราะพื้นฐานทางวัฒนธรรมของคนไทยจะปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังครูอาจารย์ คุณลักษณะของผู้เรียนจึงมีความกระตือรือร้นน้อยกว่าประเทศตะวันตก ปัจจุบันรัฐบาลไทยจึงได้ผลักดันให้เกิดกระบวนการปฏิรูปการศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลเพื่อเปลี่ยนแปลงลักษณะของผู้เรียนให้กระตือรือร้นมุ่งแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง⁴

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559) ,1-2.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *บริการแนะแนวและเครื่องมือทางจิตวิทยา*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 1-2.

การแนะแนวในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการตอบสนองพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยเฉพาะบริการแนะแนว ในสถานศึกษายังสนับสนุนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตัวเอง มีความสามารถในการสื่อสารและเทคโนโลยี มีทักษะชีวิตสามารถรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิต รักการออกกำลังกาย มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของโลก มีจิตสาธารณะอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข ทั้งนี้หลักสูตรได้กำหนดให้มีกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากความสำคัญของงานแนะแนว มีความสำคัญได้ดังนี้

1. งานแนะแนวมีความสำคัญต่อผู้เรียนในด้านการส่งเสริมพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญา ความสามารถปรับตัว ความสามารถการศึกษาและพัฒนาทักษะพื้นฐานการงานอาชีพ ตามวัย
2. งานแนะแนวมีความสำคัญต่อผู้เรียนในด้านการป้องกันปัญหาของผู้เรียนทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม และปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน
3. งานแนะแนวช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถช่วย ตนเอง แก้ไขปัญหาของตนและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมตามวัย⁵

โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอบ้านโป่ง เปิดทำการสอนตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี โดยมีผู้บริหารและครู จำนวน 130 คน มีนักเรียน จำนวน 2,777 คน โดยโรงเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่ของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีกระบวนการบริหารจัดการ ภายใต้วิสัยทัศน์ “เรียนดี ใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ ยึดมั่นคุณธรรม สร้างผู้นำจิตอาสามุ่งพัฒนาทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานความพอเพียง” มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความรู้ มีความเป็นเลิศทางวิชาการมีคุณธรรมและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อเป็น พลเมืองที่ดีของสังคม โดยการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ มีทักษะ กระบวนการและมีเจตคติที่ดีต่อ การปฏิบัติงานโดยโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงมีกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อกำหนดเป้าหมาย

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **หลักการบริการแนะแนวและการให้ คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 2-3.

วิสัยทัศน์และพันธกิจซึ่งวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการพัฒนาส่งเสริมแก้ไข โดยอยู่บนพื้นฐานข้อมูลของสถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลายภาคส่วนโดยมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละโครงการอย่างเป็นระบบคำนึงถึงเป้าหมายของความสำเร็จในแต่ละปีความสอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษารวมถึงทุกโครงการจะต้องส่งผลเพื่อให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมีการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ทั้งในด้านระยะเวลา งบประมาณ ความสำเร็จของโครงการ กิจกรรมและนำข้อมูลที่สรุปมาเป็นส่วนสำคัญใน การวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการในปีถัดไปมีการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาโดยสถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราชการ 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้และพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน⁶ งานแนะแนวในโรงเรียนจึงเป็นอีกสาขาหนึ่งซึ่งมีประโยชน์มากสำหรับการพัฒนาผู้เรียนปัจจุบันงานแนะแนวได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนและงานบริการแนะแนวเพื่อให้ข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพและส่วนตัวให้ทั่วถึงนักเรียนทุกคนโดยมีการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้สามารถค้นพบตนเองและพัฒนาศักยภาพตนเองได้การแนะแนวจึงได้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาองค์รวมของนักเรียนทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หัวหน้างานแนะแนว เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ในปีการศึกษา 2564 พบว่า งานแนะแนวขาดครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวของโรงเรียน บางงานบริการแนะแนวครูที่รับผิดชอบไม่มีความรู้ความเข้าใจในงานส่งผลต่องานบริการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การ

⁶ โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. “ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563. ” 25 มิถุนายน 2564.

บริการสนเทศ 3. การบริการให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล 5. การบริการติดตามและประเมินผล ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้นมีรายละเอียดดังนี้

1. งานแนะแนวโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มีครูแนะแนวไม่เพียงพอเนื่องจากมีครูแนะแนวย้ายสถานศึกษาในช่วงปีการศึกษาที่ผ่านมาทำให้การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนไม่ครอบคลุมกับภาระงานที่มี

2. โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มีจำนวนนักเรียน 2,777 คน ครูแนะแนวในปัจจุบันมีจำนวน 2 คน ทำให้งานด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลไม่สามารถเก็บข้อมูลนักเรียนได้ครอบคลุมต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียน

3. คุณครูที่ปรึกษาบางชั้นเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียนที่ผ่านมาทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีข้อมูลนักเรียนไม่ครบ

4. ห้องแนะแนวขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานโดยมีอุปกรณ์การใช้งานที่มีสภาพชำรุด เก่า ไม่สามารถนำมาใช้งานได้ทำให้ต้องนำอุปกรณ์ส่วนตัวของครูแนะแนวมาใช้ในการทำงาน

5. การส่งเอกสารประชาสัมพันธ์ เรื่องทุนการศึกษาและการเข้าศึกษาต่อที่ผ่านมานางแนะแนวได้รับเอกสารล่าช้ามีผลทำให้การประชาสัมพันธ์แจ้งให้กับนักเรียนไม่ตรงตามปฏิทินที่กำหนด

6. ครูแนะแนวขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดเก็บเอกสารข้อมูลงานบริการแนะแนว มีเอกสารบางงานยังไม่เป็นระบบ สืบค้นหาข้อมูลได้ยาก การสรุปแฟ้มเอกสารยังไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และข้อมูลเอกสารบางส่วนสูญหายไม่เป็นปัจจุบัน

7. ด้านการบริการแนะแนวบางด้านยังไม่สามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงาน ทำให้การบริการแนะแนวยังไม่เกิดประสิทธิภาพ⁷

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบข้อมูลในการพัฒนาการแนวทางการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

⁷ สัมภาษณ์ สังศรี โตนุ่ม ,หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง, 2 มีนาคม 2564.

ข้อคำถามของการวิจัย

1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มีหลากหลายแนวทาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง” ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชิงระบบ (Systems approach) ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออนสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ที่กล่าวว่าองค์กรระบบเปิดจะประกอบด้วยระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งประกอบด้วย 1. ปัจจัยนำเข้า (inputs) หมายถึง ทรัพยากรหรือสิ่งที่จำเป็นที่ต้องนำเข้าสู่ระบบเพื่อก่อให้เกิดการทำงาน ทั้งนี้ทรัพยากรของแต่ละระบบมีรูปแบบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของระบบ 2. กระบวนการ (process) หมายถึง การแปรสภาพปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรให้เปลี่ยนเป็นผลผลิต ทั้งนี้ กระบวนการจะมีลักษณะใดขึ้นอยู่กับประเภทของระบบ 3. ผลผลิต (outputs) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของระบบ ทั้ง 3 นี้ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม 4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรทั้งสามส่วนจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษานั้น คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาที่นำเข้าสู่ระบบ ได้แก่ นโยบายการศึกษา ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) ปัจจัยเหล่านี้ จะถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการของการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศและการดำเนินงานแนะแนวให้ได้มาซึ่งผลผลิต (Outputs) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพการแนะแนวโดยมีข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีกว่าเดิมซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมืองทางเศรษฐกิจและสังคม^๘

^๘ Fred C.Lunenburg. and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6th ed. (CA : Wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-22.

การแนะแนวเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่มีเป้าหมายให้บุคคลรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างชาญฉลาด มีเหตุผล รู้จักป้องกันปัญหา สามารถวางแผนและพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพเพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ระบบการแนะแนวในโรงเรียนจะต้องประกอบด้วย ขอบข่ายของการแนะแนว 3 ด้าน 1. ด้านการศึกษา 2. ด้านอาชีพ และ 3. ด้านส่วนตัวและสังคม โดยมีการจัดบริการแนะแนว ได้แก่ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การบริการให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล 5. การบริการติดตามและประเมินผล งานบริการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายพื้นฐาน คือ การป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพบริการแนะแนวในสถานศึกษา งานแต่ละบริการมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นงานที่รวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผ่านการใช้เครื่องมือรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยอาศัยเครื่องมือเป็นสิ่งเร้าให้ผู้ถูกรวบรวมข้อมูลแสดงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ออกมาเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา ประกอบด้วย วิธีการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่ไม่ใช่แบบทดสอบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ มาตรฐานประมาณค่า การเยี่ยมบ้านอัตชีวประวัติ ระเบียบสะสม สังคมมิติแบบสอบถามและการศึกษารายกรณี นอกจากนี้ยังมีวิธีการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นแบบทดสอบ (test techniques) ได้แก่ แบบทดสอบ สติปัญญาแบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์เพื่อที่จะรู้ข้อมูลของผู้เรียนในด้านความสนใจ ความสามารถ ความถนัด เจตคติ ลักษณะนิสัยอารมณ์พร้อมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น สภาพความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในบ้านอาชีพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทั้งนี้เพื่อให้ครูรู้จักผู้เรียนและผู้เรียนรู้จักตนเองมากที่สุดเพื่อนำเอาข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการแนะแนวในด้านอื่น ๆ 2. การบริการสนเทศ เป็นงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการศึกษา อาชีพและสังคมอย่างกว้างขวางสามารถนำความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไปพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาการประกอบอาชีพในอนาคตและปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย การจัดบริการสนเทศในโรงเรียนสามารถทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมโฮมรูม ป้ายนิเทศ ศูนย์สนเทศ วันอาชีพและกิจกรรมนักเรียนที่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นปฐมนิเทศ ปณิชนิเทศและการจัดทำคู่มือนักเรียน 3. การบริการให้คำปรึกษา การปรึกษาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือ บุคคลด้วยการสนทนาหรือการพูดคุยกันอย่างมีเป้าหมายโดยผู้ให้การปรึกษาจะเป็นผู้ช่วยสร้างบรรยากาศของสัมพันธภาพที่ดีตลอดจนใช้

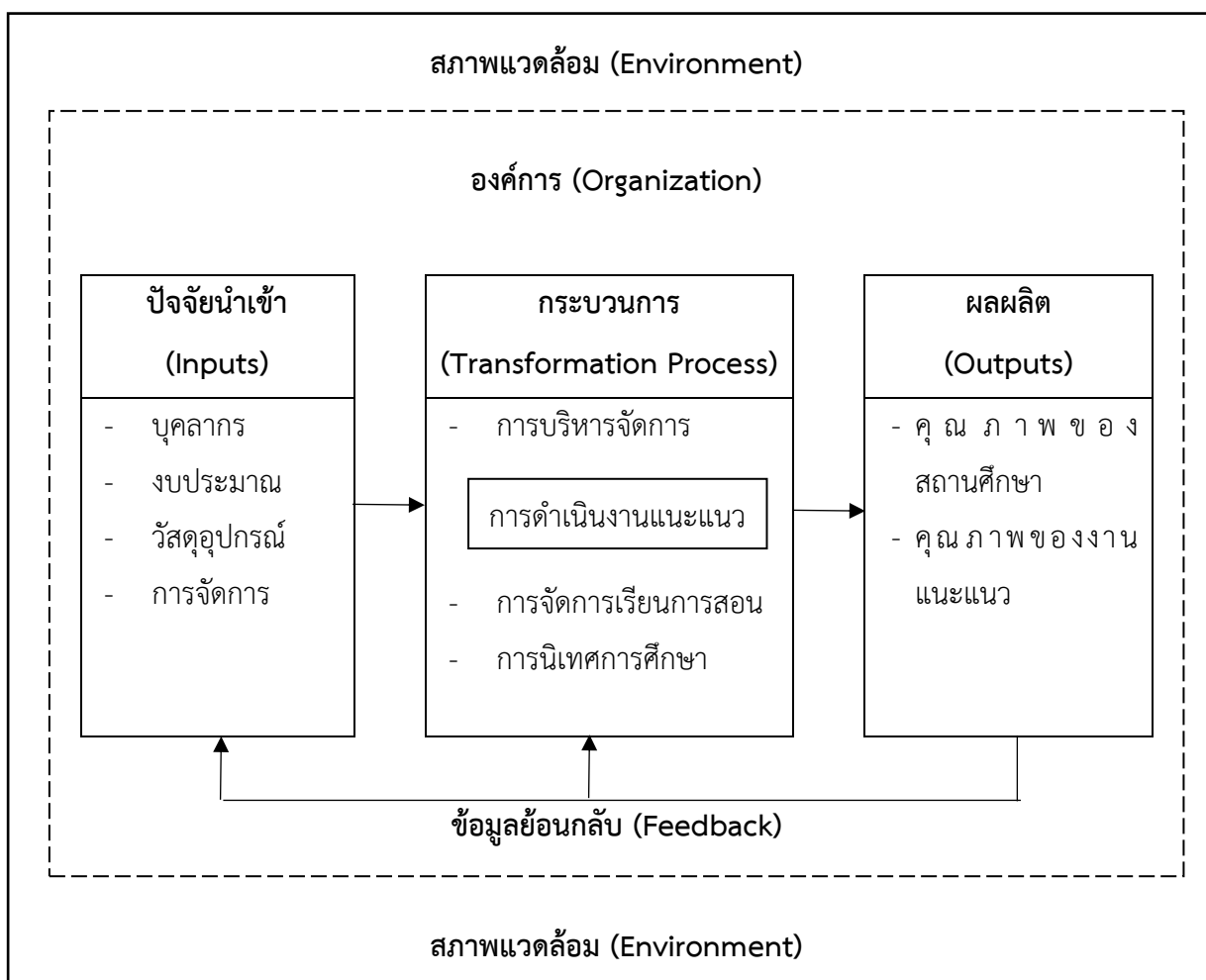
ทักษะขั้นตอนและทฤษฎีของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้ผู้มีปัญหาหรือผู้รับการปรึกษามี ความรู้สึกอบอุ่นใจว่าได้รับการยอมรับและเกิดความรู้สึกไว้วางใจ พร้อมทั้งจะเปิดเผยความรู้สึกหรือ ปัญหาของตนเกิดการเรียนรู้สาเหตุของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่จนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาใน เรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ผ่านโดยครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวทำหน้าที่ในการให้ คำปรึกษาในช่องทางต่าง ๆ ทั้งโซเชียลและห้องให้คำปรึกษาของโรงเรียน 4. การบริการจัดวางตัว บุคคล เป็นบริการที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนหรือทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่นักเรียนต้องการโดยแบ่งเป็น การศึกษาต่อจัดหาอาชีพและการให้ทุนการศึกษา ดังนี้ 1. การศึกษาต่อครูแนะแนวต้องติดตามผล นักเรียนที่จบหลักสูตรเกี่ยวกับสถาบันที่ไปศึกษาต่อการทำงาน เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาต่อไป 2. การจัดหาอาชีพส่วนใหญ่ แล้วจะเกี่ยวข้องกับการหางานพิเศษให้นักเรียน เช่น การส่งนักเรียนไปทำงานในห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร โรงแรม โดยแต่ละงานต้องการนักเรียนที่มี คุณสมบัติต่างกันไปก่อนที่จะส่งนักเรียนไปทำงาน 3. การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มี สถานะครอบครัวขาดแคลนหรือมีความต้องการในการขอรับทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระ ครอบครัวโดยครูแนะแนวจะต้องพิจารณาความเหมาะสมของประเภททุนการศึกษาและคุณสมบัติ ของผู้รับทุนการศึกษา 5. การบริการติดตามและประเมินผล เป็นงานติดตามผลการดำเนินบริการ 4 บริการที่มีการจัดให้แก่ผู้เรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและการดำเนินงาน แนะแนว ซึ่งการบริการนี้จะเป็ประโยชน์ในการช่วยผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถแก้ปัญหาและ ปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินผลการดำเนินงาน แนะแนวและงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา? สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้แนวคิด การบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การจัดบริการที่ช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากขึ้นด้วยความตระหนักถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การเรียน สังคม ความสามารถความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ และมีการ ศึกษาและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ 2. การบริการสนเทศ หมายถึง การจัดบริการข่าวสารข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมแก่นักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและ การวางแผนการศึกษาต่อและอาชีพตลอดจนการดำเนินชีวิตของนักเรียนโดยจัดนำเสนอข้อมูลใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษาดู

⁹ เจษฎา บุญมาโฮม ,**หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม : สไมล์ พรินติ้ง & กราฟิคดีไซน์, 2558), 49- 212.

งาน เป็นต้น 3. การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีหลักการ ขั้นตอน และจุดมุ่งหมาย ในการปรึกษาที่ชัดเจนตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ช่วยให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจ ยอมรับตนเองและ ปัญหาที่กำลังเผชิญ ได้เรียนรู้และค้นหาเหตุแห่งปัญหาหาทางจัดการกับปัญหาและปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของตนเองอีกทั้งจัดการศึกษารายกรณีและกลุ่ม 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การจัดบริการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาหรือการช่วยเหลือ รูปแบบวิธีการที่หลากหลายครอบคลุม ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม 5. การ บริการติดตามและประเมินผล หมายถึง บริการที่มีรูปแบบ ขั้นตอนในการติดตามประเมินผลคุณภาพ การให้บริการ การจัดกิจกรรมแนะแนวและการจัดงาน โครงการต่าง ๆ ของงานแนะแนวติดตามผล การศึกษาต่ออาชีพและการไม่ศึกษาต่อหรือการลาออกระหว่างเรียน¹⁰

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำหลักการบริการงานแนะแนวมาเขียนเป็นแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service) 2. การบริการสนเทศ (information service) 3. การบริการ ให้คำปรึกษา (counseling service) 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล (placement service) 5. การบริการติดตามและประเมินผล (follow-up service) ในรูปแบบ ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการ วิจัยโดยสามารถนำเสนอแผนภูมิที่ 1

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน (กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 30-86.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C.Lunenburg, and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6th ed. (CA : Wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-22.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **ระบบการแนะแนวในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 30 - 86.

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีขอบเขตดังนี้ ได้แก่ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การบริการให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล และ 5. การบริการติดตามและประเมินผล ดังแผนภูมิที่ 2

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว
1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. การบริการสนเทศ
3. การบริการให้คำปรึกษา
4. การบริการจัดวางตัวบุคคล
5. การบริการติดตามและประเมินผล

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน (กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 30 - 86.

: เจษฎา บุญมาโฮม ,หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม : สไมล์ พรินต์ติ้ง & กราฟิคดีไซน์, 2558), 49- 212.

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานแนะแนว หมายถึง ขอบข่ายการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยงานบริการแนะแนว 5 ด้าน ได้แก่ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การบริการให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล และ 5. การบริการติดตามและประเมินผล

โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง หมายถึง สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาราชบุรี เปิดการสอนสายสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 6 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ สถานที่ตั้งอยู่เลขที่ 75 ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ” การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารวิชาการ ตำรา วารสาร บทความและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับ 1. การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน 2. ข้อมูลโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง 3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน

ความหมายของการแนะแนว

คำว่า “การแนะแนว” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “guidance” ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายประการ ถึงแม้จะมีความหมายแตกต่างกันแต่ภาพรวมยังมีสาระสำคัญเหมือนกันเนื่องคำว่า “guidance” มาจากรากศัพท์ “guide” ซึ่งมีความหมายว่า กระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบรู้เท่าทันตนเองและสังคมคิดและวางแผนได้ด้วยตนเองปรับตัวเองได้ จึงมีนักวิชาการหลายท่าน ๆ ได้ให้ความหมายการแนะแนว ดังนี้ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า การแนะแนว คือ กระบวนการที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่นคิดเป็นใช้ชีวิตเป็นสามารถตัดสินใจวางแผนแก้ปัญหาและปรับตัวในสังคมได้¹¹ อชรา เอ็บสุขสิริ กล่าวว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักและเข้าใจตนเองเข้าใจสภาพแวดล้อมสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และวางแผนชีวิตได้อย่างเหมาะสมพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข¹² จุลทรัพย์ กล่าวว่า การแนะแนวหมายถึง กระบวนการช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบข้างวางแผน

---

¹¹ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ,แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2555), 36.

¹² อชรา เอ็บสุขสิริ ,จิตวิทยาสำหรับครู, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), 196.

ได้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้และเจริญงอกงามตามศักยภาพของตน¹³

จากความหมายการแนะแนว สรุปได้ว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเข้าใจตนเองและผู้อื่นเข้าใจสภาพแวดล้อมในสังคมสามารถปรับตัวตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยมีการวางแผนการใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสมมีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ประวัติความเป็นมาของการแนะแนว

ปี ค.ศ. 1908 แฟรงค์ พาร์สันส์ (Frank Parsons) ได้ขนานนามว่า เป็นบิดาการแนะแนว ได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานการอาชีพขึ้นในเมืองบอสตัน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ มีชื่อว่า Vocational Bureau of Boston โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากนักสังคมสงเคราะห์ชื่อนางควินซี เอ ชอร์ (Quincy A. Shaw) สำนักงานแห่งนี้มุ่งให้บริการแก่เยาวชนในการเลือกอาชีพ โดยยึดถือว่าคุณค่าสนใจและความถนัดเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาก่อนในการแนะแนวอาชีพให้แก่เด็ก ทั้งนี้เพราะปัญหาสำคัญของหนุ่มสาวในสมัยนั้น คือ ปัญหาการเลือกอาชีพ ปี ค.ศ. 1910 สภาการค้าแห่งเมืองบอสตัน ได้ออกเงินทุนจัดการประชุมเรื่องการแนะแนวอาชีพระดับชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ก่อให้เกิดการจัดตั้ง “สมาคมแนะแนวอาชีพแห่งชาติ” (The national vocational guidance association) ขึ้นปี ค.ศ. 1911 แฟรงค์ พี กูดวิน (Frank P. Goodwin) ได้เริ่มจัดบริการแนะแนวขึ้นตามโรงเรียนในเมืองซินเนติ มลรัฐโอไฮโอ การจัดบริการแนะแนวของ แฟรงค์ พี กูดวิน มีลักษณะสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ 1. จัดให้มีระเบียบระบบประจำตัวผู้เรียนเพื่อศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. สอนให้ผู้เรียนสนใจเรื่องอาชีพไปด้วยในขณะที่เรียนวิชาสามัญ 3. สอนให้รู้ลักษณะของอาชีพประเภทต่าง ๆ และคุณสมบัติที่จะทำให้ประกอบอาชีพ 4. ให้รู้จักสถาบันที่ให้การศึกษาวินิจฉัยอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัยด้วย 5. จัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรในโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพหรือศึกษาด้านวิชาชีพต่อไป¹⁴

¹³ นิรันดร์ จุลทรัพย์ , การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน, (สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2558), 33.

¹⁴ สุนิสา วงศ์อารีย์, “หลักการแนะแนว” (เอกสารประกอบการเอกสารประกอบการสอน รายวิชา จิตวิทยาการแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 3.

สำหรับการแนะแนวในประเทศไทย

การแนะแนวประเทศไทยมีมาช้านาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2455 ที่ประชุม ผู้บริหารการศึกษาของประเทศไทย กระทรวงธรรมการ โดยมีเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีเป็นประธานการประชุมครั้งนั้น ได้เน้นถึงหน้าที่สำคัญของโรงเรียน คือ “...การหัดให้นักเรียนเป็นคนดี มีวิชากรทำมาหากิน เมื่อโตขึ้นก็ให้สามารถเลี้ยงตนเองได้” และมุ่งสอนเพื่อให้นักเรียนมีอาชีพมากกว่าการสอนหนังสือและการเลือกอาชีพนั้น สนับสนุนให้เลือกตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ถือว่ากระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานแรกที่ริเริ่มนำหลักการแนะแนวมาใช้ เช่น ปี พ.ศ. 2491 ม.ล.ปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งสำนักงานเพื่อให้ผู้ปกครองมาติดต่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกแนวทางการศึกษาและอาชีพของเด็กและจัดพิมพ์ “คู่มือแนะทางการศึกษา” ปี พ.ศ. 2495 กองการศึกษาประชากรได้เปลี่ยนชื่อเป็นกองเผยแพร่การศึกษาและอาชีพ และกรมอาชีวศึกษา ได้จัดตั้งกรมส่งเสริมอาชีพขึ้นโดยเน้นการบริการแนะแนวอาชีพ ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและอาชีพ จัดทำแบบทดสอบต่าง ๆ จัดหางานให้ทำทั้งในระหว่างที่เรียนและสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ในปี พ.ศ. 2496 กรมวิชาสามัญศึกษาร่วมกับ UNICEF มีโครงการทดลองโรงเรียนมัธยมแบบผสมที่โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จัดบริการแนะแนวขึ้นในโรงเรียนเพื่อบริการนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมกับตนตามหลักสูตรมัธยมแบบผสม นับเป็นครั้งแรกที่มีการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน ในปี พ.ศ. 2497 คณะกรรมการบัญญัติภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ ได้บัญญัติศัพท์ “การแนะแนว” ตรงกับคำว่า “Guidance” แผนกแนะทางการศึกษาและอาชีพในกองเผยแพร่การศึกษาจึงเปลี่ยนชื่อเป็นแผนกแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และเปลี่ยนสังกัดไปอยู่สำนักงานปลัดกระทรวงแผนกนี้ได้จัดพิมพ์เอกสาร “คู่มือแนะทางการศึกษา” เพื่อแนะแนวการศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ใน ปี พ.ศ. 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีกิจกรรมแนะแนวตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งยังระบุอีกว่ากิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นจะต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองผู้อื่นสามารถวางแผนด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนว

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มุ่งสนับสนุนให้เครือข่ายทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติในการดูแลสถานะความเป็นอยู่ของเด็กทุกคนในสังคมให้มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีและมุ่งเน้นให้ปฏิบัติต่อเด็กโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและกระทรวงศึกษาธิการได้ตรากฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการจัดการระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง พ.ศ. 2548 ข้อ 2 บัญญัติว่า “ ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครองตามระบบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา” ข้อ 3 บัญญัติว่า “ ให้โรงเรียนและสถานศึกษา มีหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1. พัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคลพร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจนักเรียน สามารถค้นพบและจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิตการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการศึกษาต่อ และการมีงานทำ ทั้งนี้ให้มีระบบข้อมูลตั้งแต่แรกเข้าเพื่อติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษาจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการจัดการระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง พ.ศ. 2548 หมายถึง ให้โรงเรียนพัฒนาระบบการแนะแนวส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนวเบื้องต้นมีระบบข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้ปกครอง¹⁵ การแนะแนวมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การช่วยให้เยาวชนของชาติเป็นผู้ที่คิดเป็นทำเป็นและแก้ไขปัญหาเป็นโดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาในทุก ๆ ด้านการแนะแนวจะช่วยป้องกันปัญหาสังคมลดปัญหาต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงความสำคัญของการแนะแนวมีหลายประการ พอสรุปได้ดังนี้ 1. การเปลี่ยนแปลงทางสภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู คือ ความแตกต่างสภาพครอบครัวในปัจจุบันและต่างจากสมัยโบราณที่สมัยก่อนอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่มีตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ น้อง ญาติสนิท อยู่ร่วมกันเป็นปึกแผ่นบุคคลในครอบครัวเอาใจใส่ดูแลกันอย่างใกล้ชิดมีปัญหาก็สามารถช่วยเหลือกันได้แต่ต่าง

¹⁵ วาสนา แก้วนพรัตน์, พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546, เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2564, เข้าถึงได้จาก https://thaichildprotection.org/data/files/8_1%20Law.pdf

กับปัจจุบันที่ครอบครัวเล็กลงอยู่กับตามลำพังพ่อแม่ลูก เมื่อพ่อแม่ไปทำงานลูกก็ต้องอยู่ตามลำพังขาดคนดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน ขาดความอบอุ่น เด็กอาจเกิดพฤติกรรมที่ไปในทางที่ผิด เช่น การคบเพื่อนที่ไม่ดี ติดยาเสพติดหรือการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมบางประการทำให้เด็กมีปัญหาทางพฤติกรรมสิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวของเด็กโดยเด็กมักจะแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ ออกมาเพื่อระบายอารมณ์หรือเพื่อเป็นการชดเชยบางสิ่งบางอย่างที่ขาดไปเพื่อเรียกร้องความสนใจ เช่น การแสดงพฤติกรรมเจ้าอารมณ์ ใจร้อนวู่วาม เห็นแก่ตัว ซึมเศร้า ไม่สดชื่นเท่าที่ควรแยกตัวเองออกจากสังคม หนีโรงเรียน ลักขโมย ประพฤติตนเป็นอันธพาลปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นกับเด็กจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษจากครูแนะแนว เพื่อให้การช่วยเหลือแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมเหล่านี้ให้ดีขึ้น 2. การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การศึกษาในสภาพปัจจุบันมีการแข่งขันกันมากขึ้นผู้ปกครองและผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้นแต่ก่อน และการเรียนมักจะมุ่งในทางสาขาวิชาที่มีโอกาสประกอบอาชีพ 3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสภาพสังคมได้เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรมจากชนบทมาเป็นเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนมาก เพราะต้องดิ้นรนต่อสู้กับสภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ รายได้จากงานประจำไม่เพียงพอต่อรายจ่าย มีภาระหนี้สินจึงแสวงหารายได้เสริมโดยทำนอกรอกจากเวลางานทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาได้ใกล้ชิดและอบรมสั่งสอนลูกเด็กจึงเกิดความหวาดเหว่เดียวดายจึงออกไปคบเพื่อนและให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ทำให้ถูกชักจูงไปในทางไม่ดีโดยง่าย 4. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพ การเกิดอาชีพใหม่ ๆ ในปัจจุบันมากมาย จึงมีความจำเป็นที่ผู้เรียนควรจะได้รับความช่วยเหลือแนะแนวทางเลือกอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยครูแนะแนวจะต้องให้ผู้เรียนรู้จักโลกอาชีพต่าง ๆ ในสังคมอาชีพแต่ละอาชีพต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไรผู้เรียนมีความเหมาะสมกับอาชีพใดมีความสนใจมีความถนัดและความสามารถอย่างไรในการเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 5. ความต้องการในการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปัจจุบันผู้เรียนเป็นจำนวนมากไม่สามารถแบ่งเวลาให้เหมาะสมในการจัดการงานบางอย่างในชีวิตได้หรือให้เวลากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่เกิดประโยชน์มากเกินไป เช่น บางคนใช้เวลาในการเล่นเที่ยว พักผ่อนมากเกินไปทำให้กระทบต่อผลการเรียนหรือบางคนมุ่งแต่เรียนจนทำให้เคร่งเครียดทำให้สังคมเสียไปการแนะแนวจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์หรือช่วยป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว โดยจัดกิจกรรมแนะ

แนวในรูปแบบต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญในเรื่องการแบ่งเวลา สำหรับชีวิตกิจกรรมนักเรียนตามความถนัดและสนใจ¹⁶

ปรัชญาพื้นฐานการแนะแนว

ปรัชญา คือ ความคิดและความเชื่อพื้นฐานของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ปรัชญาเป็นมุมมองความคิดที่ส่งผลต่อสภาวะการณ์นั้น การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงมีแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเป็นพื้นฐานสำคัญ การจัดบริการแนะแนวก็เช่นกันครูแนะแนวต้องมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาการแนะแนวจึงจะสามารถจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพต่อไป การแนะแนวมีปรัชญาสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1. บุคคลมีความแตกต่างกันด้วยพื้นฐานและการเจริญเติบโตการอบรมเลี้ยงดูและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลส่งผลให้มีความแตกต่างกันรูปแบบปัญหาของบุคคลจึงมีความหลากหลาย การจัดบริการแนะแนวต้องยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน 2. พฤติกรรมบุคคลเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ทางด้านจิตวิทยามีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในของตัวบุคคลเองหรือปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อม ดังนั้นหากทำความเข้าใจสาเหตุของการเกิดขึ้นของพฤติกรรมย่อมทำให้การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นทำได้ง่ายและมีโอกาสประสบความสำเร็จ 3. บุคคลย่อมมีช่วงวิกฤติของชีวิตในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของบุคคลอาจเป็นช่วงเวลาที่ประสบปัญหาที่ต้องการแก้ไขการเยียวยาและการช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเพื่อที่จะก้าวผ่านช่วงเวลาวิกฤตของชีวิตแม้ว่าโดยหลักการแล้วไม่อาจจะให้ความช่วยเหลือใครจะได้ตลอดชีวิต การบริการแนะแนวเพียงมุ่งหวังการช่วยเหลือนั้นเป็นการป้องกันประสบการณ์ที่สำคัญส่งผลให้เกิดบุคคลการเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเองได้ในอนาคต 4. บุคคลมีคุณค่าและศักดิ์ของความ เป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน เนื่องจากการดำรงชีวิตในสังคมบุคคลต้องการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าทั้งจากตนเองและผู้อื่นมีแรงจูงใจและสามารถสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีขึ้นได้ หากบุคคลนั้นได้รับการชี้แนะแนวทางกระตุ้นที่เหมาะสมจากบุคคลรอบข้างสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้เป็นกำลังใจในการพัฒนาส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคม 5. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพและความโดดเด่นของตนเอง การจัดบริการแนะแนวจะช่วยให้บุคคลได้ค้นหาคุณลักษณะและศักยภาพที่มีอยู่ของตนได้สามารถนำมาใช้พัฒนาได้เต็มที่ 6. มนุษย์ทุกคนมีอิสระและมีโอกาสเลือกสิ่งต่าง ๆ อย่างเสรีมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันการจัดบริการแนะแนวจะ

¹⁶ สุนิสา วงศ์อารีย์. “หลักการแนะแนว” (เอกสารประกอบการเอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาการแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 10.

ช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้ตัดสินใจเลือกแนวทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับตนเองอย่างมีอิสระ¹⁷

สรุปได้ว่า ปรัชญาพื้นฐานการแนะแนว เป็นความคิดหรือทัศนคติที่เห็นซึ่งได้รับการพิจารณาไตร่ตรองแล้วว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีประโยชน์สมควรยึดถือเป็นหลักการในการทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่เสมอมีการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพและความสามารถที่โดดเด่นของตนเองมีมุมมองที่เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ที่แตกต่างกันทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น

ความรู้พื้นฐานการแนะแนว

การจัดบริการแนะแนว ผู้จัดบริการแนะแนวจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐาน ดังนี้ 1. พัฒนาการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบริการแนะแนวต้องจัดให้สอดคล้องในแนวพัฒนาการของผู้เรียน ความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดบริการแนะแนว 2. มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับการแนะแนวมีสาระสำคัญดังนี้ 2.1) ประเภทการแนะแนวแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ 2.1.1 การแนะแนวการศึกษา (educational guidance) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความรู้ทำให้ผู้เรียนรู้จักโครงสร้างหลักสูตร แผนการเรียนเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาวิธีการเรียนการบริหารจัดการตนเอง ด้านการเรียนการแบ่งเวลาเรียน การสอบ การสอบแก้ตัวเพื่อการศึกษาต่อ เป็นต้นเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้ 2.1.2 การแนะแนวอาชีพ (vocational guidance) เป็นการแนะแนวที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลกกว้างทางอาชีพ รู้จักเลือกอาชีพอย่างชาญฉลาด การสร้างค่านิยมและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพเตรียมพร้อมทางวุฒิภาวะด้านอาชีพการช่วยให้เกิดความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงานหรือเลื่อนระดับการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น 2.1.3 การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (personal and social guidance) เป็นการแนะแนวที่ช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตด้วยเหตุผลอย่างชาญฉลาดรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ มีอารมณ์มั่นคงสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 2.2) ขอบเขตของการแนะแนวแบ่งออกได้เป็น 3 ขอบข่าย คือ 2.2.1 การป้องกันปัญหาหรือบางครั้งเรียกว่า “แนะแนวเชิงรุก” เป็นแนวคิดสำคัญของการจัดบริการแนะแนวเป็นการป้องกัน

¹⁷ รังสรรค์ โฉมยา, “การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน” (เอกสารประกอบการสอนวิชาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553), 16-17.

บุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือยังไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหานั้นเพราะหากปล่อยให้เกิดปัญหาขึ้นแล้ว อาจยากต่อการแก้ไขเสียเวลาและงบประมาณในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นหากได้รับการป้องกันปัญหาก่อนก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อบุคคล 2.2.2 การแก้ไขปัญหาเป็นแนวคิดของการแนะแนวที่มุ่งจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ประสบกับปัญหานั้นแล้ว เช่น มีผลการเรียนต่ำ ประสบอุบัติเหตุ ปัญหาด้านการปรับตัวเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วบุคคลเหล่านั้นต้องการความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่ง ครูแนะแนวต้องให้ความสำคัญในการช่วยเหลือด้วยการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาย่างชาญฉลาดรอบคอบและมีเหตุผล 2.2.3 การส่งเสริมพัฒนาเป็นการแนะแนวแบบหนึ่งที่ยึดจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการในทุกด้าน ๆ อย่างเหมาะสม เช่น มารยาทบุคลิกภาพ ความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น การแนะแนวที่ส่งเสริมพัฒนานี้จะแตกต่างจากการป้องกันและการแก้ไขที่ผู้เรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือมีปัญหาแล้วแต่การส่งเสริมพัฒนานั้นสามารถดำเนินการได้กับผู้เรียนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนปกติที่จะทำให้มีศักยภาพสูงขึ้นและผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือที่มีปัญหาที่จะได้รับการช่วยเหลือให้ดีขึ้นเช่นกัน¹⁸ 3. มาตรฐานงานแนะแนว มาตรฐานการแนะแนวที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ศาสตร์การแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาคุณภาพการแนะแนวและการประเมินงานแนะแนว ประกอบด้วย 3 ด้าน 6 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ 4) วิทยาการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการจัดการเรียนรู้ เช่น การออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมสมัย รูปแบบการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้จัดบริการแนะแนวสามารถจัดบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁹

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการแนะแนว

จากปรัชญาของการแนะแนวที่เป็นแนวคิดตามหลักจิตวิทยานำมาสู่หลักการของการแนะแนว ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ควรยึดถือปฏิบัติในงานแนะแนวโดยมีนักแนะแนวได้เสนอหลักการของการแนะแนวไว้ดังนี้ได้สรุปหลักการที่สำคัญของการแนะแนว (basic principles of guidance) ไว้ดังนี้

¹⁸ ลักขณา สริวัฒน์ ,การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ,2551), 349 – 362.

¹⁹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,ระบบการแนะแนวในโรงเรียน, (กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 6-7.

1. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนจะต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนให้บริการด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน 2. การจัดบริการแนะแนวจะต้องกระทำอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง คือ จัดอย่างมีระบบมีระเบียบแบบแผนจนกระทั่งบุคคลที่ได้รับความช่วยเหลือสามารถช่วยตนเองได้ 3. ผู้ทำงานแนะแนวจะต้องมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 3.1) บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะของตนเองจะไม่เหมือนคนอื่นไม่ว่ารูปร่างสติปัญญา ความสามารถ อุปนิสัย ค่านิยม ความสนใจ 3.2) บุคคลแต่ละคนย่อมมีพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนอย่างมีลำดับขั้นและต่อเนื่อง 3.3) บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการแห่งการเปลี่ยนแปลงของตนตามประสบการณ์ที่ตนเองประสบมาและตามแนวทางหรือแผนการของตนที่วางไว้สำหรับอนาคต 4. การแนะแนวเป็นงานที่วางอยู่บนพื้นฐานกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลและเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ ดังนั้น การแนะแนวจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบเพื่อจะได้เข้าใจบุคคลแต่ละคน และเพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้เข้าใจตนเองเพื่อจะได้สามารถควบคุมพัฒนาการส่วนตัวของผู้เรียนได้ 5. ผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน นั่นคือจะต้องยอมรับว่าผู้เรียนแต่ละคนมีอิสรภาพที่จะเลือกแนวทางชีวิตของตนเองการเลือกและการตัดสินใจของผู้เรียนควรเกิดจากการใช้วิจารณญาณของผู้เรียนเองไม่ใช่เกิดจากการบังคับ 6. การแนะแนวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการของการศึกษา ดังนั้น การแนะแนวควรสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีการพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างมีบูรณาการ (integration) การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนว (counselor) จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะมีทั้งความรู้ (knowledge) และทักษะ (skills) ที่เหมาะสมและมีการจัดดำเนินการแนะแนวอย่างมีระบบ (systematical guidance) 7. ผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตยเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 8. การจัดบริการแนะแนวจะได้ผลดีมีประสิทธิภาพจะต้องเกิดจากความร่วมมือและความสมัครใจจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และผู้เรียนผู้มารับบริการจะต้องมาด้วยความเต็มใจให้ความร่วมมือด้วย 9. ผู้ทำงานด้านการแนะแนวจะต้องเป็นผู้ที่สามารถเก็บรักษาความลับได้เพราะถ้าเป็นผู้ที่ไม่สามารถเก็บรักษาความลับได้ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยทำให้ขาดความไว้วางใจและไม่ยินดีที่จะมารับความ

ช่วยเหลือ²⁰ นิรันดร์ จุลทรัพย์ กล่าวว่า หลักการเบื้องต้นของการแนะแนวที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยมีหลักการสำคัญ 10 ประการ ดังนี้ หลักการข้อที่ 1 การแนะแนวเป็นการช่วยเหลือบุคคลโดยอาศัยระบบการพัฒนาผู้ให้การแนะแนวต้องเคารพและยอมรับในความรับผิดชอบของบุคคลที่มาขอความช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือให้บุคคลได้เพิ่มพูนประสบการณ์ หลักการข้อที่ 2 หน้าที่ที่เหมาะสมของการแนะแนว คือ การสร้างสัมพันธ์ระหว่างวิชาการและสังคมภายนอกเพราะการแนะแนวเป็นเรื่องพิเศษของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอก หลักการข้อที่ 3 การแนะแนวตั้งอยู่บนรากฐานของความสำนึกที่ว่าคนทุกคนมีเกียรติมีคุณค่าและคำนึงถึงความถูกต้องของแต่ละบุคคลมีความนับถือต่อคนอื่นด้วยใจจริง การให้ความเคารพนับถือในตัวบุคคลนั้นก็เพราะทุกคนย่อมมีค่ามีสิทธิในการตัดสินใจทุกสิ่งทุกอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น ทุกคนจึงมีสิทธิที่จะเลือกแนวทางของตัวเอง หลักการข้อที่ 4 การแนะแนว คือ การให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเลือกวางแผน การตีความสิ่งต่าง ๆ และการตัดสินใจอย่างฉลาดพร้อมจะแก้ไขหรือต่อสู้กับอุปสรรคอันจะเกิดขึ้นในแผนต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องการแนะแนวนี้ผู้เรียนสามารถวางแผนด้วยตัวเองได้อย่างถูกต้องรู้จักตัวเองโดยการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระ รู้จักเลือกแนวทางชีวิตเพื่อปฏิบัติและรู้จักรับผิดชอบตัวเอง หลักการข้อที่ 5 การแนะแนว คือ จุดเริ่มต้นในการรู้จักทำงานร่วมกันโดยโดยไม่บังคับให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือยอมปฏิบัติตามคำของผู้แนะแนวเมื่อผู้เรียนไม่เต็มใจที่จะปฏิบัติก็จะรู้สึกต่อต้านขัดแย้ง บางทีอาจจะรู้สึกโกรธไม่พอใจการแนะแนวจะเกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายในหรือด้วยความเต็มใจของบุคคลนั้น ๆ มากกว่าจะเกิดจากแรงจูงใจภายนอก หลักการข้อที่ 6 การแนะแนว เป็นกระบวนการศึกษาที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกันไปตลอดไปจะเริ่มตั้งแต่ในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาจนถึงระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย มีคณะผู้ให้การแนะแนวทำงานร่วมกัน ติดต่อกันมีข้อมูลต่าง ๆ เพื่อช่วยให้โครงการแนะแนวของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ หลักการข้อที่ 7 การแนะแนวต้องอยู่บนรากฐานกว้าง ๆ ของบุคคลและสังคมของเขาเป็นรายบุคคล ก่อนจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลหนึ่งควรต้องรู้จักจุดอ่อน จุดเด่น และความสามารถพิเศษ เหล่านี้จำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เข้าช่วยเหลือให้รู้จักบุคคลให้มากที่สุด หลักการข้อที่ 8 การแนะแนว เป็นหน้าที่ของบุคคลหลายคนช่วยกันทำงานอย่างเข้มแข็ง ได้แก่ ผู้แนะแนว ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ นักจิตวิทยา ทั้งหมดนี้จะช่วยกันให้การแนะแนวแก่เด็กหนุ่มสาว

²⁰ พนม ลีมาอารีย์ ,การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ,2548), 6-7.

ตามขีดจำกัดของความสามารถและความรับผิดชอบของบุคคลเหล่านั้นเป็นรายบุคคล หลักการข้อที่ 9 การแนะแนว คือ การช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักในความจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวของเขาเองอย่างมากที่สุด เพื่อจะได้รู้จักปรับตัวปรับความเข้าใจในตนเองการยอมรับและเข้าใจจุดมุ่งหมายของตนเอง หลักการข้อที่ 10 การแนะแนว คือ การชี้ให้เห็นความแตกต่างของสภาพบุคคลภาวะสังคมของผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้งการชี้ให้เห็นผลของการศึกษาของบุคคลตลอดจนความพยายามของโรงเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เล่าเรียนจนบรรลุความสำเร็จตามความต้องการของแต่ละคนได้จากหลักการทั้ง 10 ข้อ ดังกล่าวข้างต้น นิรันดร์ จุลทรัพย์ ได้สรุปว่า การดำเนินงานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีหลักการมีการวางแผนในการที่จะให้ความช่วยเหลือ บุคคลทั้ง 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1. Developmental Approach คือ มุ่งจะให้บุคคลได้เกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ 2. Preventive Approach คือ มุ่งจะป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับบุคคล 3. Curative Approach คือ มุ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วโดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลการยอมรับในคุณค่าความเข้าใจในพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ยอมรับในคุณค่า เคารพศักดิ์ศรีและตั้งอยู่บนพื้นฐานตามวัฒนธรรมของบุคคลการดำเนินงานแนะแนวโดยจะต้องมีการประสานงานและได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน²¹

เจษฎา บุญมาโฮม ได้ให้แนวคิดในหลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียนว่า งานบริการแนะแนว เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายพื้นฐาน คือ การป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพบริการแนะแนวในสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service)
2. การบริการสนเทศ (information service)
3. การบริการให้คำปรึกษา (counseling service)
4. การบริการจัดวางตัวบุคคล (placement service)
5. การบริการติดตามและประเมินผล (follow-up service)

งานแต่ละบริการมีวัตถุประสงค์หลัก โดยสรุปดังนี้ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นงานรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียนผ่านการใช้เครื่องมือรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยอาศัยเครื่องมือเป็นสิ่งเร้าให้ผู้ถูกรวบรวมข้อมูลแสดงพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดออกมาเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา ประกอบด้วย วิธีการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่ไม่ใช่แบบทดสอบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ มาตราส่วนประมาณค่า การเยี่ยมบ้านอัตชีวประวัติ

²¹ นิรันดร์ จุลทรัพย์ ,การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน, (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา, 2558) ,42-46.

ระเบียบสะสม สังคมมิติแบบสอบถามและการศึกษารายกรณี นอกจากนั้นยังมีวิธีการรู้จักผู้เรียน เป็นรายบุคคลที่เป็นแบบทดสอบ (test techniques) ได้แก่ แบบทดสอบ สถิติปัญญาแบบทดสอบ ความถนัด แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์เพื่อที่จะรู้ข้อมูลของผู้เรียนในด้านความสนใจ ความสามารถ ความถนัด เจตคติ ลักษณะนิสัยอารมณ์รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น สภาพความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในบ้านอาชีพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทั้งนี้เพื่อให้ครูรู้จักผู้เรียนและผู้เรียนรู้จักตนเองมากที่สุดเพื่อนำเอาข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการแนะแนวในด้านอื่น ๆ

2. การบริการสนเทศ เป็นงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการศึกษา อาชีพ และสังคมอย่างกว้างขวางสามารถนำความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไปพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาการประกอบอาชีพในอนาคตและปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย การจัดบริการสนเทศในโรงเรียนสามารถทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมโฮมรูม ป้ายนิเทศ ศูนย์สนเทศ วันอาชีพและกิจกรรมนักเรียนที่ควรเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น ปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศและการจัดทำคู่มือนักเรียน

3. การบริการให้คำปรึกษา การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลด้วย การสนทนาหรือการพูดคุยกันอย่างมีเป้าหมายโดยผู้ให้การปรึกษาจะเป็นผู้ช่วยสร้างบรรยากาศของสัมพันธภาพที่ดีตลอดจนใช้ทักษะขั้นตอนและทฤษฎีของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้ผู้มีปัญหาหรือผู้รับการปรึกษามีความรู้สึกรับรองใจว่าได้รับการยอมรับและเกิดความรู้สึกไว้วางใจ พร้อมทั้งจะเปิดเผยความรู้สึกหรือปัญหาของตนเกิดการเรียนรู้สาเหตุของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่จนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ผ่านโดยครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวทำหน้าที่ในการการให้คำปรึกษาในช่องทางต่าง ๆ ทั้งโซเซียลและห้องให้คำปรึกษาของโรงเรียน

4. การบริการจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนหรือ ทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่นักเรียนต้องการโดยแบ่งเป็นการศึกษาต่อ จัดหาอาชีพและการให้ทุนการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาต่อครูแนะแนวต้องติดตามผลนักเรียนที่จบหลักสูตรเกี่ยวกับสถาบันที่ไปศึกษาต่อการทำงาน เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป
2. การจัดหาอาชีพส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับการหางานพิเศษให้นักเรียน เช่น การส่งนักเรียนไปทำงานในห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร โรงแรม โดยแต่ละงานต้องการนักเรียนที่มีคุณลักษณะต่างกันไปก่อนที่จะส่งนักเรียนไปทำงาน
3. การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีสถานะครอบครัวขาดแคลนหรือมีความต้องการในการขอรับทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระครอบครัวโดยครูแนะแนวจะต้องพิจารณาความ

เหมาะสมของประเภททุนการศึกษาและคุณสมบัติของผู้รับทุนการศึกษา 5. การบริการติดตามและประเมินผล เป็นงานติดตามผลการดำเนินงานบริการ 4 บริการที่มีการจัดให้แก่ผู้เรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและการดำเนินงานแนะแนว ซึ่งการบริการนี้จะเป็นประโยชน์ในการช่วยผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวและงานอื่นๆของสถานศึกษา²²

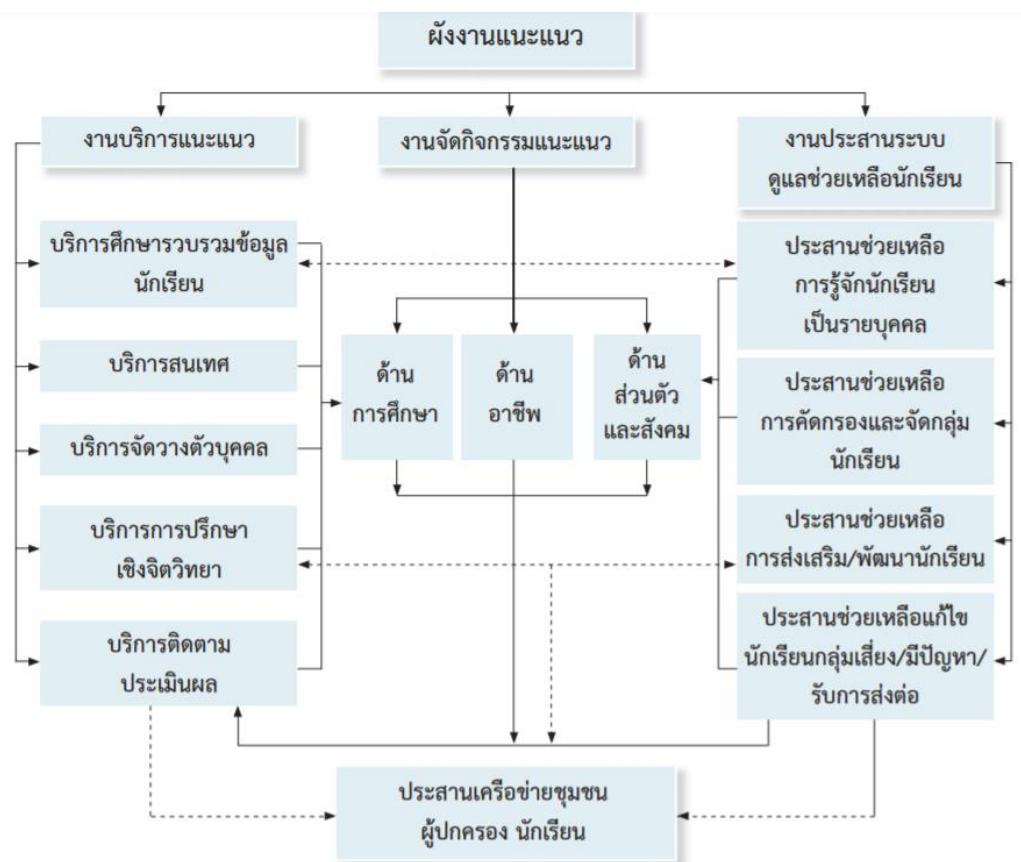
---

²² เจษฎา บุญมาโฮม ,**หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม : สไมล์ พรินต์ติ้ง & กราฟิคดีไซน์, 2558), 49- 212.

ตารางที่ 1 โครงสร้างขอบข่าย 5 บริการงานแนะแนว

บริการแนะแนว	จุดมุ่งหมาย	วิธีการ
1) การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service)	เพื่อให้รู้จักผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา	การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม ทดสอบ อัตชีวประวัติ ระเบียบสะสม การศึกษาเป็นรายบุคคล
2) การบริการสนเทศ (information service)	เพื่อให้ข่าวสารความรู้ ข้อมูลสนเทศที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม	ปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ โฮมรูม ป้ายสนเทศ นิทรรศการ บรรยาย ทักษะศึกษา อภิปราย
3) การบริการให้คำปรึกษา (counseling service)	เพื่อให้สามารถคิดและตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง	การให้คำปรึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม
4) การบริการจัดวางตัวบุคคล (placement service)	เพื่อจัดให้ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาหรือสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เรียน และมีการฝึกฝนประสบการณ์แก่ผู้เรียน	จัดทุนการศึกษา สอนซ่อมเสริม จัดกิจกรรม ฝึกอาชีพ จัดวิชา เลือกเรียน หางานให้ทำ
5) การบริการติดตามและประเมินผล(follow-up service)	เพื่อติดตามและประเมินผลของผู้เรียนในแต่ละด้าน เช่น การศึกษาต่อ การลาออก การทำงาน	การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม ทดสอบ จดหมายติดต่อ ฯลฯ วิเคราะห์และประมวล

ที่มา : สุนิสา วงศ์อารีย์. “หลักการแนะแนว.” (เอกสารประกอบการเอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาการแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 28.

แผนภูมิที่ 3 ขอบข่ายงานแนะแนว

ที่มา : วัชรีย์ ทรัพย์มี และวิภา เกตุเทพา, **โมดูล 1 งานแนะแนววิชาชีพที่สร้างคุณค่าชีวิต**
ในชุดฝึกอบรมแนะแนว, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 15.

จากแผนภูมิดังกล่าว สะท้อนเห็นถึงการประสานเชื่อมโยงระหว่างการจัดบริการแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวและการประสานกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งล้วนเป็นภาระงานสำคัญในการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน ภารกิจตามลักษณะงานทั้ง 3 ด้าน อธิบาย เพิ่มเติมได้ดังนี้

1. งานบริการแนะแนว เป็นการจัดการบริการตามศาสตร์ของการแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยบริการหลัก 5 บริการ ได้แก่ การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล การบริการสนเทศ การบริการจัดวางตัวบุคคล การบริการให้คำปรึกษาและการบริการติดตามและประเมินผล
2. จัดกิจกรรมแนะแนวเป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียน โดยมีขอบข่ายการจัดกิจกรรม 3 ด้าน คือ เน้นแนวการศึกษา เน้นแนวอาชีพ และเน้นแนวส่วนตัวและสังคม 3. การจัดโครงการหรือกิจกรรมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการทำงานประสานเอื้ออำนวยและช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่
  - 3.1 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 3.2 การประสานช่วยเหลือ

ครูที่ปรึกษาในการคัดกรอง 3.3 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 3.4 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการช่วยเหลือแก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา รวมถึงการรับการส่งต่อนักเรียนจากครูที่ปรึกษากล่าวได้ว่า แนวโน้มการพัฒนาระบบงานแนะแนวในอนาคตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานประสานเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนมากขึ้น²³

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการแนะแนวเป็นการจัดบริการแนะแนวที่จะต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือผู้เรียนทุกคน ให้บริการด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ โดยดำเนินงานแนะแนวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจนกระทั่งผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยผู้ทำงานแนะแนวจะต้องมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เข้ามาขอรับบริการแนะแนวโดยเคารพสิทธิและไม่เลือกการปฏิบัติ

ขั้นตอน กระบวนการ การดำเนินงานของการแนะแนว

1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service) มีปรัชญาพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่า “มนุษย์มีความแตกต่างกัน” ความแตกต่างกันที่ทำให้บุคคลมีความคิด ความรู้สึก นิสัย ความสนใจ ประสบการณ์ ภูมิหลังและปัญหาต่าง ๆ กัน ดังนั้น บริการนี้จึงจัดขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียนเพื่อช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจ ผู้เรียนของตนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาในการช่วยเหลือและจัดบริการอื่น ๆ ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น นักจิตวิทยาและนักวิชาการทางการศึกษาได้กล่าวถึง ความหมายของบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ไว้ดังนี้ จิตรอารี เนตรหิน กล่าวว่า บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นบริการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่จัดขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบเพื่อทำความรู้จักผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมากขึ้น

²³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในหลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 100- 101.

ในการที่จะแก้ปัญหาป้องกันปัญหาหรือพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม²⁴ นิรันดร์ จุลทรัพย์ กล่าวว่า บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นบริการหนึ่งที่ทำกรรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียนในทุก ๆ ด้านแล้วนำมาเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบ เพื่อประโยชน์ในการนำไปให้ความช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป²⁵ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นบริการที่ช่วยให้ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลซึ่งให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคและวิธีการทางการแนะแนวอย่างหลากหลายมีมาตรฐานและเป็นระบบ เช่น ประวัติส่วนตัว ครอบครัว การศึกษา สุขภาพ ความถนัด ความสนใจ ความคาดหวังในอนาคต เป็นต้น มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1. เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนได้อย่างถูกต้องแท้จริง 2. เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำมาใช้ป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพแห่งตน 3. เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจตัวเองในด้านต่าง ๆ รู้จักและเกิดการยอมรับตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ 4. เพื่อให้การจัดการแนะแนวในสถานศึกษามีความสมบูรณ์มีความสะดวกต่อการบริหารจัดการและมีประสิทธิภาพ²⁶

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล กระบวนการที่เป็นกรรู้จักผู้เรียนอย่างแท้จริงและถูกต้องเพื่อที่จะส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพครูได้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนได้อย่างถูกต้องแท้จริงอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำมาใช้ป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการบริการศึกษาและ

²⁴ จิตรอารี เนตรหิน, “บริการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 5” (เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554),133.

²⁵ นิรันดร์ จุลทรัพย์ , การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 4 (สงขลา : บริษัทนาศิลป์โฆษณา. 2554), 55.

²⁶ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555),36.

รวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1. เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง 2. เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบสะดวกต่อการนำมาใช้ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพ 3. เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจตัวเองในด้านต่าง ๆ รู้จักและเกิดการยอมรับตนเองทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ 4. เพื่อให้การจัดการแนะแนวในสถานศึกษามีความสมบูรณ์มีความสะดวกต่อการบริหารจัดการและมีประสิทธิภาพ ²⁷

หลักการของการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

เจษฎา บุญมาโฮม กล่าวถึง บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีหลักการสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เรียนควรดำเนินการในลักษณะกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มเก็บข้อมูลเมื่อแรกที่ผู้เรียนเข้ามาศึกษาและติดตามเก็บข้อมูลในขณะที่ศึกษาในสถานศึกษา จนกระทั่งออกจากสถานศึกษา 2. ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนควรเป็นความจริง มีความถูกต้อง ไม่ควรเป็นข้อคิดเห็นแต่หากจะเป็นข้อคิดเห็นก็ควรตั้งอยู่บนความสมเหตุสมผล พร้อมระบุว่าข้อมูลนั้นเป็นความคิดเห็น 3. ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการสำรวจควรเก็บอย่างมีระบบในตู้เอกสารเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกต่อการค้นหาและนำไปใช้ทั้งมีผู้รับผิดชอบดูแลชัดเจน 4. ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรนำข้อมูลดังกล่าวมาวินิจฉัยเพื่อสังเคราะห์เป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าอาจนำมาคัดกรองประเภทผู้เรียนด้วยหลักการต่าง ๆ 5. การบันทึกข้อมูลควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจมีความชัดเจน ระบุวันเวลา สถานที่และผู้บันทึกข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้พิจารณาวิเคราะห์ผู้เรียน 6. การวิเคราะห์ข้อมูลควรดำเนินการด้วยความรอบคอบไม่ควรด่วนสรุปข้อมูลเร็วเกินไป ควรใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายอีกทั้งหลีกเลี่ยงการตีตราพฤติกรรมผู้เรียน 7. ระเบียบสะสม (ปพ.) ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวม สะสมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคนถือเป็นเอกสารสำคัญที่จะต้องติดตัวไปกับผู้เรียนทุกครั้งที่ย้ายสถานศึกษาสถานศึกษาสุดท้ายที่ผู้เรียนศึกษาอยู่จะเป็นผู้เก็บระเบียบสะสม 8. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์สูงสุดการจั้ดบริการสำรวจผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนไม่ใช่หน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่งทุกฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญของบริการสำรวจผู้เรียนเป็นรายบุคคล 9. การจัดเก็บข้อมูลจากการสำรวจผู้เรียนเป็น

²⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **ระบบการแนะแนวในโรงเรียน**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559) ,30.

รายบุคคลลงในระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อสะดวกในการจัดเก็บและเรียกใช้ โดยมีการกำหนดระดับสิทธิของบุคคลผู้เรียกใช้และปรับปรุงข้อมูล 10. การรู้จักผู้เรียนควรคำนึงถึงกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและหลักสิทธิมนุษยชน บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลนี้จะดำเนินการเป็นเบื้องต้นในลักษณะของกระบวนการที่ครูหรือผู้แนะแนวทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบโดยจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับตัวผู้เรียนแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการแนะแนวด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้การดำเนินงานอยู่ภายใต้การเคารพสิทธิมนุษยชนของตัวผู้เรียน²⁸ ข้อมูลสำคัญของการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลครูหรือผู้แนะแนวจะต้องรวบรวมข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ซึ่งสิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ข้อมูลที่รวบรวมไว้จะต้องเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรงและมีความเชื่อถือได้ สำหรับข้อมูลสำคัญของบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีหลักการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล อยู่ 3 ประการ คือ 1. ประเภทของข้อมูลที่ควรเก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ควรจะได้ศึกษารวบรวมจำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก ครูหรือผู้แนะแนวมีความจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นแล้วทั้งในอดีตที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันและอาจใช้คาดการณ์หรือทำนายพฤติกรรมในอนาคตได้ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวรู้จักผู้เรียนได้ดีที่สุดหรือใกล้เคียงที่สุดวิธีหนึ่ง 2) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น สภาพร่างกาย ระดับสติปัญญา ความสนใจ ความถนัด เจตคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น 3) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพความเป็นอยู่ทางบ้าน พื้นฐาน ครอบครัว สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นต้น 2. รายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ควรเก็บรวบรวม ข้อมูลสำคัญที่ต้องรวบรวมเพื่อการรู้จักนักเรียน ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนตัวและภูมิหลังทางครอบครัว ประกอบด้วย - ข้อมูลส่วนตัว เช่น เพศ วัน เดือน ปีเกิด เป็นต้น - ข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา เช่น ชื่อ สถานภาพทางการศึกษาและอาชีพ สุขภาพ รายได้ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร สถานะทางการ สมรส เป็นต้น - ข้อมูลเกี่ยวกับพี่น้อง เช่น ชื่อ เพศ อายุ การศึกษา และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน - ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านและเพื่อนบ้าน โดยเน้น

²⁸ เจษฎา บุญมาโฮม , **หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม: สไมล์ พรินติ้ง & กราฟิคดีไซน์, 2558), 76.

ในเรื่องบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ประวัติสุขภาพในอดีต ความเจริญเติบโตเกี่ยวกับน้ำหนัก ส่วนสูงและความสมบูรณ์ของร่างกาย สายตา การได้ยิน อุบัติเหตุ

3) ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการศึกษาและบันทึกผลการเรียน ข้อมูลที่บันทึก ได้แก่ - ประวัติการศึกษาในสถานศึกษาเดิม บันทึกผลการเรียนวิชาต่าง ๆ และความถนัดตามธรรมชาติ - การเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษของสถานศึกษา 4) ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสนใจ ความชอบและการวางแผนชีวิตในอนาคต ข้อมูลต่าง ๆ ควรประกอบไปด้วย - ความสนใจด้านการเรียนและการเลือกอาชีพงานอดิเรกต่าง ๆ - แผนการศึกษาและอาชีพในอนาคต 5) ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์นอกโรงเรียนควรประกอบด้วย - การเข้าร่วมกิจกรรมและชุมชนต่าง ๆ ภายนอกสถานศึกษา - การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ เช่น ในระหว่างปิดภาคเรียน กิจกรรมในเวลาว่าง เช่น การท่องเที่ยว ทักษะศึกษา 6) ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ข้อมูลที่บันทึก เช่น นิสัยใน การทำงาน ความรับผิดชอบความสัมพันธ์กับคนอื่นการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ความสามารถในการฟังเจตคติ เป็นต้น

3. เกณฑ์ในการพิจารณาข้อมูลที่ดีมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 มีความถูกต้องแม่นยำและเที่ยงตรงข้อมูลนั้นถ้าได้มาจากการทดสอบต้องแน่ใจว่าหากต้องมีการทดสอบซ้ำจะต้องมีผลใกล้เคียงกัน ถ้าเป็นบันทึกและรายงานจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงก่อน

3.2 มีความตรงโดยจะต้องมีความแน่ใจว่าข้อมูลนั้นได้มาจากเครื่องมือวัดสิ่งที่เราต้องการจะวัดได้หรือวัดได้อย่างถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้

3.3 มีลักษณะเป็นปรนัย คือ - เป็นข้อมูลที่ตรงตามความจริงและข้อเท็จจริงทุกอย่าง - ไม่มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง - ให้ความแจ่มชัดในความหมายวิธีการใช้และการแปลความหมาย

3.4 มีลักษณะสะสมและต่อเนื่องกันโดยจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ และสะสมต่อเนื่องกันมาเพื่อช่วยให้มองเห็นการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

3.5 ระยะเวลาละสถานที่ข้อมูลที่ดีจะต้องมีการระบุ วัน เวลา และสถานที่ของการบันทึกไว้ด้วย

3.6 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ถ้าเป็นข้อมูลโดด ๆ อาจจะไม่มีความหมายอย่างใดเลยฉะนั้นข้อมูลที่ดียังต้องให้ความรู้เกี่ยวโยงกันได้ เช่น คะแนนสอบเพียงอย่างเดียวจะไม่มีมีความหมายใดๆเลยถ้าไม่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อทดสอบและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน

7) มีการเปรียบเทียบ เป็นข้อมูลที่สามารถเห็นความแตกต่างของผู้นักเรียนกับคนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกันวิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลการศึกษารายละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายประหยัดเวลาและแรงงาน ตลอดจนมีค่าใช้จ่ายรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้และการแปลความหมาย

อย่างชัดเจน ครูหรือผู้แนะแนวจำเป็นต้องมีความรู้และความชำนาญในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี²⁹

วิธีการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การใช้เครื่องมือรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยอาศัยเครื่องมือเป็นสิ่งเร้าให้ผู้ถูกรวบรวมข้อมูลแสดงพฤติกรรมความรู้สึกรู้สึกนึกคิดออกมา วิธีการรู้จักผู้เรียนที่เป็นเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาประกอบด้วยที่ไม่ใช่แบบทดสอบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ มาตรฐานประมาณค่า การเยี่ยมบ้าน อัตชีวประวัติ ระเบียบสะสม สังคมมิติ แบบสอบถาม และการศึกษารายกรณี นอกจากนี้ยังมีวิธีการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นแบบทดสอบ (test techniques) ได้แก่ แบบทดสอบสติปัญญาแบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ ฯลฯ โดยมีวิธีการดังนี้ 1. วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนโดยไม่ใช้แบบทดสอบ (non-testing techniques) 2. วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบ (testing techniques) วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนโดยไม่ใช้แบบทดสอบ

1) การสังเกต (observation) เป็นเทคนิคพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เก่าแก่และนิยมใช้มากที่สุด นับว่าเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์มาก เพราะข้อมูลที่ได้ถือเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวเข้าใจพฤติกรรมบางอย่างของผู้เรียนดีขึ้น แล้วนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาวินิจฉัยเพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนในโอกาสต่อไป มีรายละเอียดดังนี้³⁰ เจษฎา บุญมาโฮม กล่าวว่า การสังเกต คือสิ่งที่บุคคลทั่วไปมักเข้าใจว่าการสังเกต คือ การเฝ้ามองพฤติกรรมของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ แท้จริงแล้วการสังเกตหมายถึง การดูพฤติกรรมหรือลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างมีระบบ มีการใส่ใจ รายละเอียด เพื่อให้ทราบพฤติกรรมที่แท้จริง” จะเห็นได้ว่า วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยวิธีการสังเกตนั้น จะใช้อวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้ง 5 ส่วน (ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง) เป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล โดยผู้สังเกตเฝ้าดูพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติไม่มีการควบคุมสถานการณ์หรือสร้างสถานการณ์เพื่อให้ทราบพฤติกรรมที่ต้องการ ผู้สังเกตเพียงแต่เฝ้าดูพฤติกรรม

²⁹ สุนิสา วงศ์อารีย์, “ การแนะแนวเบื้องต้น ” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยา การแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 39.

³⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **บริการแนะแนวและเครื่องมือทางจิตวิทยา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 19.

ที่เกิดขึ้นและพยายามจดจำไว้เท่านั้น จุดมุ่งหมายของการสังเกต การสังเกตมีจุดมุ่งหมายสำคัญดังนี้

1. เพื่อรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียน
2. เพื่อค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียน เช่น เหม่อลอย หงิเรียน มีปัญหาการปรับตัว ก่อวณชั้นเรียน เป็นต้น
3. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างถูกต้อง
4. เพื่อส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคนให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน
5. เพื่อติดตามผลพฤติกรรมผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือไปแล้วจากบริการแนะแนว
6. เพื่อช่วยให้ครูทราบพฤติกรรมปัจจุบันของผู้เรียน แล้วนำไปทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสังเกตก็คือการได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนมากขึ้นเพื่อนำความเข้าใจนั้นไปเป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือผู้เรียน ประเภทของการสังเกตในการจำแนกประเภทของการสังเกตนั้นสามารถจำแนกได้หลายอย่างตามลักษณะของการสังเกต ซึ่งอาจจะแบ่งประเภทของการสังเกตออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ (informal observation) เป็นการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยไม่มีการเตรียมการใด ๆ ไว้ก่อน สามารถทำการสังเกตได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ตามแต่โอกาสอันเหมาะสมทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏจากตัวเด็ก ซึ่งการสังเกตประเภทนี้เป็นการสังเกตที่ครูใช้ สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น สังเกตพฤติกรรมการเรียน การเล่น สภาพร่างกาย เป็นต้น
2. การสังเกตโดยกำหนดช่วงเวลาในการสังเกต (time sampling observation) เป็นการสังเกตที่มีแผนการณล่วงหน้าว่าจะสังเกตใคร เมื่อไร นานเท่าใด
3. การสังเกตโดยการบอกเฉพาะพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่จะทำการสังเกต (situational sampling observation) เป็นการสังเกตที่กำหนดเฉพาะเจาะจงลงไปว่าอยากทราบ อะไรก็ทำการสังเกตเฉพาะอย่างนั้น เช่น สังเกตการเล่นกับเพื่อนที่สนามเด็กเล่น นิสัยการเรียนหรือการทำงาน³¹

1. การสัมภาษณ์ : จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล กล่าวว่า หมายถึง การสนทนาหรือการพูดคุยกันระหว่างบุคคลสองคนอย่างมีจุดมุ่งหมายในการสนทนาเพื่อสำรวจความจริง เพื่อการหาข้อมูล เพื่อการให้การปรึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะต้องนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเด็กและช่วยเหลือเด็ก ไม่ใช่เพื่อความอยากรู้อยากเห็นและไม่ใช่การซักถามอย่างทนาย จุดเด่นของการสัมภาษณ์การสัมภาษณ์เป็นเทคนิคอีกวิธีหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนวนิยมนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล การเก็บข้อมูลบางประเภทเหมาะที่จะใช้การสัมภาษณ์ เช่น ความวิตกกังวล ความคาดหวัง เป็นต้น นอกจากนั้นนักเรียนบางคนยินดีให้ข้อมูล

³¹ เจษฎา มาบุญโฮม, **หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม : สไมล์พริ้นติ้งแอนด์ กราฟิคดีไซน์, 2558), 78.

โดยวิธีการตอบปากเปล่ามากกว่าจะตอบด้วยการเขียนนอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ยังสามารถสังเกตจากสีหน้าท่าทางของนักเรียนว่า คำตอบที่ได้นั้นมาจากใจจริงหรือไม่ สามารถเชื่อถือได้เพียงใดซึ่งสิ่งนี้จะหาไม่ได้จากเครื่องมือชนิดอื่น ๆ การสัมภาษณ์เพื่อการแนะแนว แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ ก) การสัมภาษณ์เพื่อหาความจริง ข) การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา ค) การสัมภาษณ์เพื่อการรู้จักคุ้นเคย³² 2. มาตรฐานส่วนประมาณค่า หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการบันทึกข้อสังเกต ในการบันทึกระเบียบปฏิบัติการ ผู้สังเกตบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจากการสังเกต เพื่อแสดงให้เห็นทราบถึงพฤติกรรมบางอย่างของบุคคลแต่ละคน ซึ่งผู้สังเกตได้พิจารณาว่าเป็นเรื่องสำคัญ จุดเด่นของมาตรฐานส่วนประมาณค่า คือ บุคลิกลักษณะของนักเรียนมีคุณภาพเป็นอย่างไร สูงหรือต่ำ ดีหรือไม่ดีแล้ว บันทึกลงในมาตรฐานส่วนประมาณค่า ดังนั้น มาตรฐาน ประมาณค่าจึงเป็นเครื่องมือวัดคุณภาพของบุคคลโดยทางอ้อม³³ 3. การเยี่ยมบ้านการเยี่ยมบ้าน : ลักษณ์ สรวัดน์ กล่าวว่า หมายถึง การที่ครูหรือผู้แนะแนวไปพบปะกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่บ้าน เพื่อสร้างความคุ้นเคยและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทั้งยังช่วยให้ครูและครูแนะแนวได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อครูโรงเรียนและนักเรียนอีกด้วยอันจะเป็นการสร้างความเข้าใจและยังเป็นการร่วมมือกันสำหรับทุกฝ่ายที่ทำให้สามารถช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดเด่นของการเยี่ยมบ้านการเยี่ยมบ้านเป็นลักษณะหนึ่งของการติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียนโดยการที่ครูเป็นฝ่ายไปเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองถึงที่บ้านทำให้ทั้งครูและผู้ปกครองได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ครูจะได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของเด็กในขณะที่เด็กอยู่บ้านไม่ต้องฟังคำบอกเล่าของผู้อื่นอีกทอดหนึ่งและผู้ปกครองก็จะได้ทราบเรื่องของเด็กในขณะที่เด็กอยู่ที่โรงเรียน³⁴ 4. อัตชีวประวัติอัตชีวประวัติ : สุนิสา วงศ์อารีย์ กล่าวว่า หมายถึง เรื่องราวข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของบุคคลในเชิงลึก ดังนั้นการเขียนอัตชีวประวัติจึงเป็นการให้ผู้เรียนได้เขียนเกี่ยวกับประวัติและเรื่องราวของตนเอง การเขียนอัตชีวประวัติจึงเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เข้าใจผู้เรียนแต่ละคนไม่เพียงแต่เห็นพฤติกรรมแต่ยังเข้าใจถึงเจตคติ ค่านิยม การอบรมเลี้ยงดูอัตลักษณ์แห่งตน

³² จิตตินันท์ บุญสถิรกุล ,**หลักการแนะแนว**, (กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551), 50.

³³ เรื่องเดียวกัน

³⁴ ลักษณ์ สรวัดน์ ,**การแนะแนวเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่2 (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ,2551), 236.

พฤติกรรมในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนการวางแผนอนาคต เป็นต้น จุดมุ่งหมายของอัตชีวประวัติ การเขียนอัตชีวประวัติเพื่อการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทบทวน เรื่องราวชีวิตของตนเอง โดยได้แสดงออกและถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้ประสบมาซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน ได้ตรวจสอบตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้นรวมทั้งได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ของตนเอง 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเขียนระบายความรู้สึกต่าง ๆ ตามที่ตนเองปรารถนาเป็นการ ช่วยลดความตึงเครียดทางอารมณ์ 3) เพื่อช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้ทราบมโนทัศน์แห่งตนของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนได้ดีขึ้นและยังช่วยให้สามารถ พยากรณ์พฤติกรรมของผู้เรียนได้ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น 4) เพื่อเป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัว ผู้เรียนและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานทางบ้าน อุปนิสัย ค่านิยม ความสนใจ ความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ความมุ่งหวังในชีวิต เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยเพิ่มเติม รายละเอียดที่ได้มาจากวิธีการอื่น ๆ³⁵ 5. การใช้สังคมมิติ หมายถึง ใช้ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลโดย ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับสังคมของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยการถามถึงความรู้สึกของนักเรียน แต่ละคนที่มีต่อเพื่อนในกลุ่มของตน 6. การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีเป็นวิธีที่ใช้สำหรับสรุปข้อมูล ของนักเรียนเป็นราย ๆ ไปเพื่อการหาภาพรวมของนักเรียนซึ่งต้องมีการศึกษาประวัติที่รวบรวมข้อมูล จากแหล่งที่เชื่อถือได้และกระทำ อย่างต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนที่ประสบปัญหาสามารถ ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้โดยการวิเคราะห์และตีความหมายของข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากข้อมูลที่ รวบรวมไว้ 7. ระเบียบพฤติกรรม หมายถึง เป็น วิธีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิด ขึ้นกับนักเรียนอย่างย่อ ๆ ในช่วงเวลาหนึ่งระเบียบพฤติกรรมเปรียบเสมือนการถ่ายภาพการกระทำ ต่าง ๆ ของนักเรียนในแต่ละครั้งในแต่ละสถานการณ์ออกมาเป็นข้อความเชิงบรรยาย 8. ระเบียบ สละสมเป็นการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนออกจากโรงเรียนระเบียบ สละสมควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ประวัติส่วนตัว สุขภาพ การเรียน บุคลิกภาพ การทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาและอาชีพการปรับตัวเข้ากับสังคม ระเบียบพฤติกรรม ฯลฯ 9. การใช้แบบสำรวจปัญหาเป็นวิธีสำรวจปัญหาของนักเรียนว่า มีปัญหาอะไรบ้าง ครูจะต้อง รวบรวมปัญหาไว้แล้วนำปัญหาเหล่านั้นมาเขียนเป็นข้อความที่สละสลวยการสำรวจปัญหาจะช่วยให้ เข้าใจถึงปัญหาของนักเรียนเพื่อนำไปจัดการแก้ไขระบบการแนะแนวในโรงเรียนต่อไป 10. การใช้

³⁵ สุนิสา วงศ์อารีย์, “การแนะแนวเบื้องต้น” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยา การแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 60.

แบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสติปัญญาความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ทักษะคิด ฯลฯ เพื่อให้เข้าใจนักเรียนได้ดียิ่งขึ้นการใช้แบบทดสอบต้องระวังความผิดพลาดจากการดำเนินการทดสอบและการแปลผลขอทดสอบต้องมาตรฐานเที่ยงตรง เชื่อถือได้การนำแบบทดสอบมาใช้ต้องมั่นใจว่ามีความจำเป็นต้องใช้การใช้แบบทดสอบศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลควรใช้ภายหลังวิธีอื่น ๆ ชนิดของแบบทดสอบที่ใช้ในการแนะแนวที่สำคัญ ๆ มีดังนี้ แบบทดสอบวัดสติปัญญาแบบทดสอบวัดความถนัด แบบทดสอบวัดความสนใจ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบเกี่ยวกับการปรับตัว แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ 11. การใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น มี 3 ชุด คือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียนชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียนและชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง 12. การใช้แบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากบุคคลจำนวนมาก โดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ และจะได้ข้อมูลจำนวนมากอย่างกว้าง ๆ สามารถประหยัดทั้งเวลาแรงงานและค่าใช้จ่าย 13. การบันทึกประจำวันเป็นเครื่องมือที่ช่วยครูที่ปรึกษาให้ทราบข้อมูลเรื่องราวและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนโดยให้นักเรียนเขียนเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียนที่ได้ทำในวันหนึ่ง ๆ 14. การเขียนอัตชีวประวัติเป็นการให้นักเรียนเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองเพื่อแสดงถึงความคิดความรู้สึกอุดมคติหรือความปรารถนาที่เป็นเหตุการณ์ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต ครูที่ปรึกษาอาจกำหนดหัวข้อที่ต้องการรู้นักเรียนเพื่อจะได้ทราบความคิดความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เช่น อัตชีวประวัติของข้าพเจ้าประสบการณ์ที่ฉันประทับใจ ครอบครัวของฉันเพื่อนของฉัน เป้าหมายชีวิตของฉัน³⁶

2.การบริการสนเทศ

การบริการสนเทศ (information service) เป็นบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้เรียนเพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนในการทำความเข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อมเนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนามากมายเกิดขึ้นในโลก ข้อมูลข่าวสารจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้บุคคลสามารถปรับตนเองให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ข้อมูลข่าวสารทางการแนะแนวจึงเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต และใช้ในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังนั้นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จึงต้องเป็นปัจจุบัน ถูกต้องทันเหตุการณ์และ

³⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,ระบบการแนะแนวในโรงเรียน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 31-32.

เพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์ โดยการนำเสนอข้อมูลควรเสนอครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง สำหรับความหมายของบริการสนเทศ นั้น นักจิตวิทยาการแนะแนวและนักวิชาการได้ กล่าวไว้หลากหลายนำเสนอได้ดังนี้ รุ่งแสง อรุณ ไพโรจน์ และคณะ กล่าวว่า บริการหนึ่งในบริการแนะแนว ซึ่งจัดหารรวบรวมข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและการปรับตัวอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนชีวิตและพัฒนาตนได้อย่างเหมาะสม³⁷ นรินทร์ จุลทรัพย์ กล่าวว่า บริการที่จัดหารรวบรวมข่าวสารทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมโดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์แจกแจงเพื่อให้เป็นข้อสนเทศและพร้อมที่จะนำเสนอให้แก่ผู้เรียน หรือผู้รับบริการด้วยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อที่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ สามารถที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจได้ด้วยตนเองต่อไป³⁸

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริการสนเทศเป็นบริการที่จัดหารรวบรวมข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และให้บริการข้อมูลทั้งทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนชีวิตและพัฒนาตนได้อย่างเหมาะสม ความสำคัญของบริการสนเทศ เจียรนัย ทรงชัยกุล กล่าวว่า ความสำคัญของบริการสนเทศเป็น 2 ประเด็นตามลำดับ คือ 1. ความสำคัญของบริการสนเทศที่มีต่อผู้เรียน ความสำคัญของบริการสนเทศที่มีต่อผู้เรียน พอสรุปสาระสำคัญได้ 4 ประการดังนี้ 1.1 ช่วยป้องกันปัญหาซึ่งอาจจะเกิดจากการที่ผู้เรียนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบันและเพียงพออย่างทันต่อเหตุการณ์ เช่น กำหนดการรับสมัครสอบแข่งขัน การรับทุนการศึกษา ประกาศรับสมัครเข้าทำงาน เป็นต้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนไม่สูญเสียโอกาสหรือสิทธิที่พึงมีพึงได้เพราะขาดข้อมูล 1.2 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้นด้วยวิธีการอันเหมาะสมซึ่งจะทำให้ผู้เรียนยอมรับตนเองได้ตามความเป็นจริงและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้นรวมทั้งยังเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม 1.3 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา การประกอบอาชีพและการครองตัวในสังคมเพื่อการเตรียมตัวและปฏิบัติตนในเรื่องสำคัญ ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่าง

³⁷ รุ่งแสง อรุณไพโรจน์ และคณะ, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน, (นครปฐม : เมตตาก็อปปี้ปริ้น, 2556), 92.

³⁸ นรินทร์ จุลทรัพย์ ,การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน, (สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2558), 208.

เหมาะสมและนำมาซึ่งความสุขความสำเร็จในชีวิต 1.4 ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และวางแผนชีวิตในเรื่องสำคัญในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมได้อย่างฉลาด และถูกต้อง โดยอาศัยข้อสนเทศที่เชื่อถือได้ 2. ความสำคัญของบริการสนเทศที่มีต่อความสำเร็จของงานแนะแนว บริการสนเทศเป็น บริการหนึ่งที่มีความสำคัญใน 5 บริการหลักของงานแนะแนวซึ่ง ได้แก่ บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามและประเมินผลทั้งนี้เพราะในการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นบริการหลักทั้ง 5 ดังกล่าวจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างมีระบบมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสนับสนุนซึ่งกัน บริการสนเทศมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงานแนะแนว เนื่องจากบริการหลักทั้ง 5 ของงานแนะแนวต้องอาศัยซึ่งกันและกันและมีความสัมพันธ์สนับสนุนกัน ดังนั้นหากขาดบริการสนเทศย่อมเกิดปัญหาและอุปสรรคต่อตัวผู้เรียนและต่องานแนะแนว วัตถุประสงค์ของการบริการสนเทศ เจษฎา บุญมาโฮม กล่าวว่า วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดบริการสนเทศ ไว้ดังนี้ 1. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อตนเอง 2. เพื่อเป็นแหล่งความรู้และแหล่งค้นคว้าข้อสนเทศที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ 3. เพื่อให้ข้อสนเทศที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ต่อผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พิจารณาโอกาสและทางเลือกต่าง ๆ ทางการศึกษาและอาชีพ 5. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาอาชีพและมีมนุษยสัมพันธ์ทำให้บุคคลมีคุณลักษณะพื้นฐานที่ดีต่อการดำเนินชีวิต 6. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยในการทำงานที่ดี³⁹

หลักการของการบริการสนเทศ

การจัดบริการสนเทศให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้จัดบริการสนเทศควรยึดถือหลักการสำคัญ ดังนี้ 1. บริการสนเทศเป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยการให้ข้อสนเทศแก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมซึ่งเป็นสารสนเทศให้เด็กดูทั่ว ๆ ไปอย่างกว้าง ๆ ก่อนไปจนถึงระดับมัธยมและระดับอุดมศึกษาในที่สุดสำหรับระดับสูงขึ้น ๆ ข้อมูลก็จะเพิ่มลักษณะความเฉพาะเจาะจงและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นฉะนั้นในระดับเด็กจึงเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการศึกษิต่องานแต่ละแขนงและต่อสังคมรอบ ๆ ตัวเด็กพอถึงพัฒนาการวัยที่สูงขึ้นผู้เรียนจะได้เลือกโอกาสที่เหมาะสมกับตนได้อย่างถูกต้อง 2. บริการสนเทศเป็นบริการที่สำคัญยิ่งในการแนะแนวผู้เรียนทั้งระดับประถมและมัธยมเนื่องจากเป็นผู้ที่กำลังมีปัญหา

³⁹ เจษฎา มาบุญโฮม, **หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม : สไมล์พริ้นติ้งแอนด์ กราฟิคดีไซน์, 2558), 121.

ทางการเรียน อาชีพและสังคมอยู่เป็นขั้นๆเมื่อเผชิญปัญหาในระดับหนึ่งแล้วก็จะต้องไปเผชิญ ปัญหาในระดับต่อไปอีกครูหรือผู้แนะแนวมีหน้าที่จะต้องให้การสนทนาอย่างกระจ่างชัดโดยให้ผู้เรียนได้ เข้าใจถึงปัญหาของตนแต่ละขั้นรู้ถึงโอกาสที่ตนมีอยู่และช่วยให้ผู้เรียนรู้จักจัดการกับอนาคตของตน อย่างมีความหมาย 3. บริการสนทนาไม่ใช่เป็นบริการที่ครูหรือผู้แนะแนวรับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียวแต่ ผู้เรียนที่มารับบริการมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการศึกษาข้อสนทนาด้วยตนเอง เพื่อที่จะได้ตัดสินใจ เลือกรับโอกาสของตนได้อย่างถูกต้อง 4. ควรให้ผู้เรียนที่มารับบริการสนทนาสำรวจตนเองเสียก่อนใน ด้านบุคลิกภาพ ความสนใจ แรงจูงใจ สติปัญญาและความสามารถแล้วนำลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน มาสัมพันธ์กับข้อสนทนาที่ผู้เรียนได้รับข้อสนทนาต่าง ๆ จะมีความหมายต่อผู้เรียนก็ต่อเมื่อมีส่วน สัมพันธ์กับตัวผู้เรียนได้เท่านั้น 5. การให้บริการสนทนา ผู้ให้บริการต้องกระทำด้วยความพร้อมและ จริงใจด้วยความเอาใจ ใส่สนใจในการปฏิบัติทางอารมณ์และทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อข้อสนทนา นั้นๆด้วยมิใช่เป็นการแจกข้อสนทนาอย่างเดียวและสิ่งที่สำคัญผู้ให้บริการจะต้องมีเวลาที่จะให้โอกาส ผู้เรียนเข้าพบเพื่อสอบถาม ข้อสงสัยหรือสอบถามรายละเอียดที่ผู้เรียนต้องการมากขึ้น 6. ผู้ที่จะทำ หน้าที่รับผิดชอบในการสนทนาในสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ในวิธีการสนทนาเป็น อย่างดี การบริการจึงจะได้ผลเมื่อใดที่ฝ่ายแนะแนวต้องการความร่วมมือจากฝ่ายอื่นในการช่วย เรื่องการสนทนา ทางฝ่ายแนะแนวก็ควรจะต้องให้มีการฝึกอบรมแก่บุคคลเหล่านั้นเสียก่อน 7. ควรมีการ ประเมินผลบริการสนทนาที่ได้จัดให้แก่ผู้เรียนไปแล้วว่าได้ผลมากน้อยเพียงใดวิธีการให้ข้อสนทนา เช่นเดียวกันก็ต้องประเมินผลดูว่าประสิทธิภาพในการทำให้ผู้เรียนได้รับข้อสนทนาหรือไม่เพียงใด 8. ผู้ให้ข้อสนทนาต้องมีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้สนใจเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยต้องหาข้อมูลเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ⁴⁰ ขอบข่ายของบริการสนทนา รุ่งแสง อรุณไพโรจน์ และคณะ กล่าวว่า ขอบข่ายของบริการสนทนา มีประเภท ดังนี้ 1. ข้อสนทนาด้ว การศึกษา การให้ข้อสนทนาด้ว การศึกษาเป็นการให้ความรู้ประสบการณ์และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาในช่วงปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งวิธีการศึกษาเล่าเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ทุนการศึกษา หลักสูตรสาขาวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรแนวทางการศึกษาต่อการฝึกอบรม แนว ทางการลงทะเบียน การถอนหรือยกเลิกรายวิชา ข้อดีและข้อเสียในการศึกษาเล่าเรียนในแต่ละสาขา อาชีพ เป็นต้น ข้อสนทนาด้ว การศึกษาที่ควรจัดให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 1.1) ข้อมูลสถานศึกษาที่กำลังศึกษา ได้แก่ ประวัติความเป็นมา เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ รายชื่อผู้บริหาร และบุคลากร ผลงาน ความสำเร็จและความภาคภูมิใจของสถานศึกษา 1.2) ระเบียบ ข้อบังคับและ

⁴⁰ สุนิสา วงศ์อารีย์, “ การแนะแนวเบื้องต้น ” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยา การแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 90-91.

แนวปฏิบัติต่าง ๆ ของสถานศึกษา 1.3) หลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร แผนการเรียนรายวิชาเรียน การวัดและการประเมินผล การสำเร็จการศึกษา การเลือกชมรมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1.4) บริการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ เช่น บริการพยาบาลและอนามัยโรงเรียน บริการห้องสมุด บริการโสตทัศนูปกรณ์ บริการอาหารกลางวัน บริการแนะแนวบริการทุนการศึกษา เป็นต้น 1.5) ข้อมูลสถาบันการศึกษาต่อ เช่น รายชื่อสถาบันการศึกษาที่ตั้ง ระดับการศึกษา คุณสมบัติในการศึกษาต่อวิธีการเข้าศึกษา ค่าใช้จ่าย ช่วงเวลารับสมัคร เป็นต้น 1.6) ข้อมูลในการพิจารณาเลือกแนวทางศึกษาต่อ เช่น ความสามารถทางการเรียน ความถนัด ความสนใจแนวทางการประกอบอาชีพ 1.7) วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการอ่าน การจดบันทึก การแสวงหาแหล่งเรียนรู้ การสอบ เป็นต้น 1.8) การศึกษาภาคฤดูร้อนการเข้าค่ายพัฒนาทักษะช่วงปิดภาคเรียนการกวดวิชา 2. ข้อเสนอแนะด้านอาชีพ การจัดบริการสนเทศด้านอาชีพเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวางแผนเข้าสู่อาชีพ โดยพัฒนาการทางอาชีพของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกับระยะสำรวจตนเองทางอาชีพ (Career Exploration) 2.1) คุณลักษณะของตนเองที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับงาน บุคลิกภาพทางอาชีพ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ 2.2) ความสำคัญของการประกอบอาชีพและเจตคติต่อการประกอบอาชีพสุจริต 2.3) รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ ได้แก่ ชื่ออาชีพ ลักษณะงาน สถานที่ทำงาน รายได้ ความก้าวหน้า ความต้องการตลาดแรงงาน สวัสดิการ 2.4) แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) อาชีพในประชาคมอาเซียนและนอกอาเซียน แหล่งทุนในการประกอบอาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 2.5) ข้อมูลการหารายได้ระหว่างเรียน ได้แก่ กรมการจัดหางาน และหน่วยงานเอกชนที่รับสมัครนักเรียนทำงานช่วงปิดภาคเรียนหรือช่วงเวลาหลังเรียน เป็นต้น 2.6) ข้อมูลการเตรียมตนเองเข้าสู่งานอาชีพ เช่น การสำรวจตนเองด้านอาชีพ การแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ เป็นต้น 3. ข้อเสนอแนะด้านส่วนตัวและสังคม การให้ข้อเสนอแนะด้านส่วนตัวและสังคมเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างมีความสุขมีพัฒนาการและสุขภาวะทางกาย จิตปัญญา และสังคม ปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การเป็นข้อเสนอแนะด้านส่วนตัวและสังคมที่ควรจัดให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3.1 วิธีการรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักระดับเชาวน์ปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ตลอดจนนิสัยใจคอ เป็นต้น 3.2 พัฒนาการของวัยรุ่น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาแนวทางการป้องกันปัญหาในวัยรุ่น 3.3 บทบาททางเพศการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์กับเพศเดียวกันและต่างเพศ อิทธิพลกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 3.4 การยอมรับและเข้าใจตนเอง เช่น รูปร่างหน้าตา สภาพครอบครัว เศรษฐกิจ และรายได้ 3.5 การวางตนให้เหมาะสมมารยาทในการเข้าสังคม การพัฒนาบุคลิกภาพการใช้ เวลาว่าง 3.6 การรู้เท่าทันสังคมและทักษะชีวิตภัยจากสังคม

ออนไลน์⁴¹ วิธีการเลือกข้อมูลการบริการสนเทศในยุคข้อมูลข่าวสารมีจำนวนมากมีทั้งประโยชน์และโทษ หากไม่มีหลักในการเลือกข้อมูลสารสนเทศจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในทางลบและก่อให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้น ครูแนะแนว จึงควรคัดเลือกข้อสนเทศที่เหมาะสมกับผู้เรียน หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษาข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องมีลักษณะครบ 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ความถูกต้อง (accurate) ความสมบูรณ์ (complete) ความยืดหยุ่น (flexible) ความน่าเชื่อถือ (reliable) ตรงกับความต้องการ (relevant precision) และตรวจสอบได้ (verifiable) 2. ด้านเวลา ประกอบด้วย ทันเวลา (just in time) และทันสมัย (up to date) 3. ด้านการเผยแพร่ ประกอบด้วย ความชัดเจน (clarity) ความกะทัดรัด (conciseness) เข้าใจง่าย (simple) แปลกใหม่ (surprise) และประหยัด (economical) 4. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย เข้าถึงได้ (accessible) และปลอดภัย (secure) รูปแบบการเผยแพร่ข้อสนเทศรูปแบบการเผยแพร่ข้อสนเทศโดยอาศัยสื่อประเภทต่าง ๆ จำแนกได้ดังนี้ 1) จำแนกตามจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 1.1 การให้ข้อสนเทศเป็นรายบุคคล เป็นการให้ข้อสนเทศแก่ผู้เรียนแต่ละบุคคลโดยตรง ตามความต้องการ หรือความจำเป็นที่แท้จริงของแต่ละบุคคลในลักษณะเฉพาะเจาะจง ตัวอย่างเช่น การให้ข้อสนเทศ ในระหว่างกรให้การปรึกษา มีข้อดี คือ ทำให้ผู้เรียนได้รับข้อสนเทศที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด เอื้อประโยชน์ให้ครูแนะแนวได้รู้จักและสังเกตผู้เรียน ส่วนข้อจำกัด คือ ใช้เวลาและงบประมาณมากไม่สามารถให้ข้อสนเทศได้อย่างทั่วถึง 1.2 การให้ข้อสนเทศเป็นกลุ่มเป็นการให้ข้อสนเทศแก่ผู้เรียนพร้อมกันหลายคนโดยผู้เรียนมีลักษณะความต้องการหรือมีปัญหาคล้ายคลึงกันจำเป็นต้องได้รับข้อสนเทศเหมือนกันหรือเป็นข้อมูลเร่งด่วนที่ผู้เรียนทุกคนควรทราบ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน ปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ วันอาชีพทัศนศึกษา เป็นต้น ข้อดี คือ สะดวก ประหยัดเวลา งบประมาณและแรงงาน ทันเหตุการณ์และความจำเป็นเร่งด่วน ข้อจำกัด คือ ข้อสนเทศที่ให้อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการ ที่แท้จริงของผู้เรียนยากในการกระตุ้นให้เกิดความพร้อมเพรียงในการเข้าร่วมกิจกรรม⁴² 2) จำแนกตามสื่อในการเผยแพร่ กฤษฎณา บุตรपालะ กล่าวว่าได้จำแนกสื่อสนเทศ ดังนี้ 2.1 สื่อบุคคล เป็นการพูดติดต่อระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาพูด ในรูปแบบของการสนทนา การสัมภาษณ์

⁴¹ รุ่งแสง อรุณไพโรจน์ และคณะ, **ระบบการแนะแนวในโรงเรียน**, (นครปฐม : เมตตาถือปฏิบัติ, 2556), 95-97.

⁴² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **หลักการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559) ,35-36.

การกล่าวสุนทรพจน์ การปราศรัย การบรรยาย การประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน หลักการบริการ
 แนวแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา 2.2 สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ
 สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อสนเทศ ได้แก่ รายงานวิชาการ รายงาน การสัมมนาวารสารวิชาการ
 ข่าวสาร สารระสังเขปหรือบทคัดย่อ บรรณานุกรม นามานุกรม หนังสือ จดหมายข่าว แผ่นพับ
 หนังสือพิมพ์ คู่มือ นิตยสาร แผนที่ แผนภาพ กราฟ ตารางสถิติ ป้ายนิเทศ ป้ายโปสเตอร์ 2.3 สื่อ
 สมัยใหม่ ในปัจจุบันมีการใช้ระบบดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในการผลิตสื่อสมัยใหม่ ที่นำมาใช้
 ในการให้บริการสนเทศ ได้แก่ โทรสาร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ทางสาย การสื่อสารผ่าน
 ดาวเทียม เทปเสียง เทปโทรทัศน์ แฟ้มข้อมูล จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ กระดาน สนทนา เวิร์ลไวด์
 เว็บ⁴³

⁴³ กฤษณา บุตรปาละ ,การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ, (เลย : คณะมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550), 67-69.

วิธีการจัดบริการสนเทศ

วิธีการจัดบริการสนเทศที่นิยมในศาสตร์ด้านการแนะแนวทั้งในประเทศและต่างประเทศมีการผสมผสานกันทั้งการให้ข้อสนเทศเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ในโรงเรียนนิยมจัดบริการสนเทศแก่ผู้เรียนในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายและบริบทของสถานศึกษานั้น อย่างไรก็ตามวิธีการจัดบริการสนเทศโดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายคลึงกัน นำเสนอในรูปแบบตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 วิธีการจัดบริการสนเทศ

วิธีการจัดบริการ สนเทศ	วัตถุประสงค์	การจัดบริการ เสนอเทศ วัตถุประสงค์ ข้อพิจารณา ในการจัดกิจกรรม
1. ปฐมนิเทศ	1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจ สภาพ โรงเรียน หลักสูตร บุคลากรและข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน 2) เพื่อสร้างความประทับใจ แรกพบ ความรู้สึกอบอุ่น และเจตคติที่ดีต่อ โรงเรียน 3) เพื่อให้ผู้เรียนปรับตัว และใช้ชีวิตใน โรงเรียนได้ อย่างมีความสุข	1) กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนัก ถึงการเข้า ร่วมกิจกรรม และหากไม่เข้าร่วมจะต้อง รับการปฐมนิเทศรายบุคคล ในภายหลัง 2) การนำเสนอข้อสนเทศ ควรมีความ หลากหลาย เช่น วิดีทัศน์ สื่อบุคคล การ เข้าฐานเรียนรู้ เป็นต้น
2. กิจกรรมโฮมรูม	1) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาและผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเข้าใจ สภาพที่ แท้จริงของผู้เรียน เพื่อให้ข้อสนเทศ เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ	1) ควรจัดก่อนหรือหลังเรียนทุกวัน วันละ 20 นาที 2) ควรจัดทำคู่มือโฮมรูมแต่ละระดับชั้น อย่างเป็นระบบเป็นการป้องกันความ ซ้ำซ้อน
3. การจัด ป้าย นิเทศ	1) เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ 2) เพื่อสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ดีใน สถานศึกษา	1) ควรเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจ สอดคล้อง กับเหตุการณ์สำคัญ และความต้องการ ของผู้เรียน 2) สถานที่จัดป้ายนิเทศที่พบเห็นได้ง่าย อ่านได้สะดวกดึงดูดใจ และเป็นปัจจุบัน

ตารางที่ 2 วิธีการจัดบริการสนเทศ (ต่อ)

วิธีการจัดบริการ สนเทศ	วัตถุประสงค์	การจัดบริการ เสนอ วัตถุประสงค์ ข้อพิจารณา ในการจัดกิจกรรม
4. การจัดสัปดาห์ แนะแนว หรือ วันอาชีพ หรือการ จัดนิทรรศการแนะ แนว	1) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อสนเทศโดยตรง จากหน่วยงานผู้ประกอบการ หรือ สถานศึกษาที่อยู่ในความสนใจ 2) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ ของการวางแผนชีวิตของตนเอง 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติ ต่อการศึกษาและอาชีพ	1) ควรสำรวจความต้องการของ ผู้เรียน เกี่ยวกับสถานศึกษา และอาชีพ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ ก่อนจัดงาน 3) ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม กิจกรรม
5. กระดานสนทนา หรือจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือสื่อ สังคมออนไลน์ อาทิ Facebook Line	1) เพื่อให้ครูกับผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่รวดเร็วและนอกชั้น เรียน 2) เพื่อให้ข้อสนเทศที่ทันสมัย อย่าง ทั่วถึง และศึกษาเรียนรู้ ด้วยตนเอง	1) ควรออกแบบโครงสร้างเนื้อหา และ หน้าเว็บที่ดึงดูดการเข้าใช้ 2) ควรปลูกฝังมารยาท และคุณธรรมใน การใช้สังคมออนไลน์ 3) เนื้อหาต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นปัจจุบัน อยู่เสมอ 4) ผู้รับผิดชอบ ควรมีเวลาโต้ตอบ ประเด็นสนทนา
6. แฟ้มอาชีพ/ หนังสือเล่มเล็ก อาชีพ/กล่องบัตร อาชีพ/แผ่นพับ	1) เพื่อให้ข้อสนเทศเฉพาะเรื่องใน รูปแบบที่หลากหลาย 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ/ รวบรวมฝึกปฏิบัติการเลือกสื่อ	1) ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ และการเลือกวิเคราะห์ข้อสนเทศ 2) มีสถานที่จัดแสดงสื่อและสะดวกต่อ การใช้บริการ
7. คู่มือนักเรียน	1) เพื่อให้ให้นักเรียนมีคู่มือเป็นแนวทาง ปฏิบัติตนขณะเล่าเรียน และการเข้าร่วม กิจกรรม 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้บริการและสิทธิ ต่าง ๆ ในโรงเรียน	1) เนื้อหาครอบคลุมประวัติสถานศึกษา ผู้บริหาร บุคลากร แผนผัง แผนการ เรียน กฎ ระเบียบ ทุนการศึกษา แบบฟอร์ม ค่าใช้จ่าย และข้อมูลอื่น ๆ 2) คู่มือ ควรเน้น อัตลักษณ์ ของ สถานศึกษา

ตารางที่ 2 วิธีการจัดบริการสนเทศ (ต่อ)

วิธีการจัดบริการ สนเทศ	วัตถุประสงค์	การจัดบริการ เสนอแนะ วัตถุประสงค์ ข้อพิจารณา ในการจัดกิจกรรม
8. ปัจฉิมนิเทศ	1) เพื่อให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับการเตรียมการสำเร็จการศึกษา 2) เพื่อสร้างความรัก ความผูกพันต่อสถาบัน และมีกำลังใจพร้อมที่จะปรับตัวในสังคมใหม่	1) ควรจัดกิจกรรมในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสอบปลายภาค 2) ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการให้ข้อสนเทศ การแสดง และการสร้างความประทับใจ
9. ศูนย์สนเทศหรือห้องสมุดอาชีพ	1) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมเอกสารสื่อแนะแนวการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหารายละเอียดในเรื่องที่ตนเอง	1) ควรเลือกสถานที่ที่ผู้เรียน เข้าใช้บริการได้สะดวก มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สะอาด และปลอดภัย 2) มีการจัดบรรยากาศในการ ให้ข้อสนเทศปรับเปลี่ยน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **หลักการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559) ,39-41.

สรุปได้ว่า การบริการสนเทศเป็นบริการหนึ่งของงานแนะแนว ที่จัดหารวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และให้บริการข้อมูลทั้งทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ วางแผนชีวิตและพัฒนาตนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบริการสนเทศมีความสำคัญทั้งต่อตัวผู้เรียนเองและความสำเร็จของงานแนะแนวด้วยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อตนเองสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจ ด้านต่าง ๆ ได้สำหรับการจัดบริการสนเทศที่ดีมีประสิทธิภาพมีหลักการสำคัญ คือ จัดบริการสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนโดยดำเนินการอย่างเป็นระบบผ่านวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

3. การบริการให้คำปรึกษา

การบริการให้คำปรึกษาเป็นบริการหนึ่งของการแนะแนวที่ยอมรับกันว่าเป็น “หัวใจ” ของงานแนะแนว เนื่องจากบริการให้คำปรึกษาเป็นบริการที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ประสบปัญหาต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือจนกระทั่งสามารถแก้ไขปัญหของตนเองได้และสามารถปรับตัวได้ อย่างเหมาะสมซึ่งในการให้คำปรึกษานั้นอาจจะให้เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาของผู้เรียนว่ามีปัญหาเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว การให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมผู้เรียน ดังนั้น ครูหรือผู้แนะแนวจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการให้คำปรึกษาเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ความหมายของการให้คำปรึกษา คำว่า “การให้คำปรึกษา” มาจากภาษาอังกฤษว่า “counseling” มีรากศัพท์ภาษาละตินว่า “consilium” ซึ่งหมายถึง “กับ” หรือ “ด้วยกัน” ได้มีผู้นิยามศัพท์บัญญัติไว้หลากหลาย เช่น การให้ การปรึกษา จิตวิทยาการให้คำปรึกษา การปรึกษาเชิงจิตวิทยา แต่ที่เป็นที่นิยมแพร่หลายคือใช้คำว่า “การให้คำปรึกษา” เนื่องจากการให้คำปรึกษานั้นประกอบด้วยบุคคลสองฝ่าย คือ ครู นักแนะแนว นักจิตวิทยาและจิตแพทย์ โดยที่บุคคลเหล่านี้ได้รับการอบรมฝึกฝนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า ผู้ให้คำปรึกษา (counselor) และฝ่ายที่สอง คือผู้เรียนหรือผู้ที่ประสบปัญหา ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งจะเรียกว่า ผู้รับคำปรึกษา (counselee หรือ client) สำหรับความหมายของบริการให้คำปรึกษา ได้มีนักจิตวิทยาและนักวิชาการกล่าวถึง ความหมายของการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้ เลวิน (Lewis) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการอย่างหนึ่งที่ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้รับการช่วยเหลือให้รู้จักและประพฤติไปในทางที่เป็นที่พึงพอใจ โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้คำปรึกษาซึ่งจะให้ข้อเสนอแนะและปฏิบัติการที่จะกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้พัฒนาพฤติกรรมของตนซึ่งทำให้สามารถปฏิบัติต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น⁴⁴ เจอร์จ และคริสเตียนี (George & Cristrani) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักเข้าใจตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วย

⁴⁴ Lewis, Edwin C. , *The Psychology of Counseling* , (New York : Holt Rinehart and Winston, Inc1970), 10.

ตนเองได้⁴⁵ วัชร ทรัพย์มี กล่าวว่ การให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมกับผู้รับคำปรึกษาซึ่งต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นได้ปรับปรุงทักษะในการตัดสินใจและทักษะในการแก้ปัญหาตลอดจนปรับปรุงความสามารถในการที่จะทำใหตนเองพัฒนาขึ้น⁴⁶

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการให้ความช่วยเหลือโดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านการให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยา โดยเฉพาะให้แก่ผู้รับคำปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ประสบปัญหาที่มาขอรับการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจและทำความเข้าใจปัญหาตลอดจนสามารถแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจเลือกได้ด้วยตนเองความสำคัญของบริการให้คำปรึกษา การบริการปรึกษามีคุณค่าการช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันไป จึงกล่าวโดยจำแนกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1. การบริการปรึกษาในปัญหาวิกฤต (Crisis Counseling) เป็นการช่วยให้ผู้รับบริการที่เผชิญปัญหาวิกฤต ที่เผชิญต่อความสับสนในชีวิตความเครียดหลังสูญเสียผู้ที่มีความสำคัญในชีวิตหรือกำลังตกอยู่ภายใต้ฤทธิ์ของสารบางชนิด บริการปรึกษาในกรณีนี้จะช่วยให้ผู้รับบริการยอมรับสถานการณ์สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งสามารถลดความวิตกกังวลอันท่วมท้นขณะนั้นเพื่อพัฒนาความรู้สึกให้ดีขึ้น 2. การบริการปรึกษาเพื่อช่วยเหลือเอื้ออำนวย (Facilitative Counseling) เป็นการช่วยเหลือให้ผู้รับบริการกระจ่างในปัญหาของตนเข้าใจตนและยอมรับตน สามารถวางแผนจัดการปัญหาตนและรับผิดชอบจัดการปัญหาของตนได้ซึ่งยังไม่มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพียงเพื่ดำเนินการเบื้องต้นให้ผู้รับบริการเข้าสู่กระบวนการสำรวจทำความเข้าใจและลงมือแก้ไขปัญหาคำปรึกษาเชิงจิตวิทยาประเภทนี้มักเกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียน การวางแผนชีวิตและอาชีพ การปรับตัวเข้ากับสมาชิกครอบครัวหรือการปรับตัวในการทำงาน เป็นต้น 3. บริการปรึกษาเพื่อป้องกันปัญหา (Preventive Counseling) เป็นการส่งเสริมเฉพาะเรื่อง เช่น การคิดสร้างสรรค์และนิสัยการเรียน การลดความวิตกกังวลเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเพศ การตระหนักรู้แห่งตนการเลือกและเตรียมอาชีพในอนาคต เป็นต้น 4. บริการปรึกษาเพื่อการพัฒนา (Development Counseling) เป็นการส่งเสริม

⁴⁵ George, R.L. and Crisrani, T.S. ,**Counseling: Theory and practice**, 4 th ed (Boston: Allyn and Bacon,1995), 2.

⁴⁶ วัชร ทรัพย์มี ,**ทฤษฎีให้การปรึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2556), 5.

กระบวนการพัฒนาชีวิต เช่น การแสวงหาแบบชีวิต (Life-style) ในการทำงานการเรียนที่มีประสิทธิภาพ การประเมินค่านิยมหรือการพัฒนาอัตมโนทัศน์ (Self-concept) เพื่อมุ่งให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์⁴⁷ การบริการให้ปรึกษาในสถานศึกษาซึ่งอาจดำเนินการโดยครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ครูแนะแนว ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้บริหารที่จะให้บริการทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครองที่มีความจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเบื้องต้นในการบริการภายใต้ หลักการของกระบวนการช่วยเหลือ (Helping Process) จากศาสตร์จิตวิทยาการปรึกษาเบื้องต้น วัตถุประสงค์ของการบริการให้คำปรึกษา การบริการให้คำปรึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถรับรู้ เข้าใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยมีผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง ตลอดจนช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากระจ่างชัดในปัญหาและวิธีการแก้ไข นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่มักจะกำหนดจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาไว้ 2 ลักษณะ คือ 1) การให้คำปรึกษาระยะสั้น ซึ่งเป็นลักษณะการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นและ 2) การให้คำปรึกษาระยะยาว ซึ่งเป็นลักษณะการช่วยเหลือและพัฒนาพฤติกรรมอย่างเป็นรูปธรรมทำให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในที่นี้ขอนำเสนอจุดมุ่งหมายของการจัดบริการให้คำปรึกษาในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนี้ 1. เพื่อจัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญได้ทำหน้าที่ให้บริการความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา 2. เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับว่าทุกคนล้วนมีปัญหาดังนั้นการที่ตนเองประสบปัญหาจึงเป็นเรื่องปกติทั้งยอมรับว่าปัญหาได้เกิดขึ้นแล้วและสามารถแก้ไขได้ 3. เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับตนเองกล้าเผชิญกับความเป็นจริงรับรู้ในข้อบกพร่องของตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น 4. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสระบายความคับข้องใจกับผู้ที่เขาไว้วางใจ และพร้อมจะรับฟังด้วยดีซึ่งจะเป็นการช่วยลดความเครียดในชีวิตประจำวันลงได้ 5. เพื่อช่วยป้องกันปัญหาและลดความรุนแรงของปัญหาที่เกิดกับผู้รับคำปรึกษาให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป 6. เพื่อช่วยฝึกหัดให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดทักษะการแก้ปัญหา สามารถเผชิญกับความยุ่งยากต่าง ๆ ในชีวิตสามารถเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองตลอดจนการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพ 7. เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถให้แก่ผู้รับคำปรึกษาในด้านการตัดสินใจและ

⁴⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **หลักการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 39-41.

การวางโครงการในอนาคตของตนเอง 8. เพื่อส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความมุ่งมั่นในการกระทำ เมื่อตัดสินใจที่จะทำอะไรแล้วก็มีใจจดจ่อและมุ่งมั่นในการกระทำจนสำเร็จลุล่วง 9. เพื่อพัฒนาทักษะ ทางด้านสังคม ทักษะการตัดสินใจและทักษะการจัดการกับปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 10. เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ มาก ขึ้นมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีขึ้น⁴⁸

หลักการการบริการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาควรจะได้ทำความเข้าใจกับ หลักของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และยึดถือเป็นแนวทางในการช่วยเหลือบุคคล หลักสำคัญของการให้ คำปรึกษา โดยสรุปมีดังนี้ 1. ยึดผู้รับการปรึกษาเป็นหลัก 2. เน้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับการ ปรึกษา 3. เข้าใจและยอมรับในอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้รับการปรึกษา 4. ไม่ด่วนสรุปหรือ ตัดสินผู้รับการปรึกษา 5. เน้นที่ความเป็นจริงตามเหตุการณ์และสถานการณ์ 6. มีการโต้ตอบที่ เหมาะสมและเป็นจริงตามเหตุการณ์และสถานการณ์ 7. ปัญหาแต่ละปัญหามีความสัมพันธ์กัน ไม่สามารถแยกขาดจากกันได้ เช่น ปัญหา ด้านเศรษฐกิจอาจเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา ครอบครัว ปัญหาการปรับตัวก็อาจเชื่อมโยงไปถึง ปัญหาการเรียนและปัญหาการเลือกอาชีพได้ 8. การให้คำปรึกษาต้องคำนึงเสมอว่าปัญหาอย่างเดียวกัน แต่ต่างบุคคลและต่างสิ่งแวดล้อมกัน วิธีแก้ปัญหาย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและความ แตกต่างของสภาพแวดล้อม 9. ผู้รับการปรึกษาจะต้องเป็นผู้ค้นหาสาเหตุของปัญหาตลอดจนหาแนว ทางแก้ไขและตัดสินใจเลือกทางแก้ไขปัญหด้วยตนเอง ผู้ให้การปรึกษาอาจช่วยชี้ทางออกหลายๆ ทางให้แก่การตัดสินใจควรเป็นของผู้รับการปรึกษา 10. การให้คำปรึกษาจะต้องกระทำไปโดยความ สมัคใจของผู้มาขอรับการปรึกษา ไม่มีการบังคับหรือขอร้อง 11. การให้คำปรึกษาต้องยึดหลักในการ ให้บุคคลสามารถปรับตัวได้ ปัญหาบางอย่างที่ไม่อยู่ในความสามารถของผู้ให้การปรึกษาที่จะช่วยแก้ไข ได้ก็ไม่ควรกระทำไปโดยขาดความมั่นใจต้องส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือต่อไป 12. การให้การปรึกษาต้องให้แก่ทุกคนที่มีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือโดยไม่เลือกที่รักมักที่

⁴⁸ สุนิสา วงศ์อารีย์, “ การแนะแนวเบื้องต้น ” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยา การแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 128.

ซัง⁴⁹ ขอบข่ายของการบริการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการของความร่วมมือกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาในอันที่จะพยายามหาช่องทางในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น ขอบข่ายของบริการให้คำปรึกษาสำหรับผู้เรียนซึ่งต้องการความช่วยเหลือนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ที่สำคัญ ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาด้านการศึกษาเป็นบริการที่มุ่งช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน แนวทางในการศึกษาและการวางแผนอนาคตของชีวิตทางการศึกษาซึ่งจะส่งผลสะท้อนถึงการประกอบอาชีพต่อไปในภายหน้ารวมถึงการเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของแต่ละคน
2. การให้คำปรึกษา ด้านอาชีพ เป็นบริการที่มุ่งช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเองและสามารถ เข้าใจถึงโลกของอาชีพที่หลากหลายได้ดียิ่งขึ้นเข้าใจถึงโอกาสในการประกอบอาชีพ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติคุณลักษณะของตนเองรวมถึงการมีความสุขในการประกอบอาชีพ ตลอดจนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด ความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น การให้ข้อมูลด้านอาชีพ การให้ข้อมูลด้านความต้องการของตลาดแรงงาน การตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การทดสอบความถนัด ความสนใจด้านอาชีพและการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาชีพที่ตนเลือก
3. การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม เป็นบริการที่มุ่งช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาปรับตัวได้ดีขึ้นในขณะที่ดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัวในที่ทำงานหรือในสถานศึกษา เช่น การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง การพัฒนาแผนการดำเนินชีวิตและการพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัย การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคมสามารถช่วยให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตที่ดี เข้าใจตนเองยอมรับตนเองและยอมรับผู้อื่นได้มากขึ้นซึ่งจะช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอันจะเป็นการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม⁵⁰

วิธีการบริการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน สำหรับครูที่ปรึกษามีกระบวนการที่เป็นขั้นตอนและทักษะการปรึกษาที่นำมาใช้เพื่อผลที่เกิดกับนักเรียนที่มารับคำปรึกษาแสดงเป็นตารางต่อไปนี้

⁴⁹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,การให้คำปรึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,2559) ,7-8.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 3 ขั้นตอนการบริการให้คำปรึกษา

ขั้นตอน	วิธีการและทักษะ	ผลที่เกิดกับนักเรียน
1. การสร้างสัมพันธภาพ	1) การให้การต้อนรับ 2) การให้ความสนใจผู้รับบริการ 3) การตั้งคำถาม	1) เกิดความอบอุ่นใจ 2) คลายความเครียด 3) เกิดความไว้วางใจ 4) อยากบอกเรื่องราวของตัวเอง
2. ให้การสนับสนุนทางอารมณ์	1) สะท้อนความรู้สึก 2) ให้ความใส่ใจ 3) รับฟังอย่างตั้งใจ	1) เกิดความอบอุ่นใจ 2) ผ่อนคลายทางอารมณ์ 3) มีกำลังใจ / ไว้วางใจ
3. การสำรวจปัญหา	1) ตั้งคำถามที่เหมาะสม 2) ทวนความ	1) สำรวจปัญหา 2) สำรวจตนเอง
4. เข้าใจปัญหา สาเหตุ ความต้องการ	1) สรุปรวม 2) อภิบาย ชี้ประเด็น 3) ให้กำลังใจ	1) เข้าใจปัญหา/สาเหตุ 2) คิดแก้ปัญหา
5. วางแผนแก้ปัญหา	1) ช่วยให้นักเรียนทบทวนการตัดสินใจ และสรุปรวมความเข้าใจ ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในตนเอง สนับสนุนจุดแข็งของนักเรียน เสนอทางเลือก ชี้ผลที่ตามมา	1) มีเป้าหมาย 2) สำรวจทางเลือก 3) วางแผนแก้ปัญหา 4) มีกำลังใจด้วยตนเอง 5) ตัดสินใจด้วยตนเอง
6. ยุติการให้คำปรึกษา	1) ทบทวนการตัดสินใจ 2) ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง เสริมแรงให้เกิดการปฏิบัติ ให้กำลังใจ	1) ทบทวนการตัดสินใจ สรุปรวมความเข้าใจ มีแรงจูงใจนำไปปฏิบัติเกิดความมั่นใจ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 126-127.

ทักษะการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา คือ ความสามารถหรือความชำนาญในการสื่อสาร ทั้งการใช้ภาษาท่าทางและภาษาพูดซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ให้การปรึกษาในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความทุกข์หรือผู้รับบริการปรึกษาให้เกิดพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1. ไว้วางใจและมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้การ

3. แสวงหาแนวทางการปรับเปลี่ยนการคิด การรู้สึกและการปฏิบัติตนเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้นทักษะการ
 ปรึกษาที่เป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ประกอบด้วยทักษะต่อไปนี้ 1. ทักษะ
 การใส่ใจ (Attending Skill) การใส่ใจเป็นพฤติกรรมของผู้ให้การปรึกษาที่แสดงออกด้วยภาษาพูด
 หรือภาษาท่าทางที่บ่งบอกถึงความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาโดยการแสดง
 ความสนใจ การเห็น ความสำคัญและการให้เกียรติเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความอบอุ่นใจและ
 ไม่รู้สึกห่างเหิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) แสดงความสนใจเห็นความสำคัญและให้เกียรติผู้รับการ
 ปรึกษา 2) แสดงความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือ 3) ช่วยเพิ่มความอบอุ่นใจให้ผู้รับการ
 ปรึกษา การใส่ใจสามารถแสดงออกด้วยภาษาพูดและภาษาท่าทาง แนวทางปฏิบัติ 1) ขณะฟังควร
 ประสานสายตากับผู้รับการปรึกษาและอาจผกศิริษะรับคำตามความเหมาะสม 2) ตอบรับสั้น ๆ
 หลังจากผู้รับคำปรึกษาพูดจบ เช่น “ครับ ค่ะ อืม” หรือพูดซ้ำประโยคที่ผู้รับการปรึกษากล่าวไว้
 3) ใช้คำพูดที่สัมพันธ์กับคำพูดของผู้รับการปรึกษาโดยไม่ขัดจังหวะ 4) นั่งโน้มตัวไปข้างหน้า
 พอสมควรและมีท่าที่ผ่อนคลาย 2. ทักษะการนำ (Leading Skill) การนำเป็นการที่ผู้ให้การปรึกษา
 พุดนำผู้รับการปรึกษาไปในทิศทางที่ผู้ให้การปรึกษาคิดว่าจะทำให้ผู้รับการปรึกษาได้ประโยชน์สูงสุด
 ในการมาขอรับการปรึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษากล้าที่จะพูดคุยมก
 ขึ้น 2) เปิดประเด็นปัญหาของผู้รับการปรึกษา 3) ให้ผู้รับการปรึกษาเลือกประเด็นปัญหาที่ต้อง
 การปรึกษา 4) กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจปัญหาและนำเสนอความรู้สึกของตนเองมากขึ้น
 แนวทางปฏิบัติ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการนำให้ชัดเจนว่าต้องการนำโดยให้อิสระแก่ผู้รับการ
 ปรึกษาในการพูดถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่เขาต้องการหรือต้องการนำในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
 เป็นการเฉพาะเจาะจง 2) ใช้ประโยคบอกเล่า เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาพูด 3) ใช้ประโยคคำถาม
 เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นหรือรายละเอียดอื่นๆ 3. ทักษะการฟัง
 (Listening Skill) การฟังเป็นการรับรู้ความรู้สึกความคิดและเรื่องราวของผู้รับการปรึกษาด้วยความ
 สนใจใส่ใจโดยแสดงออกด้วยภาษาท่าทางหรือคำพูดมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทำความเข้าใจความรู้สึก
 ความคิดและเรื่องราวของผู้รับการปรึกษา 2) รวบรวมข้อมูลของผู้รับการปรึกษาเพื่อสะท้อนให้เขา
 เข้าใจตนเองและหา แนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยตนเอง แนวทางปฏิบัติ 1) แสดงความ
 ใส่ใจด้วยภาษาท่าทาง เช่น มองหน้า สบตา ผกศิริษะรับคำ 2) สังเกตสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียงของผู้รับ
 การปรึกษา 3) ตอบรับสั้น ๆ เช่น อืม ค่ะ ครับ 4) พยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาเล่า

และแสดงออก 5) ไม่รีบตีความ ตัดสินหรือสรุปเรื่องราวที่ฟังก่อนที่ผู้รับการปรึกษาจะเล่าเรื่องจบ

6) ไม่น้อมน้าว ขัดแย้ง หรือแนะนำผู้รับการปรึกษา 7) คิดตาม จับประเด็นสำคัญของเรื่องราวที่ผู้รับการปรึกษาเล่า

4. ทักษะการถาม (Question Skill) การถามเป็นการให้ผู้รับการปรึกษาได้เล่าเรื่องราวที่ต้องการปรึกษา รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดตลอดจนความเชื่อ การถามแบ่งเป็นการถามเปิดและถามปิด โดยถามเปิดเมื่อต้องการให้ผู้รับการปรึกษาได้พูด เล่าความรู้สึกหรือเรื่องราวของเขาอย่างอิสระมักจะลงท้ายประโยคด้วย “อะไร อย่างไร” และถามปิดเมื่อต้องการคำตอบสั้นและเฉพาะเจาะจงมักจะลงท้ายประโยคด้วย “ไหม” “หรือ” “หรือไม่” “หรือยัง” “รีเปล่า” การถามมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ให้โอกาสผู้รับการปรึกษาได้บอกถึงความรู้สึกและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการจะปรึกษา 2) ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจและคิดถึงเรื่องราวของตนเองเพื่อเข้าใจตนเองมากขึ้น 3) ให้ได้ข้อมูลแนวทางแก้ไขปัญหาและแผนการแก้ไขปัญหानวทางปฏิบัติ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการถามว่าต้องการข้อมูลแบบใดจากผู้รับการปรึกษาโดยทั่วไปแล้วผู้ให้การปรึกษาคควรใช้การถามเปิดเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ตอบตามที่ต้องการอย่างเต็มที่และไม่รู้สึกว่าถูกซักถามมากเกินไปจากการใช้คำถามปิด 2) สังเกตและฟังอย่างตั้งใจ หลังจากนั้นสรุปหรือทวนซ้ำประเด็นของข้อมูลและรายละเอียดที่ผู้รับการปรึกษากล่าวก่อนแล้วจึงตั้งคำถาม 3) เมื่อถามแล้วให้ฟังคำตอบของผู้รับการปรึกษาอย่างใส่ใจ เพื่อรวบรวมข้อมูลของผู้รับการปรึกษาไว้ 4) ไม่ควรถามบ่อยเกินไปเพราะอาจทำให้ผู้รับการปรึกษารำคาญและต่อต้านการให้การปรึกษาได้ 5) หลีกเลี่ยงการถามด้วยคำถาม “ทำไม” เพราะมักจะทำให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกว่าตนเองผิดและคิดหาคำตอบที่เหมือนเป็นการแก้ตัว

5. ทักษะการเงียบ (Silence Skill) การเงียบเป็นช่วงระยะเวลาของการปรึกษาที่ไม่มีการสื่อสารด้วยวาจา ระหว่างผู้ให้กับการปรึกษาแต่ยังคงมีการสื่อสารทางอารมณ์และความรู้สึกอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ให้ผู้รับการปรึกษาได้คิดทบทวนเรื่องราวของตนเองและทำความเข้าใจในสิ่งที่เขาพูดหรือรู้สึก 2) ให้ผู้รับการปรึกษาได้หยุดพักหลังจากแสดงอารมณ์โกรธ เสียใจ เช่น ร้องไห้ ฯลฯ 3) แสดงความใส่ใจร่วมรับรู้และเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น แนวทางปฏิบัติ 1) เมื่อผู้รับการปรึกษานิ่งเงียบผู้ให้การปรึกษาคควรประเมินว่าเงียบเพราะสาเหตุใด เช่น เศร้าสะเทือนใจจนพูดต่อไปไม่ได้ เหนื่อยจากการร้องไห้หรือระบายความรู้สึกที่รุนแรงและคิดทบทวนเรื่องราวของตนเองจบประเด็นหรือเรื่องราวนั้น ๆ แล้วหรือกำลังคิดถึงเรื่องที่จะพูดต่อไป 6. ทักษะการสะท้อนกลับ (Reflection Skill) การสะท้อนกลับเป็นการบอกความเข้าใจของผู้ให้การปรึกษาที่มีต่อสิ่งที่ผู้รับการปรึกษารู้สึกรับรู้หรือสนใจที่เป็นปัจจุบันขณะให้การปรึกษา

การสะท้อนกลับจะรวมความรู้สึกและเนื้อหาที่ผู้รับการปรึกษาพูดถึงหรือสิ่งที่ผู้ให้การปรึกษาสังเกตเห็นจากกิริยาท่าทางของผู้รับการปรึกษาโดยใช้คำพูดที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาแสดงความรู้สึกและเปิดเผยเรื่องราวของตนเองให้มากขึ้นหรือชัดเจนขึ้น 2) ให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจปัญหา รวมทั้งสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นตลอดจนเข้าใจความรู้สึกของตนเองมากขึ้น 3) แสดงความสนใจและเข้าใจความรู้สึกและเรื่องราวของผู้รับการปรึกษา

แนวทางปฏิบัติ 1) สังเกตพฤติกรรมของผู้รับการปรึกษาขณะให้การปรึกษา เช่น ลักษณะคำพูด น้ำเสียง สีหน้าท่าทาง 2) จับประเด็นสำคัญของสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูด 3) รวมความรู้สึกและเนื้อหาที่ผู้รับการปรึกษาแสดงออกและพูดถึงเข้าด้วยกัน แล้วใช้คำพูดที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่ายโดยพูดออกไปทันทีเพื่อสะท้อนสิ่งที่ผู้รับการปรึกษากำลังรู้สึก หรือรับรู้โดยอาจพูดความรู้สึกก่อนแล้วตามด้วยเนื้อหาหรือเริ่มด้วยเนื้อหาก่อนแล้วตามด้วยความรู้สึกในการสะท้อนความรู้สึกผู้ให้การปรึกษาควรหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำว่า “รู้สึก” บ่อย ๆ

7. ทักษะการทวนซ้ำ (Paraphrasing Skill) การทวนซ้ำเป็นการที่ผู้ให้การปรึกษาพูดซ้ำในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาบอกอีกครั้งหนึ่ง โดยคงสาระสำคัญของเนื้อหาหรือความรู้สึกไว้ตามเดิมและใช้คำพูดน้อยลง แต่ไม่ใช้การทวนซ้ำตลอดเวลาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการให้คำปรึกษา 1) แสดงถึงความใส่ใจความเข้าใจผู้รับการปรึกษา 2) ให้ผู้รับการปรึกษาเปิดเผยตัวเองมากขึ้น 3) ย้ำให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจในสิ่งที่ตัวเองพูดชัดเจนยิ่งขึ้นจากการฟังสิ่งที่ตัวเองพูดอีกครั้ง 4) ตรวจสอบความเข้าใจตรงกันของผู้ให้และผู้รับการปรึกษาในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษากำลังพูดถึงแนวทางปฏิบัติ 1) ทวนซ้ำคำพูดทั้งหมดของผู้รับการปรึกษาโดยเปลี่ยนเฉพาะสรรพนาม 2) ทวนซ้ำเฉพาะประเด็นสำคัญ 3) ไม่ควรทวนซ้ำบ่อย ๆ และไม่เพิ่มเติมความคิดเห็นของผู้ให้การปรึกษาลงไป 4) สังเกตการตอบสนองของผู้รับการปรึกษา ถ้าทวนซ้ำได้ถูกต้องผู้รับการปรึกษาจะพยักหน้าตอบรับและพูดหรือขยายความต่อแต่ถ้าไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองจากผู้รับการปรึกษาควรใช้ทักษะการถาม เปิดต่อเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

8. ทักษะการให้กำลังใจ (Encouragement Skill) การให้กำลังใจ เป็นการแสดงความสนใจเข้าใจในสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาพูด และสนับสนุนให้เขาพูดต่อไปโดยใช้คำพูดหรือท่าทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษากระตือรือร้นและมั่นใจในตนเอง รวมทั้งตระหนักในความสามารถและคุณค่าในตัวเอง 2) กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษากลับที่จะคิดและทำในสิ่งที่ไม่เคยคิดหรือทำมาก่อน การให้คำปรึกษา แนวทางปฏิบัติ เมื่อผู้รับการปรึกษาเสนอความคิดหรือแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมหรือมีความพร้อมที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองแต่ยังลังเลใจผู้ให้การปรึกษาก็อาจใช้การให้กำลังใจโดยใช้แนวทางต่อไปนี้ 1) มองหน้า

สบตา ยิ้ม ผงกศีรษะตอบรับสั้น 2) ทวนซ้ำคำสำคัญๆ ที่ผู้รับการปรึกษาพูดถึงรวมทั้งยิ้มมองหน้าสบตา ผู้รับการปรึกษา 3) ใช้คำพูดกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความมั่นใจ มีความหวังและกำลังใจที่จะคิด หรือทำในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นจริงได้ 4) ไม่ควรสร้างความหวังและการปลอบใจที่ไม่อาจ เป็นจริงได้ 9. ทักษะการสรุปความ (Summarizing Skill) การสรุปความเป็นการรวบรวมใจความ สำคัญทั้งหมดของความคิด อารมณ์ความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปรึกษาก่อน จบหรือเริ่มการปรึกษาแต่ละครั้งโดยใช้คำพูดสั้น ๆ ให้ได้ใจความสำคัญทั้งหมด มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) ย้ำประเด็นสำคัญให้มีความชัดเจนในกรณีที่มีการพูดคุยกันหลายประเด็น
- 2) ให้ผู้รับการปรึกษา เข้าใจเรื่องราวและความรู้สึกของตัวเอง
- 3) ช่วยให้การปรึกษาแต่ละครั้งมีความต่อเนื่องกัน
- 4) ช่วยให้ผู้รับและผู้ให้การปรึกษาเข้าใจเรื่องราวที่กำลังสนทนาได้อย่างถูกต้องตรงกันและได้ใจความที่ชัดเจน

แนวทางปฏิบัติ 1) ผู้รับการปรึกษาพูดถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ หลายประเด็น ผู้ให้การปรึกษาอาจ สรุปแต่ละประเด็นก่อนที่ผู้รับการปรึกษาจะเริ่มประเด็นต่อไป 2) ขอให้ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้สรุปโดย มีผู้ให้การปรึกษาช่วยเสริมในส่วนสำคัญ ที่ผู้รับคำปรึกษามีได้กล่าวถึงหรือขาดหายไป 3) สรุปก่อนจบ และเริ่มการปรึกษาในแต่ละครั้งในกรณีที่มีการปรึกษาหลายครั้ง 4) สรุปครั้งสุดท้ายก่อนยุติการ ปรึกษา

10. ทักษะการให้ข้อมูลและคำแนะนำ (Giving Information and Advising Skill) การให้ ข้อมูลเป็นการสื่อสารทางวาจาเกี่ยวกับข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ผู้รับคำปรึกษา ส่วน การให้คำแนะนำเป็นการชี้แนะแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้รับการปรึกษาโดยมี วัตถุประสงค์ ดังนี้ การให้ข้อมูล 1) ให้ความรู้ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ผู้รับการ ปรึกษา 2) ให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจปัญหาของตนเอง 3) ให้ผู้รับการปรึกษามีข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจ 4) ให้ผู้รับการปรึกษามีทางเลือกและแนวทางปฏิบัติที่เขาอาจจะนึกไม่ถึง แนวทางปฏิบัติ

- 1) ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและใช้ภาษาง่าย ๆ
- 2) ตรวจสอบความรู้เดิมในเรื่องที่จะให้ข้อมูลจาก ผู้รับการปรึกษาก่อน เพื่อการให้ข้อมูล มีประสิทธิภาพ
- 3) หลังจากให้ข้อมูลแล้ว ควรตรวจสอบว่าผู้รับ การปรึกษา เข้าใจถูกต้องหรือไม่ โดยให้ผู้รับการปรึกษาทวนซ้ำ การให้คำแนะนำ – ให้คำแนะนำเมื่อ พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่า เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น สำหรับผู้รับการปรึกษาและให้โอกาสผู้รับ คำปรึกษาพิจารณาว่าคำแนะนำนั้นเหมาะสมกับตนเอง สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ หรืออาจ ถามความคิดเห็นความรู้สึกที่มีต่อคำแนะนำนั้น

11. ทักษะการชี้ผลที่ตามมา (Pointing Outcome Skill) การชี้ผลที่ตามมาเป็นการเน้นให้ผู้รับการปรึกษาได้เห็นผลที่อาจตามมาจาก การคิด การ ตัดสินใจ การวางแผนและการปฏิบัติของเขาเองทั้งในทางลบและทางบวกผลที่ตามมานี้ อาจเป็นได้ทั้ง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในใจเขาหรือเหตุการณ์ภายนอกซึ่งทำให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาคงอยู่รุนแรงขึ้น หรือลดลงการชี้ผลที่ตามมาทำได้ 2 ทาง คือ การชี้ผลที่ตามมาในทางบวกเป็นการชี้ให้ผู้รับการปรึกษา เห็นข้อดีและประโยชน์ที่จะได้เป็นการสนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาล้ำตัดสินใจหรือปฏิบัติตามแผนที่ ได้วางไว้ ส่วนการชี้ผลที่ตามมาในทางลบเป็นการบอกถึงผลที่ไม่ดีหรือโทษ ที่อาจจะตามมาจากการ ตัดสินใจหรือการปฏิบัติโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ให้ผู้รับการปรึกษารับรู้ถึงผลดีและผลเสียของการ คิด การตัดสินใจ การวางแผนและการปฏิบัติของเขาเองทั้งในทางลบและทางบวก 2) ให้ผู้รับการ ปรึกษาตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แนวทางปฏิบัติ - ทวนซ้ำหรือสะท้อนความรู้สึกก่อนให้ ผู้รับการปรึกษานึกถึงผลดีหรือผลเสียที่จะตามมาจากการตัดสินใจหรือการปฏิบัติของตนเองหรือผู้ให้ การปรึกษาเป็นผู้ชี้ผลที่ตามมา หากผู้รับการปรึกษาไม่สามารถชี้ผลที่ตามมาด้วยตนเองได้⁵¹

สรุปได้ว่า ทักษะการให้คำปรึกษาเป็นทักษะกระบวนการให้ความช่วยเหลือโดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็น บุคคลที่ได้รับการฝึกฝนอบรมทางด้าน การให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยาโดยเฉพาะ ให้แก่ผู้รับ คำปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ประสบปัญหาที่มาขอรับการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจ และทำ ความเข้าใจปัญหาตลอดจนสามารถแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจเลือกได้ด้วยตนเอง

4. การบริการจัดวางตัวบุคคล

บริการที่สำคัญอีกบริการหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งทางด้าน การศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพราะเป้าหมายของบริการจัดวางตัวบุคคลก็คือการช่วย ให้บุคคลได้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมกับตน (put the right man in the right place) ซึ่งเป็นบริการ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ดำเนินการตามแผนที่ได้ตัดสินใจเลือก สิ่งที่เหมาะสมกับความสามารถความถนัด ความสนใจและศักยภาพของตนเองเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่งดงามและการที่สังคมจะมีความ เจริญก้าวหน้ามากขึ้นน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประชากรของสังคมนั้นได้รับการจัดวางตัวบุคคลอย่าง เหมาะสมมากน้อยเพียงใดอีกด้วย ดังนั้น ครูหรือผู้แนะแนวควรศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดวางตัว บุคคลให้เข้าใจเพื่อสามารถนำมาส่งเสริมช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความหมายของการ บริการจัดวางตัวบุคคล นักจิตวิทยาและนักวิชาการแนะแนวได้กล่าวถึงความหมายของบริการจัด วางตัวบุคคล ไว้ดังนี้ นิรันดร์ จุลทรัพย์ กล่าวว่า บริการจัดวางตัวบุคคลว่า หมายถึง บริการที่จัดขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนด้านการเพิ่มพูนประสบการณ์ การได้รับการสงเคราะห์ตามควรแก่

⁵¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,การให้คำปรึกษา, (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559) ,20-29.

กรณีและการปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ⁵² สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า บริการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การฝึกฝน หรือได้รับการช่วยเหลือที่หลากหลายและความต้องการความถนัด ความสามารถและส่งเสริมพัฒนาการของเรียนให้ถึงขีดสูงสุด เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติพัฒนาตนเองตามศักยภาพทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย⁵³ กฤตวรรณ คำสม กล่าวว่า บริการจัดวางตัวบุคคล เป็นการบริการที่จัดให้บุคคลได้อยู่ในที่ที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญาความสนใจ อุปนิสัย ความถนัด ความสามารถพิเศษ สุขภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพโดยทั่วไปของตนและความต้องการของสังคมในด้านการศึกษาและอาชีพการจัดวางตัวบุคคลนี้แตกต่างจากการให้คำปรึกษา ถึงแม้บริการทั้งสองอย่างจะมีความสัมพันธ์กันอย่างมากก็ตามการให้คำปรึกษานั้นเป็นการช่วยเหลือแก่นักเรียนในการวางแผนและการตัดสินใจอย่างฉลาด⁵⁴

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริการจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์การฝึกฝนและปฏิบัติเพื่อดำเนินการตามแผนที่วางไว้ตามศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยการบริการจัดวางตัวบุคคลมีความสัมพันธ์กับการบริการให้คำปรึกษาและการบริการสนเทศเป็นอย่างดี ความสำคัญของบริการจัดวางตัวบุคคลเป็นบริการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อจะที่สามารถวางแผนชีวิตของตนเองได้ว่าจะศึกษาด้านใด จะประกอบอาชีพใดหรือจะแก้ปัญหาของตนอย่างไร ส่วนบริการจัดวางตัวบุคคลเป็นอีกขั้นหนึ่งของการช่วยผู้เรียนให้ดำเนินการตามแผนที่ตนได้ ตัดสินใจนั้น เช่น ช่วยผู้เรียนได้เรียนตามหลักสูตรและเรียนวิชา

⁵² นิรันดร์ จุลทรัพย์ ,การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 4 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา ,2554), 263.

⁵³ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ,แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2555), 37.

⁵⁴ กฤตวรรณ คำสม “การแนะแนวเบื้องต้น” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยา การแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 167.

ที่มีประโยชน์และเหมาะสมกับตน บริการนี้จะช่วยสกัดกั้นไม่ให้ผู้เรียนเลิกวิชาเรียนเพราะเห็นว่ายากหรือเลือกตามเพื่อนนอกจากนั้นบริการจัดวางตัวบุคคลจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับบริการที่เขาสมควรได้รับ เช่น ได้รับทุนการศึกษา ได้รับการสอนซ่อมเสริมและได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเขาถ้าผู้เรียนได้รับการจัดวางตัวบุคคลทางด้านการศึกษาอย่างเหมาะสมก็จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนถ้าผู้เรียนได้รับการจัดวางตัวบุคคลทางอาชีพที่เหมาะสมก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพหรือถ้าผู้เรียนได้รับการจัดวางตัวบุคคลทางด้านสังคมก็จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม บริการจัดวางตัวบุคคลเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับอนาคตผู้เรียนทั้งเป็นการช่วยผ่อนคลายปัญหาเป็นวิถีทางที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มที่และช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวได้อย่างมีความสุขและมีความก้าวหน้าในชีวิต นอกจากนั้นบริการจัดวางตัวบุคคลยังมีอิทธิพลต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมหรือชุมชนอีกด้วย นั่นคือ สังคมใดประชากรในสังคมนั้น ๆ ได้รับการจัดวางตัวบุคคลอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมนั้นๆ ได้เป็นอย่างมาก วัตถุประสงค์ของการบริการจัดวางตัวบุคคล ลักษณะ สรวิวัฒน์ กล่าวไว้ว่า 1. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับบริการหรือสวัสดิการที่จำเป็นสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ 2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับความถนัดความสามารถและความสนใจของตน 3. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าหรือพัฒนาประสบการณ์ใหม่ที่เหมาะสมและมีคุณค่าต่อตนเองในการศึกษา อาชีพ ทั้งส่วนตัวและสังคม 4. เพื่อช่วยผู้เรียนในเรื่องการวางแผนการเรียน เช่น การศึกษาต่อ การเลือกสายการเรียน การเลือกศึกษาในรายวิชา สาขาวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง 5. เพื่อช่วยผู้เรียนเกี่ยวกับการวางแผนในเรื่องอาชีพของตนในอนาคต 6. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานพิเศษในเวลาว่างซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับงานอาชีพต่าง ๆ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน 7. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ 8. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ดำเนินการตามแผนที่ตนวางไว้ 9. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม 10. เพื่อให้การจัดการแนะแนวในสถานศึกษา มีความสมบูรณ์ ผู้เรียนมีโอกาสได้รับบริการและประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้ตามความเหมาะสม ดังนั้น สรุปได้ว่า บริการจัดวางตัวบุคคลมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองตามความต้องการและความเหมาะสม⁵⁵

⁵⁵ ลักษณะ สรวิวัฒน์ ,การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ,2551), 303.

หลักการของการบริการจัดวางตัวบุคคล

การจัดบริการจัดวางตัวบุคคลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้ดำเนินการควรมีหลักการที่ยึดถือสำหรับปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ วัชร ทรัพย์มี กล่าวว่า การบริการจัดวางตัวผู้เรียนให้เหมาะสม สถานศึกษามีหน้าที่จัดวางตัวผู้เรียนให้เหมาะสม เพราะนอกจากทางบ้านแล้วสถานศึกษาเป็นแหล่งที่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนดีที่สุด ถ้าสถานศึกษา พบว่า 1. ผู้เรียนมีปัญหาเศรษฐกิจจะได้ช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รับทุนหรือช่วยหางานพิเศษให้ทำหรือถ้าทราบว่าผู้เรียนคนใดเรียนอ่อนจะได้จัดให้เข้าในโครงการสอนซ่อมเสริม 2. จัดวางตัวผู้เรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดวางตัวผู้เรียนมีหลักการในการจัดวางตัวผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง โดยจัดวางตัวผู้เรียนแต่ละคนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความต้องการความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ เป็นต้น 3. จัดวางตัวผู้เรียนโดยมุ่งให้ประสบความสำเร็จในชีวิต การจัดวางตัวผู้เรียนอย่างเหมาะสมเท่ากับเป็นการช่วยผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดวางตัวผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพเป็นที่ตระหนักกันว่าสภาพการทำงานในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันกันสูงเนื่องจากจำนวนหน่วยงานกับคนทำงานไม่สมดุลกัน ฉะนั้นหน่วยงานต่าง ๆ จึงมีโอกาสดัดเลือกคนที่ได้รับการฝึกอบรมมาทางแขนงนั้น ๆ เข้าทำงานและบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงจะมีความมั่นคงในการทำงานมากกว่าคนที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่าง ๆ ดังนั้นถ้าครูหรือผู้แนะแนว สามารถจัดวางตัวผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาหรือฝึกงานในอาชีพแขนงที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพของผู้เรียนแล้ว ผู้นั้นจะมีโอกาสได้รับเลือกเข้าทำงานและมีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพได้ก้าวหน้า 4. การจัดวางตัวผู้เรียนยึดหลักสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยปราศจากอคติไม่ว่าเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา สถานะเศรษฐกิจ สังคมของผู้เรียน ในการจัดวางตัวผู้เรียนถือหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ไม่มีการบังคับหรือกะเกณฑ์ผู้เรียนทั้งด้านการศึกษาอาชีพและในกิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ จะไม่จัดวางตัวผู้เรียนตามความเห็นควรของครูหรือผู้แนะแนวแต่ฝ่ายเดียว 5. การจัดวางตัวผู้เรียน ยึดหลักความร่วมมือการจัดวางตัวผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพเกิดจากความร่วมมือและความเต็มใจของผู้เรียนผู้รับบริการและบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการประสานงานกับหน่วยงานทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น ครูแนะแนวประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้นหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดวางตัวผู้เรียนเข้าแผนการเรียนประสานกับครูที่ปรึกษาชุมนุมต่าง ๆ ในการจัดวางตัวผู้เรียนเข้ากิจกรรมเสริมหลักสูตรและขอความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อช่วยกันแสวงหาแหล่งที่จะจัดวางตัวผู้เรียน เช่น แหล่งทุน แหล่งงาน

สถานฝึกงาน เป็นต้น นอกจากนั้นมีการประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลนอกสถานศึกษา เช่น ธนาคารในการให้ทุนผู้เรียนขาดแคลน ประสานงานกับกรมจัดหางานกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงมหาดไทยและสถานประกอบการต่าง ๆ ในการจัดหางานให้ผู้เรียนทำ 6. จัดวางตัวผู้เรียนบนพื้นฐานข้อมูลในการจัดวางตัวผู้เรียน ครูหรือผู้แนะแนวจะต้องมีข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับผู้เรียนและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะจัดวางตัวผู้เรียน เช่น จะต้องมีการจัดระบบเก็บข้อมูลของผู้เรียนเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ อายุ ชั้นเรียน สาขาวิชาที่เรียน ความสามารถความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ สุขภาพ ประสบการณ์ในการทำงานและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะจัดวางตัวผู้เรียน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างของสถานประกอบการต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แหล่งทุน สถาน ฝึกงาน เป็นต้น 7. จัดวางตัวผู้เรียนอย่างเป็นระบบบริการจัดวางตัวผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพได้ต่อเมื่อมีการจัดโครงการให้เป็นระบบทั้งการวางแผนโครงการการจัดสรรงบประมาณ เวลาและบุคลากร⁵⁶ ประเภทของบริการจัดวางตัวบุคคล เจษฎา บุญมาโฮม กล่าวว่า ประเภทของบริการจัดวางตัวบุคคลแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1. การจัดวางตัวบุคคลด้านการศึกษา (educational placement) คือ การช่วยให้ผู้เรียนได้เลือกการเรียน เลือกวิชาเรียนเลือกหลักสูตรเลือกแนวทางการศึกษาต่อเลือกสถาบันการศึกษาต่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ สภาพร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เรียนซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ 1.1) การจัดวางตัวผู้เรียนในชั้นเรียน 1.2) การจัดวางตัวผู้เรียนเรื่องวิชาเรียนและแผนการเรียน 1.3) การจัดวางตัวผู้เรียนในเรื่องกิจกรรม 1.4) การจัดวางตัวผู้เรียนเข้าโครงการพิเศษ 1.5) การจัดวางตัวผู้เรียนเข้าโครงการการศึกษาพิเศษ 1.6) การจัดวางตัวผู้เรียนด้านทุนการศึกษา 1.7) การจัดวางตัวผู้เรียนด้านการศึกษาต่อ 2. การจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ (vocational placement) คือ การช่วยให้ผู้เรียนได้เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมตรงตามศักยภาพ มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลเกี่ยวกับตนเองข้อมูลเกี่ยวกับด้านอาชีพทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกวิชาชีพที่จะศึกษาต่อได้อย่าง ถูกต้องซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ประกอบอาชีพที่มีคุณภาพ ผู้เรียนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาสร้างรายได้เสริมได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าได้เรียนรู้การทำงานอย่างปลอดภัยและคุ้มค่าทั้งด้านค่าตอบแทนที่เป็นรายได้และค่าตอบแทน

⁵⁶ วชิรี ทรัพย์มี, “บริการจัดวางตัวบุคคลในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา”, (เอกสารการสอน ชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาหน่วยที่ 8 – 15 (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553), 8-9.

ที่เป็นประสบการณ์ตลอดจนสามารถรับผิดชอบตนเองได้รวมทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นคนรักการทำงานรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานที่สุจริตทุกชนิด ได้แก่

2.1) การจัดหางานให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาและที่ออกจากสถานศึกษากลางคัน / ศิษย์เก่าที่ว่างงาน 2.2) การจัดวางตัวผู้เรียนด้วยการหางานพิเศษให้ผู้เรียนระหว่างเรียน 2.3) การจัดวางตัวผู้เรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ และ 2.4) การจัดวางตัวผู้เรียนเพื่อเสริมประสบการณ์ด้านอาชีพ

3. การจัดวางตัวบุคคลด้านส่วนตัวและสังคม (personal and social placement) คือ การช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเหมาะสมกับศักยภาพของตนเองโดยการช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดทักษะทางสังคมสามารถวางตัวในสังคมไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ที่มีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง ผู้เรียนจะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้มีความสุขเพราะบริการจัดวางตัวบุคคลไม่เพียงแต่ช่วยในการแก้ปัญหาแต่ยังให้ประสบการณ์ตรงเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนอันเป็นการเตรียมตัวผู้เรียนในอนาคตด้วย ทั้งนี้การจัดวางตัวบุคคลด้านส่วนตัวและสังคมสามารถดำเนินการ ในด้าน 3.1) การจัดวางตัวผู้เรียนให้ได้รับความช่วยเหลือด้านสิ่งของต่าง ๆ 3.2) การจัดวางตัวผู้เรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย 3.3) การจัดวางตัวผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิต⁵⁷ การจัดระบบการบริการจัดวางตัวบุคคล วชิร ทรัพย์มี กล่าวว่า การจัดระบบการบริการจัดวางตัวบุคคลในสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) การจัดแบบระบบกระจายหรือแยกหน้าที่รับผิดชอบ (decentralized pattern) การจัดระบบกระจายหรือแยกหน้าที่รับผิดชอบ มีการมอบหมายหน้าที่ให้กับฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินการ เช่น ให้อำเภอกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดำเนินการจัดวางตัวผู้เรียนในเรื่องการฝึกงานหรือการหางานให้ผู้เรียนทำในช่วงวันหยุดและปิดภาคเรียน การจัดวางตัวผู้เรียนแบบไม่เป็นทางการโดยมีครูและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการซึ่งการที่จะทำเช่นนี้ได้จำเป็นต้องคุ้นเคยกับนักเรียนพอที่จะจัดวางตัวผู้เรียนได้เหมาะสม 2) การจัดแบบมีศูนย์กลางรับผิดชอบ (centralized pattern) การจัดแบบมีศูนย์กลาง รับผิดชอบจะมีบุคลากรฝ่ายเดียวรับผิดชอบเรื่องการจัดวางตัวผู้เรียน ตั้งแต่การเก็บข้อมูลผู้เรียน ติดต่อรวบรวมแหล่งงานว่าง รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร จัดสรรทุนให้ผู้เรียนขาดแคลนติดต่อ แหล่งฝึกงานช่วยผู้เรียนในการหางานทำโฆษณาประชาสัมพันธ์บริการจัดวางตัวบุคคลตลอดจน

⁵⁷ เจษฎา มาบุญโฮม, **หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นครปฐม : สไมล์พริ้นติ้งแอนด์ กราฟิคดีไซน์, 2558), 219-239.

การติดตามผล การจัดแบบมีศูนย์กลางรับผิดชอบนี้ โดยทั่วไปฝ่ายแนะแนวจะเป็นผู้ดูแลเรื่องการจัดวางตัวผู้เรียนโดยตรงซึ่งจะมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและรวบรวมแหล่งที่จะจัดวางตัวผู้เรียนไว้และดำเนินการจัดวางตัวผู้เรียนทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นการจัดวางตัวผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาอาชีพหรือจัดวางตัวผู้เรียนในบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งข้อดีก็คือมีผู้รับผิดชอบโดยตรงเป็นทางการและสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ 3) การจัดแบบผสมผสาน (centralized-decentralized pattern) การจัดวางผู้เรียนด้วยระบบผสมผสานเป็นการจัดดำเนินการโดยมีครูแนะแนวรับผิดชอบเรื่องการจัดวางผู้เรียนโดยตรงซึ่งบางสถานศึกษาหัวหน้างานแนะแนวมอบหมายให้ครูแนะแนวคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะส่วนบุคคลรายอื่น ๆ ในสถานศึกษาจะเข้ามาประสานงานและร่วมมือเป็นต้นว่าเข้ามาในรูปของการแต่งตั้งเป็นกรรมการจัดสรรทุนซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วยครูแนะแนวและครูอื่น ๆ ในสถานศึกษาและมีการประสานงานกันในแต่ละโครงการ การจัดวางผู้เรียนด้วยระบบผสมผสานนี้มีส่วนดีก็คือมีผู้รับผิดชอบดูแลเรื่องนี้โดยตรงซึ่งได้รับการศึกษาอบรมในเรื่องดังกล่าวและมีการผสมผสานความร่วมมือกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งจะไม่ทำให้ภาระตกอยู่ที่ครูแนะแนวฝ่ายเดียวและบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ จะได้มีความรู้สึกร่วมในกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการช่วยเหลือผู้เรียน⁵⁸ สรุปได้ว่า การจัดบริการจัดวางตัวบุคคล แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ การจัดวางตัวบุคคล ด้านการศึกษา การจัดวางตัวบุคคล ด้านการอาชีพและการจัดวางตัวบุคคลด้านส่วนตัวและสังคมส่วนการจัดระบบบริการจัดวางตัวบุคคลในสถานศึกษาแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ การจัดแบบระบบกระจายหรือแยกหน้าที่รับผิดชอบการจัดแบบมีศูนย์กลางรับผิดชอบและการจัดแบบผสมผสาน นอกจากนี้ การจัดวางตัวบุคคลจึงเป็นการจัดบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์การฝึกฝนและปฏิบัติเพื่อดำเนินการตามแผนที่วางไว้ตามศักยภาพความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลทั้งด้านการศึกษาการประกอบอาชีพการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

5. การบริการติดตามและประเมินผล

การบริการติดตามและประเมินผลเป็นบริการหนึ่งของงานบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนให้งานบริการดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์

⁵⁸ วชิรี ทรัพย์มี , บริการจัดวางตัวบุคคลในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา , (เอกสารการสอน ชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา (หน่วยที่ 8 – 15. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2553),9-10

ในกระบวนการติดตามผลที่อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กร หรือบุคลากรซึ่ง ครูหรือผู้แนะแนวควรมีการติดตามผลควบคู่ไปกับการให้บริการทุกประเภท ซึ่งอาจดำเนินการทั้งในรูปแบบของการติดตามผลเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากกระบวนการติดตามผลมาพัฒนางานบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ความหมายบริการติดตามและประเมินผล นักจิตวิทยาและนักวิชาการได้ กล่าวถึง ความหมายของบริการติดตามผล สามารถนำเสนอได้ ดังนี้ วงพักตร์ ภูพันธ์ศรี และศิรินันท์ ดำรงผล กล่าวไว้ว่า บริการติดตามและประเมินผลเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อตรวจสอบว่า การช่วยเหลือผู้เรียนที่เคยมารับบริการแนะแนวนั้นทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงหรือต้องช่วยเหลือเพิ่มเติมต่อไปหรือไม่อย่างไรตลอดทั้งบริการนี้จะเป็นการประเมินผลบริการแนะแนวว่าบริการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดนั้นได้ผลมากน้อยเพียงใด⁵⁹ นีรันตร์ จุลทรัพย์ กล่าวไว้ว่า การบริการติดตามและประเมินผลว่าเป็นขอบข่ายของงานบริการอย่างหนึ่งของงานแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับการติดตามดูพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดจนความสำเร็จในการจัดบริการแนะแนวและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา⁶⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวไว้ว่า บริการติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลที่เป็นผลของการให้บริการซึ่งเป็นไปที่การพัฒนาและองกวมของนักเรียนจากการรับบริการต่าง ๆ การเลือกใช้วิธีการรวมทั้งการใช้เครื่องมือหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการบริการต่าง ๆ ในด้านความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่พบข้อมูลทั้งหลายดังกล่าวมีทั้งข้อมูลที่ได้ในระหว่างการให้บริการและเป็นข้อมูลที่เสร็จสิ้นการบริการไปแล้ว⁶¹

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริการติดตามและประเมินผลเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อศึกษาผลของการจัดบริการแนะแนวให้แก่ ผู้รับบริการทุกบริการว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร และมีคุณภาพอย่างไรโดยใช้วิธีการที่หลากหลายอันจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการ

⁵⁹ วงพักตร์ ภูพันธ์ศรี และศิรินันท์ ดำรงผล, **จิตวิทยาพัฒนาการประยุกต์ทางการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), 270.

⁶⁰ นีรันตร์ จุลทรัพย์ ,**การแนะแนวเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา ,2554),266.

⁶¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา** , (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,2559), 61-62.

ให้บริการแนะแนวได้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริการ ความสำคัญการบริการติดตามและประเมินผลความสำคัญการบริการติดตามและประเมินผล มีหลายประการ ดังนี้ 1. ช่วยให้มีหลักฐานในการพัฒนาบริการแนะแนวของสถานศึกษาต่อไป 2. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ข้อมูลในการวางแผนงานพัฒนาต่อไป 3. ช่วยให้ผู้บริการที่ให้บริการ รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาเทคนิควิธีการบริการให้มีคุณภาพต่อไป 4. ช่วยให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่เป็นประโยชน์สูงสุด⁶²

วัตถุประสงค์ของการบริการติดตามผล การจัดบริการติดตามผลมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการประเมินผลการจัดบริการแนะแนวที่ดำเนินไปแล้วว่าได้ผลเพียงใดเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาปรับปรุงแก้ไขและแสวงหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป
2. เพื่อช่วยให้การให้ความช่วยเหลือผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคมเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ประสบปัญหาอยู่หรือมีปัญหาใหม่เกิดขึ้น
3. เพื่อติดตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาและทราบความก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น โอกาสในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตในสังคม
4. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพจากผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและบริการแนะแนวของสถานศึกษาอันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนคนอื่นต่อไป
5. เพื่อทราบถึงสาเหตุการออกจากสถานศึกษากลางคันของผู้เรียนโดยที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร
6. เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของผู้เรียนเก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและงานบริการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาว่าเหมาะสมเพียงใดเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป
7. เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาที่มีต่อการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วเพื่อเป็นการเตรียมการป้องกันให้แก่ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน
8. เพื่อทราบถึงความต้องการของผู้เรียนเก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วเพื่อสถานศึกษาจะได้มีโอกาสจัดโครงการให้ความช่วยเหลือเป็นบริการต่อเนื่องไป
9. เพื่อทราบเกี่ยวกับสถิติผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วว่าศึกษาต่อ ประกอบอาชีพหรือว่างงานมากน้อยเพียงใด
10. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ปกครองและชุมชนซึ่งจะมีผลต่อความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของสถานศึกษา⁶³

⁶² เรื่องเดียวกัน

⁶³ สุนิสา วงศ์อารีย์, “ การแนะแนวเบื้องต้น ” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยา การแนะแนวสำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559), 209 -210

หลักการของการบริการติดตามผลและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า หลักการสำคัญ มีดังต่อไปนี้ 1. ให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแนะแนวรวมทั้งนักเรียนและผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 2. มีเครื่องมือและตัวชี้วัดความสำเร็จสำหรับการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพของนักเรียน กระบวนการทำงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3. มีแผนพัฒนาคุณภาพการแนะแนวปฏิบัติงานแนะแนวและการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลโดยผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการ 4. ใช้วิธีการเครื่องมือการติดตามประเมินผลที่หลากหลาย 5. นำผลการประเมินมาจัดทำเป็นสารสนเทศและใช้ในการพัฒนางานต่อไป

วิธีการติดตามและการประเมินผล

ครูแนะแนวอาจทดลองใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความสะดวกและประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การทำงานโรงเรียนและนักเรียนตัวอย่างวิธีการติดตามผล เช่น 1. การสัมภาษณ์บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนที่ต้องการติดตามผล 2. การสัมภาษณ์นักเรียนที่ต้องการติดตามผลโดยตรง - การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ต้องการติดตามผล 3. การทำสัมมนาในกรณีการปรับปรุงพฤติกรรมทางสังคม 4. การศึกษารายกรณี 5. การประชุมปรึกษารายกรณีร่วมกันระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญ 6. การใช้ประโยชน์จาก Social Network⁶⁴ ขอบข่ายของบริการติดตามและประเมินผลเป็นบริการที่ต้องการให้ครอบคลุมบริการทั้ง 4 ด้าน ที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ มีรายละเอียดของแต่ละบริการดังนี้ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นการติดตามผลนักเรียนที่เลื่อนไปสู่ระดับชั้นที่สูงขึ้น เช่น จากมัธยมศึกษาตอนต้นไปสู่มัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อจะได้ศึกษาพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่องในเชิงปฏิบัติ การส่งต่อข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนจะทำภายใต้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาของนักเรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่าจะส่งมอบแฟ้มข้อมูลนักเรียน (แฟ้มระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน) ให้ครูที่ปรึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้น ก่อนปีการศึกษาต่อไป 2. การบริการสนเทศ ภายหลังการให้ขอสนเทศแก่นักเรียนแล้วควรมีการติดตามผลว่าเรียนได้รับข่าวสารโดยทั่วกันหรือไม่มีปัญหาอุปสรรคในการสื่อสารหรือจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการสื่อสารหรือไม่ข้อมูลทันต่อเหตุการณ์หรือไม่ข้อมูลบางอย่างมีกำหนดระยะเวลาในการทำงาน เช่น การส่งทุนการศึกษา โควตา

⁶⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 85-86.

การศึกษาต่อเป็นต้นและติดตามผลว่าได้ดำเนินการลุล่วงตามเวลาที่กำหนดหรือไม่ 3. การบริการให้คำปรึกษาเป็นงานที่ละเอียดอ่อนและจำเป็นต้องมีการติดตามผลอย่างยิ่งเพราะครูแนะแนวต้องติดตามพัฒนาการของผู้รับบริการปรึกษาโดยจัดทำบันทึกการให้การปรึกษาของแต่ละบุคคลแล้วแต่รายการณ์ โดยปกติแล้วการให้คำปรึกษาในทุกกรณีต้องมีการติดตามผลเพื่อตรวจสอบผลของการให้คำปรึกษาว่านักเรียนที่มารับบริการ มีพัฒนาการเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ ส่วนมากการให้การปรึกษาจำเป็นต้องทำหลายครั้งเพื่อช่วยให้นักเรียนค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทักษะคิด สร้างความเข้มแข็งในการดำเนินชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างเป็นสุข การติดตามผลการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาต้องพิจารณาว่า นักเรียนได้ทำตามข้อตกลงในการให้คำปรึกษาหรือไม่ได้ผลเป็นอย่างไร ครูแนะแนวสามารถติดตามผลจากนักเรียนผู้ขอรับบริการปรึกษาโดยตรงหรือจากบุคคลอื่น ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนร่วมชั้น ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองในกรณีที่เป็นการให้คำปรึกษาโดยนักเรียนที่ครูท่านอื่นส่งมา ครูแนะแนวควรรายงานความคืบหน้าให้ครูท่านนั้นทราบเพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือต่อไป 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล คือ บริการที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนหรือทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่นักเรียนต้องการโดยแบ่งเป็นการศึกษาต่อ บริการจัดหาอาชีพและการให้ทุนการศึกษา ดังนี้

ก) การศึกษาต่อ ครูแนะแนวต้องติดตามผลนักเรียนที่จบหลักสูตรเกี่ยวกับสถาบันที่ไปศึกษาต่อการทำงาน ฯลฯ เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ข) บริการจัดหาอาชีพส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับการหางานพิเศษให้นักเรียน เช่น การส่งนักเรียนไปทำงานในห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร โรงแรม โดยแต่ละงานต้องการนักเรียนที่มีคุณลักษณะต่างกันไป ก่อนที่จะส่งนักเรียนไปทำงาน ครูแนะแนวต้องให้ข้อมูลระบบการแนะแนวในโรงเรียนที่จำเป็นแก่นักเรียนรวมทั้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนรับทราบและยอมรับ หลังจากส่งนักเรียน ไปทำงานแล้วจะต้องติดตามผลทั้งจากตัวนักเรียนและผู้จ้างงานว่ามีอุปสรรคใดหรือไม่ ได้ค่าตอบแทนตามที่แจ้งไว้หรือไม่เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประสานงานในปีต่อไป ค) บริการทุนการศึกษา จำเป็นต้องติดตามผลนักเรียนที่ได้รับทุนว่าหลังจากที่ได้รับทุนไปแล้วได้นำเงินไปใช้เพื่อการเรียนหรือไม่ ทั้งยังต้องติดตามผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียนที่ได้รับทุนว่าเหมาะสมในการรับทุนครั้งต่อไปหรือไม่เมื่อติดตามผลแล้วต้องแจ้งให้ผู้มอบทุนทราบเป็นรายการณ์ไปจากการดำเนินงานทั้ง 5 บริการของงานแนะแนวข้างต้นซึ่งประกอบด้วย 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การบริการให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล และ 5. การบริการติดตามและประเมินผลเพื่อศึกษาผลของการจัดบริการแนะแนวให้แก่ผู้รับบริการทุกบริการ ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร

และมีคุณภาพอย่างไรโดยใช้วิธีการที่หลากหลายอันจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการให้บริการแนะแนวได้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริการได้มากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวและกระบวนการดำเนินงานซึ่งจะทำให้ทราบข้อดี ข้อที่ควรพัฒนาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานลักษณะของการติดตามผลแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ การติดตามผลตามโอกาสที่อำนวยให้และการติดตามผลอย่างมีระบบส่วนประเภทของการติดตามผล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การติดตามผลงานแนะแนวและการติดตามผลเป็นรายบุคคล ซึ่งกลุ่มผู้เรียนที่ควรได้รับการติดตามผลได้แก่ ผู้เรียนที่รับบริการแนะแนว ผู้เรียนที่ได้รับการศึกษารายกรณีและผู้เรียนที่ออกจากสถานศึกษาไปแล้ว สำหรับการดำเนินการติดตามผลบริการแนะแนวสามารถใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA มาใช้กับการจัดบริการแนะแนวได้ ซึ่งประกอบด้วยวางแผนการให้บริการเพื่อกำหนดปฏิทินกิจกรรม ล่วงหน้าในการติดตามผลการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานส่วนเทคนิคที่ใช้ในการติดตามผล เช่น การติดตามเป็นเอกสารถึงตัวบุคคล การติดต่อเป็นการส่วนตัวโดยตรงและการติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับการติดตามผลโดยเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลมีอยู่หลากหลายขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานแนะแนวในการบริการแนะแนว ด้านต่าง ๆ มี ดังนี้ 1. การบริการสำรวจข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการติดตามนักเรียนที่เลื่อนระดับชั้นที่สูงขึ้น เช่น จากมัธยมศึกษาตอนต้นสู่มัธยมศึกษาตอนปลายจากประถมศึกษาชั้นสู่มัธยมศึกษา เป็นต้นเพื่อจะได้ศึกษาประวัติส่วนตัวและพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อการส่งต่อข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน โดยครูของนักเรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่าจะส่งมอบแฟ้มข้อมูลนักเรียนให้ครูที่ปรึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นก่อนปีการศึกษาถัดไป 2. การบริการสนเทศ ภายหลังการให้ข้อสนเทศแก่นักเรียนแล้วควรมีการติดตามผลว่านักเรียนได้รับข่าวสารโดยทั่วกันหรือไม่ ข้อมูลทันต่อเหตุการณ์หรือไม่ ข้อมูลบางอย่างมีกำหนดระยะเวลาในการทำงาน เช่น การส่งทุนการศึกษา โควตาการศึกษาต่อ เป็นต้น 3. การบริการให้คำปรึกษา เป็นงานที่จำเป็นต้องมีการติดตามผลอย่างยิ่งเพราะครูแนะแนวต้องติดตามพัฒนาการของผู้รับบริการปรึกษาโดยจัดทำบันทึกการให้ปรึกษาของแต่ละบุคคลแล้วแต่รายกรณี การให้คำปรึกษาต้องมีการติดตามผล เพื่อตรวจสอบผลการให้คำปรึกษาว่านักเรียนที่มารับบริการมีพัฒนาการเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพหรือปรับพฤติกรรมเพื่อวางตัวบุคคลให้เหมาะสมทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ ส่วนใหญ่จัดในช่วงโม่ง

กิจกรรมแนะแนว เพื่อให้ครูรู้ข้อมูลของนักเรียน 5. การบริการติดตามผลเป็นการติดตามผลการจัดบริการแนะแนว ซึ่งรวมถึงกิจกรรม / โครงการที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวว่าประสบความสำเร็จหรือไม่อย่างไรและมีคุณภาพอย่างไรโดยใช้วิธีที่หลากหลาย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวทางการระบบแนะแนวในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 5 บริการดังนี้

1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การจัดบริการที่ช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากขึ้นด้วยความตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การเรียน สังคม ความสามารถความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ และมีการศึกษาและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ 2. การบริการสนเทศ หมายถึง การจัดบริการข่าวสารข้อมูลด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมแก่นักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและการวางแผนการศึกษาต่อและอาชีพตลอดจนการดำเนินชีวิตของนักเรียนโดยจัดนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษาดูงาน เป็นต้น 3. การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีหลักการ ขั้นตอนและจุดมุ่งหมายในการปรึกษาที่ชัดเจนตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ช่วยให้นักเรียนรู้จักเข้าใจ ยอมรับตนเองและปัญหาที่กำลังเผชิญได้เรียนรู้และค้นหาเหตุแห่งปัญหาหาทางจัดการกับปัญหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง อีกทั้งจัดการศึกษารายกรณีและกลุ่ม 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การจัดบริการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาหรือการช่วยเหลือรูปแบบวิธีการที่หลากหลายครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพด้านส่วนตัวและสังคม 5. การบริการติดตามและประเมินผล หมายถึง บริการที่มีรูปแบบขั้นตอนในการติดตามประเมินผลคุณภาพการให้บริการการจัดกิจกรรมแนะแนวและการจัดงาน โครงการต่าง ๆ ของงานแนะแนวติดตามผลการศึกษาต่ออาชีพและการไม่ศึกษาต่อหรือการลาออกระหว่างเรียน⁶⁵

⁶⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 30-86.

ข้อมูลโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง (อังกฤษ : Ratanaratbumrung School) อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70110 ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2460 เป็นโรงเรียนประจำอำเภอบ้านโป่ง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 66 ห้องเรียน นักเรียน 2,777 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564) ฝ่ายบริหาร 5 คน ข้าราชการครู 125 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน เจ้าหน้าที่ 12 คน รวม จำนวนข้าราชการครูและบุคลากร 146 คน โดยโรงเรียนเป็นสหศึกษา มีเนื้อที่ทั้งหมด 13 ไร่ 58.9 ตารางวา

ตารางที่ 4 ข้อมูลบุคลากร

บุคลากร	ผู้บริหาร	ข้าราชการครู	ครูอัตราจ้าง	ลูกจ้างประจำ	เจ้าหน้าที่	รวมทั้งหมด
จำนวน	5	125	1	2	12	146

ที่มา : โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง, “ เอกสารรายงานข้อมูลสารสนเทศ ประจำปีการศึกษา 2563 ” 31 มีนาคม 2564.

ตารางที่ 5 ข้อมูลนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2564)

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	238	264	502	12
ม.2	225	292	517	12
ม.3	229	277	506	12
ม.4	146	290	436	10
ม.5	153	285	438	10
ม.6	118	260	378	10
รวมทั้งหมด	1,109	1,668	2,777	66

ที่มา : กลุ่มสาระนิเทศ ,ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 14 มิถุนายน 2564
[https://data.boppobec.info/emis/schooldataview.php?School_ID=1070480369](https://data.boppobec.info/emis/schooldataview.php?School_ID=1070480369&Area_CODE=0)
 &Area_CODE=0

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปัญญา เชื้อชัยได้ศึกษา สภาพในการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ความรู้ด้านแนะแนวและประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 508 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 162 คน และครูผู้สอนจำนวน 346 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า f ผลการวิจัย พบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพในการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันแต่ที่มีความรู้ด้านการแนะแนวต่างกันมีความคิดเห็นในการดำเนินการแนะแนวในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านประสบการณ์ในการทำงานต่างกันในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน⁶⁶

ธนกร พยัคฆ์ทองได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการแนะแนว โรงเรียนห้องชัยวิทยาคม อำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาทุกคนสามารถปฏิบัติงานได้ตามขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตามคู่มือการใช้งานแนะแนวได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน เมื่อทบทวนระบบ พบว่า ไม่พบจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนใดแต่มีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 2 คน ที่เป็นครูบรรจุใหม่ยังขาดประสบการณ์โดยสรุปการพัฒนากระบวนการแนะแนว โรงเรียนห้องชัยวิทยาคม อำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศทำให้โรงเรียนมีกระบวนการแนะแนว

⁶⁶ ปัญญา เชื้อชัย, การศึกษาสภาพในการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552), 83-104.

ทั้ง 5 งาน มีกระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติมีความถูกต้องสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน ระบบงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาระบบงานในครั้งนี้นำประสิทธิผลสำเร็จตามที่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ช่วยให้ระบบงานแนะแนว มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของการศึกษาคณาจารย์ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้พัฒนาระบบงานแนะแนวในโรงเรียน⁶⁷

อมรรัตน์ สุดใจได้ศึกษา การจัดบริการการให้คำปรึกษาของงานแนะแนวโรงเรียนหัวหิน วิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดบริการให้คำปรึกษาของนักเรียนกลุ่มปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มมีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการจัดบริการการให้คำปรึกษาทุกขั้นตอนเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า การจัดการบริการการให้คำปรึกษาตามขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การวางแผน การตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนและการปรับปรุงและพัฒนาตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบการจัดบริการการให้คำปรึกษาของนักเรียนกลุ่มปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มมีปัญหาเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะ คือ เพศ อายุ และ ระดับชั้น โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน⁶⁸

อัจฉรา จูเจริญได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยอง วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 285 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพ เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .97 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และปัญหาปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมในจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่าง

⁶⁷ ธนกร พัยค์มทอง, การพัฒนาระบบงานแนะแนวโรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาเขต, (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสนา มหาวิทยาลัยสารคาม, 2554), บทคัดย่อ.

⁶⁸ ออมรรัตน์ สุดใจ, การจัดบริการการให้คำปรึกษาของงานแนะแนวโรงเรียนหัวหินวิทยาเขต, (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสนา มหาวิทยาลัยสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05⁶⁹

ธัญญะวีร์ ปรงประทีน ได้ศึกษา ภารกิจงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1. ภารกิจงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติภารกิจงานแนะแนวของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภารกิจงานแนะแนวของโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05⁷⁰

จิรภา แสงแก้ว ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ด้านแรงจูงใจ ด้านบุคลิกภาพและด้านสติปัญญา 2. การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2. ด้านโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว ด้านการให้บริการแนะแนวและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการจัดการแนะแนว 3. คุณลักษณะของผู้บริหารด้านบุคลิกภาพและด้านสติปัญญาส่งผลต่อการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

⁶⁹ อัจฉา จูเจริญ ,ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง,(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ,2556), บทคัดย่อ

⁷⁰ ธัญญะวีร์ ปรงประทีน , ภารกิจงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1 (การค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2556), บทคัดย่อ.

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05⁷¹

จันทร์เพ็ญ สุวรรณครได้ศึกษา กระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีชื่อว่า UNIQUE มีหลักสำคัญในการจัดการกิจกรรม 5 ด้านคือ 1) การจัดการกิจกรรมแนะแนว 2) การสร้างความรู้ 3) การเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม 4) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2. ประสิทธิภาพของกระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลสรุปไว้ดังนี้ 2.1) หลังร่วมกิจกรรมแนะแนวตามกระบวนทัศน์นักเรียนมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการเรียนรู้ตามกระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนว มีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการขยายผลกระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนว พบว่า นักเรียนกลุ่มขยายผลมีส่วนร่วมกระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนว มีผลการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพหลังร่วมกิจกรรมแนะแนวสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05⁷²

นายอนรรฆ ตปนีย์ได้ศึกษา การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ บริการให้คำปรึกษา บริการสารสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและบริการติดตามผลประเมินผล 2. ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการ

⁷¹ จีรภา แสงแก้ว, คุณลักษณะของผู้บริหารส่งผลต่อการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

⁷² จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร ,กระบวนทัศน์การจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558),บทคัดย่อ.

ดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ มี 11 แนวทาง ดังนี้ 1. จัดอบรมครูที่ปรึกษาเพื่อให้เข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนให้เป็นไปในทางเดียวกัน 2. โรงเรียนมีการอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน 3. เพิ่มมุมบริการสืบค้นข้อมูลข่าวสารความรู้ 4. จัดทำเพจหรือช่องทางที่สามารถนำเสนอข้อมูลให้แก่ นักเรียน 5. จัดให้มีการอบรมโครงการ YC เพื่อนที่ปรึกษา 6. จัดทำห้องให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ 7. จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตัวเองมีความสนใจ 8. จัดค่ายส่งเสริมสร้างทักษะที่ตัวเองสนใจ 9. จัดทำบัญชีศิษย์เก่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 10. จัดทำช่องทางให้ศิษย์เก่ารับรู้ข่าวสารของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการทำกิจกรรมและ 11. นำข้อผิดพลาดในการดำเนินงานแนะแนวมาปรับปรุงแก้ไขและใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในปีต่อไป⁷³

อรินทรา อยู่หลาย ได้ศึกษา การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือการนำอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอีก 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้การวางแผน การควบคุม และการจัดองค์การ 2. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามและประเมินผลและบริการให้คำปรึกษา 3. การบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁷⁴

⁷³ อนรรฆ ตปนิย์, การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), บทคัดย่อ.

⁷⁴ อรินทรา อยู่หลาย, การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), บทคัดย่อ.

สุทัศน์ เดชกุญชร ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบดังนี้ 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศงานด้านบริการให้คำปรึกษางานด้านบริการ จัดวางตัวบุคคลและงานด้านบริการติดตามผลโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบได้แก่ 1. การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาคณิตศาสตร์เชิงจิตวิทยา 2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม 3. การสำรวจและช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเรียนการอาชีพหรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม 4. การจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ 5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลและพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้นพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด⁷⁵

งานวิจัยต่างประเทศ

บารอน (Barron) ได้ศึกษาและสำรวจความตระหนักในการสนับสนุนส่งเสริมรูปแบบการแนะแนวและการให้คำปรึกษาและครูแนะแนวในอลาบามาพบว่า ครูแนะแนวที่มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานขั้นต่ำมีความแตกต่างกันในการสนับสนุนส่งเสริมมาตรฐาน 7 ใน 27 มาตรฐานเมื่อเปรียบเทียบกับครูที่ตอบว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนวไม่มีความแตกต่างในนัยสำคัญระหว่างครูแนะแนวที่ตอบว่าทราบและไม่ทราบเมื่อเปรียบเทียบกับตำแหน่งประสบการณ์ระดับการศึกษาและที่ตั้งโรงเรียนไม่มีความแตกต่างกันนัยสำคัญ⁷⁶

⁷⁵ สุทัศน์ เดชกุญชร, รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2561),บทคัดย่อ.

⁷⁶ Barron, D. W., “An Examination of School Counselors’ Awareness and Implementation of the Statewide Comprehensive Guidance and Counseling Program Model in Alabama” , Dissertation Abstracts International 63, 12(June, 2003), 4229-A.

ฟูลยา (Fulya) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษา ตามความคิดเห็นของครูและการพยากรณ์โดยใช้ตัวแปรอิสระบางตัว ซึ่งมีวัตถุประสงค์บริการ เพื่อประเมินการให้คำปรึกษาในเชิงจิตวิทยาและการบริการแนะแนวตามความคิดเห็นของครูในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 204 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินการบริการแนะแนวโรงเรียนและแบบฟอร์มเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการแนะแนวที่สามารถนำมาใช้ ประโยชน์โดยเรียงลำดับจาก มากไปน้อย ดังนี้ การบริการให้คำปรึกษา การบริการสารสนเทศ การบริการรวบรวมข้อมูลเป็นผู้เรียน เป็นรายบุคคล การบริการจัดวางตัวบุคคล การบริการด้านวิจัยและประเมินผลการบริการ ด้านประชาสัมพันธ์และการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและการบริการติดตามผลซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ครูประเมินผลการบริการงานแนะแนวโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับ 45.31% แสดงว่าการบริการงาน แนะแนวในโรงเรียนยังไม่เพียงพอ ส่วนผลการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผล ต่อกับผลการประเมินการบริการงานแนะแนวในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ เพศ ปริมาณเวลาในการบริการ การได้รับบทเรียนเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและการบริการแนะ แนวในขณะที่กำลังศึกษาไม่มีผลต่อผลการประเมินการบริการงานแนะแนวในโรงเรียน⁷⁷

แมคโมรโร (McMorrow) ได้ศึกษาปัญหาสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานแนะแนวใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาทั่วทั้งรัฐออลาสก้าต้องเผชิญก็คือ มีนักเรียนที่ต้องการใช้ประโยชน์จากงาน แนะแนว จำนวนมากกว่าจำนวนของครูแนะแนวในโรงเรียน ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนต้อง ปฏิบัติงานใน โรงเรียนมากกว่า 1 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติงานแนะแนวใน โรงเรียนด้วย ว่า นับเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนหลักสูตรการแนะแนวในโรงเรียน จำเป็นต้องจัดจ้างผู้ประสานงานด้านการแนะแนวในโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการนำโครงสร้างที่มีเอกภาพเดียวกันไปสร้างโปรแกรมการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและ ส่งเสริมให้มีการใช้ ในโรงเรียนทั่วทั้งรัฐออลาสก้า สรุปได้ว่า การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนรวมถึง การจัดการศึกษาโดยทั่วไปในปัจจุบันต่างก็ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลากหลายรูปแบบมาเป็น

⁷⁷ Fulya Yaksel-Sahin, "The evaluation of counseling and guidance services based on teacher views and their prediction based on some variables", International Journal of Instruction 2, 1 (January, 2009): 59.

เวลานานนับศตวรรษโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือโปรแกรมแนะแนวในโรงเรียนทั่วทั้งรัฐอลาสก้าซึ่งยังต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนโดยรอบโรงเรียน⁷⁸

บริวริงตัน (Brewington) ได้ทำการศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือเพื่อสำรวจทัศนคติของครูแนะแนวในโรงเรียน เกี่ยวกับผลกระทบของการจัดโปรแกรมการแนะแนว แบบครบวงจร (Comprehensive School Counseling Program : CSCP) ของสมาคมการแนะแนวโรงเรียน (American School Counseling Association) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งทำการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อสำรวจ ทัศนคติของครูแนะแนวในโรงเรียน เกี่ยวกับประสิทธิภาพของโปรแกรมการแนะแนวที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการสำรวจทัศนคติของครูแนะแนวในโรงเรียน พบว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนชอบให้มีการใช้โปรแกรมการแนะแนวแบบครบวงจร (Comprehensive School Counseling Program : CSCP) ในโรงเรียนโดยมีความเชื่อว่า โปรแกรมการแนะแนวแบบครบวงจร (Comprehensive School Counseling Program : CSCP) นี้มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีระดับคะแนนผลการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นหลังจากที่มีการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานของรัฐ, มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงรวมทั้งมีระดับความรู้เพิ่มขึ้นทั้งในส่วน of ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประสบความสำเร็จ ด้านวิชาการ, การประกอบอาชีพ, การพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคลและการพัฒนาคุณลักษณะทางสังคม⁷⁹

ซูโยโตะ (Suyoto) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการปรับปรุงการบริการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานวิจัยได้ดำเนินการโดยมีข้อเท็จจริงว่าชั้นเรียนในระดับเกรด 8 บางชั้นเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศอินโดนีเซียนั้นไม่ได้มีความเข้าใจอย่างดีและไม่มีการเตรียมความ

⁷⁸ McMorrow, Samantha Gale Alaska Elementary School Counseling : Current Practices and Future Directions. Alaska (University of Alaska Fairbanks, 2010), 102-117.

⁷⁹ Brewington, Marva N. "School Counselors' Perceptions of the Comprehensive School Counseling Academic Outcomes," Dissertation Abstracts International. Capella : Capella University, 2011.

พร้อม สำหรับอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปีการศึกษา 2008 - 2009 จำนวน 120 คน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนทั้งหมด 120 มีระดับพัฒนาความเข้าใจและการเตรียมตัวทางอาชีพตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงวงรอบที่ 2 เพิ่มขึ้น 23.1% ส่วนในกลุ่มที่มีระดับการพัฒนาความเข้าใจและการเตรียมตัวทางอาชีพมีระดับพัฒนาความเข้าใจและการเตรียมตัวทางอาชีพเพิ่มขึ้น 40% แสดงให้เห็นว่าการบริการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพจำเป็นต้องดำเนินการทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย⁸⁰

สรุป

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินแนะแนวในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจัดบริการให้ครอบคลุมกับนักเรียนทุกคนในโรงเรียน โดยการแนะแนวมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบันนี้เนื่องจากการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การช่วยให้เยาวชนของชาติเป็นผู้ที่คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นโดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในทุก ๆ ด้านมุ่งสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนจึงประกอบด้วย 5 บริการได้แก่ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การบริการให้คำปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล 5. การบริการติดตามและประเมินผล โดยมีแนวคิดที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จักตนเองเข้าใจผู้อื่นรวมถึงเข้าใจสภาพแวดล้อมเพื่อที่จะสามารถเลือกวิธีการตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้คิดและตัดสินใจแก้ปัญหาเองตามความสมัครใจทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนอีกทั้งยังสามารถที่จะวางแผนชีวิตในอนาคตไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้การประกอบอาชีพที่เหมาะสมในอนาคตและการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดีสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมให้เป็นบุคคลโดยสมบูรณ์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

⁸⁰ Suyoto, et,al.,Efforts to improve guidance counseling services using ICT for junior high school student.” International Journal of Advance Sciences and Technolygy.39 (Februayr,2012),19.

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากรคือ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จำนวน 130 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดโดยการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกนได้ขนาด 98 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คนและครู จำนวน 94 คน ใช้ข้าราชการครูเป็นหน่วยวิเคราะห์ วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิจัย ประกอบด้วย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษาซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ ทฤษฎี ข้อมูล ตำราเรียน วารสาร รายงานการวิจัย เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จึงเสนอโครงร่างต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ได้จากการพัฒนาแล้วมาเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

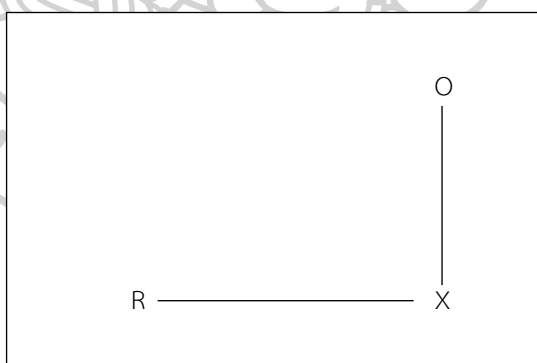
เป็นขั้นตอนของการจัดทำร่างรายงานการวิจัยเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ขอบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาจัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่ออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบของการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงการพรรณนา (Descriptive Research) ที่เป็นแบบแผนของการวิจัยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวที่มีการวัดเดียวไม่มีการทดลอง (The One – shot, Non – Experimental Case Study) สามารถเขียนเป็นแผนผัง (Diagram) ได้ดังนี้

R	หมายถึง	ตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จำนวน 130 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มาจากการกำหนดการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁸¹ จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) คือ จำแนกตามตำแหน่ง

ตารางที่ 6 ประชากรและตัวอย่าง

ตำแหน่ง	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหาร	5	4
ครู	125	94
รวม	130	98

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่ศึกษาการดำเนินงานแนะแนว ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 5 บริการดังนี้

2.1 การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง

⁸¹ Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, “ Determining Sample Size for Research Activities,” *Journal for Education and Psychological Measurement*,no.3 (November1970),608.

การจัดบริการที่ช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากขึ้นด้วยความตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การเรียน สังคม ความสามารถความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ และมี การศึกษาและรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ

2.2 การบริการสนเทศ หมายถึง การจัดบริการข่าวสารข้อมูลด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมแก่นักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและการวางแผน การศึกษาต่อและอาชีพตลอดจนการดำเนินชีวิตของนักเรียนโดยจัดนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจัดนิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษาดูงาน เป็นต้น

2.3 การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีหลักการ ขั้นตอนและ จุดมุ่งหมายในการปรึกษาที่ชัดเจนตามหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ช่วยให้นักเรียนรู้จักเข้าใจ ยอมรับ ตนเองและปัญหาที่กำลังเผชิญได้เรียนรู้และค้นหาเหตุแห่งปัญหาหาทางจัดการกับปัญหาและ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง อีกทั้งจัดการศึกษารายกรณี และกลุ่ม

2.4 การบริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การจัดบริการให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ได้รับการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาหรือการช่วยเหลือรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม

2.5 การบริการติดตามและประเมินผล หมายถึง บริการที่มีรูปแบบ ขั้นตอนในการ ติดตามประเมินผลคุณภาพการให้บริการ การจัดกิจกรรมแนะแนว และการจัดงาน โครงการต่าง ๆ ของงานแนะแนวติดตามผลการศึกษาต่ออาชีพและการไม่ศึกษาต่อหรือการลาออกระหว่างเรียน⁸²

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง สำหรับการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 98 คน โดยเครื่องมือประกอบด้วย 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุดตำแหน่ง หน้าที่หลักและประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง / หน้าที่

⁸² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ระบบการแนะแนวในโรงเรียน (กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 30-86.

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ทั้งหมด 5 ด้านได้แก่ 1. การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. การบริการสนเทศ 3. การบริการให้การปรึกษา 4. การบริการจัดวางตัวบุคคล 5. การบริการติดตามและประเมินผล โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวน 5 ระดับตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁸³ ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ผู้วิจัยใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้างานแนะแนว แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุดตำแหน่งหน้าที่หลักและประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง / หน้าที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามบอกแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

---

⁸³ John W . Best , Research in Education (Englewood Cliffs , New Jersey : Prentice – Hall Inc, 1970),190

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ อรินทรา อยู่หลาบ⁸⁴ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 เครื่องมือมีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า IOC อยู่ที่ 0.60 - 1.00) และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.971

2. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสัมภาษณ์โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาสร้างเป็นประเด็นคำถามนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครู จำนวน 94 คน โดยผู้วิจัยทำหนังสือเรียนคณิตศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้เก็บแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์แบบสอบถาม นำแบบทดสอบมาตรวจรวบรวมคะแนน นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระบบข้อมูลคำนวณค่าสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยายในส่วนของแบบสัมภาษณ์ได้มีการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage: %)

2. การวิเคราะห์การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง วิเคราะห์โดยใช้มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ในการเทียบความหมายตามแนว

⁸⁴ อรินทรา อยู่หลาบ, การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), 130.

ความคิดของเบสท์ (Best)⁸⁵ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

3. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุง โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุง 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากรคือ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุง จำนวน 130 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดโดยการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกนได้ขนาด 98 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คนและครูจำนวน 94 คน ใช้ข้าราชการครูเป็นหน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามของอรินทรา อยู่ทูลาบ และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวโดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสัมภาษณ์ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาสร้างเป็นคำถามนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุง

⁸⁵ John W . Best , Research in Education (Englewood Cliffs , New Jersey : Prentice – Hall Inc, 1970),190

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากร คือ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จำนวน 130 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดโดยการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกนได้ขนาด 98 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คนและครู จำนวน 94 คน โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 98 ฉบับได้กลับคืนมาครบ 100% และใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามมาใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และหัวหน้างานแนะแนว 1 คน จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง แสดงในตารางที่ 7
ตารางที่ 7 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	44	44.90
หญิง	54	55.10
รวม	98	100.00

ตารางที่ 7 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
2.อายุ		
เท่ากับ หรือน้อยกว่า 25 ปี	15	15.31
26 – 35 ปี	42	42.85
36 – 45 ปี	18	18.37
46 ปีขึ้นไป	23	23.47
รวม	98	100.00
3.ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	55	56.12
ปริญญาโท	41	41.84
ปริญญาเอก	2	2.04
รวม	98	100.00
4.ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	4	4.08
ครู	94	95.92
รวม	98	100.00
5.ประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง		
น้อยกว่า 10 ปี	43	43.88
10 – 19 ปี	27	27.55
20 – 29 ปี	11	11.22
30 ปีขึ้นไป	17	17.35
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 7 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง 1. ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 44 คนและเพศหญิง จำนวน 54 คน คิดเป็นเพศชาย ร้อยละ 44.90 และ เพศหญิงร้อยละ 55.10 2. ข้อมูลเกี่ยวกับอายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มากที่สุดที่ช่วงอายุ 26 - 35 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 ช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23.47 ช่วงอายุ 36 – 45 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.37 และ ช่วงอายุ

เท่ากับหรือน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.31 ตามลำดับ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มากที่สุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 56.12 ระดับปริญญาโท 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.84 และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.04 4. ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน มากที่สุดในตำแหน่ง ครู จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 95.92 และรองลงมาคือ ตำแหน่ง ผู้บริหาร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.08 5. ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่งของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มากที่สุดในช่วง น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.88 ช่วง 10 - 19 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.55 ช่วง 30 ปี ขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.35 ช่วง 20 - 29 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.22 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแนะแนวโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานแนะแนว 5 ด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ (Best)

ตารางที่ 8 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงโดยภาพรวม

(n =98)

ด้าน	การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน	ระดับความเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.26	0.74	มาก
2.	การบริการสนเทศ	4.17	0.79	มาก
3.	การบริการให้คำปรึกษา	4.21	0.75	มาก
4.	การบริการจัดวางตัวบุคคล	4.20	0.76	มาก
5.	การบริการติดตามและประเมินผล	4.11	0.78	มาก
	รวม	4.19	0.76	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D = 0.76) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.26$, S.D = 0.74) , การบริการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.21$

S.D = 0.75) , การบริการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{X}$ = 4.20 , S.D = 0.76) , การบริการสนทนา ($\bar{X}$ = 4.17 , S.D = 0.79) , และการบริการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.11 , S.D = 0.78) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าค่าอยู่ระหว่างที่ 0.73 – 0.78 แสดงว่าการกระจายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญ์บำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการศึกษา และรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(n =98)

ข้อ	การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล	ระดับความเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การดำเนินการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.36	0.70	มาก
2.	การศึกษาสำรวจและวิเคราะห์ปัญหานักเรียนรายกรณี	4.34	0.74	มาก
3.	การใช้เครื่องมือและวิธีต่าง ๆ ในการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.18	0.67	มาก
4.	การรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนไว้ในระเบียบสะสม	4.26	0.73	มาก
5.	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ	4.29	0.76	มาก
6.	การจัดให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติของตนเองเพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียนดีขึ้น	4.10	0.74	มาก
7.	การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสอบถามและอื่นๆ	4.23	0.73	มาก
8.	การใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินการงานในด้านต่าง ๆ	4.22	0.77	มาก
9.	การเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์สมาชิกในบ้านเพื่อให้ทราบข้อมูลนักเรียนอย่างครบถ้วน	4.45	0.75	มาก
10.	การจัดทำแบบทดสอบทางจิตวิทยาแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ	4.21	0.78	มาก
	รวม	4.26	0.74	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกัญญ์บำรุง ด้านการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26 , S.D.= 0.74) โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์สมาชิกในบ้านเพื่อให้ทราบข้อมูลนักเรียนอย่างครบถ้วน ($\bar{X}$ = 4.45

S.D.= 0.75) , การดำเนินการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 4.36 , S.D.= 0.70) การศึกษาสำรวจและวิเคราะห์ปัญหานักเรียนรายกรณี ($\bar{X}$ = 4.34 , S.D.= 0.74) , การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.29 , S.D.= 0.76) , การรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนไว้ในระเบียบสสม ($\bar{X}$ = 4.26 , S.D.= 0.73) , การเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการสอบถามและอื่นๆ ($\bar{X}$ = 4.23 , S.D.= 0.73) , การใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินการงานในด้านต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 4.22 , S.D.= 0.77) , การจัดทำแบบทดสอบทางจิตวิทยาแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 4.21 S.D.= 0.78) , การใช้เครื่องมือและวิธีต่าง ๆ ในการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 4.18 S.D.= 0.67) , และการจัดให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติของตนเองเพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียนดีขึ้น ($\bar{X}$ = 4.10 , S.D.= 0.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าค่าอยู่ระหว่างที่ 0.67 – 0.78 แสดงว่าการกระจายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการสนเทศ

(n =98)

ข้อ	การบริการสนเทศ	ระดับความเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนของนักเรียน	4.30	0.83	มาก
2.	การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นเพื่อการตัดสินใจ	4.23	0.75	มาก
3.	การนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่นักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายการเสียงตามสายของโรงเรียน เป็นต้น	4.13	0.75	มาก
4.	การนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของนักเรียน	4.26	0.74	มาก
5.	การจัดมุมสนเทศ บริการข้อมูลทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคมให้แก่แก่นักเรียน	4.14	0.82	มาก
6.	การจัดป้ายสนเทศ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จำเป็นและทันสมัยแก่นักเรียน	4.02	0.82	มาก

ตารางที่ 10 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการ
 สันทัด (ต่อ)

(n =98)

ข้อ	การบริการสันทัด	ระดับความเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7.	การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับโลกของงาน การรักษา สุขภาพ การศึกษาต่อ ฯลฯ	4.11	0.81	มาก
8.	เชิญวิทยากร หรือผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาให้ ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน	4.12	0.82	มาก
9.	จัดทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษา และแหล่งเรียนรู้อาชีพ	4.10	0.75	มาก
10.	การร่วมจัดปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้	4.22	0.79	มาก
11.	การจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความ กตัญญูตเวทีตาแต่คุณครู	4.24	0.81	มาก
	รวม	4.17	0.79	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์
 บำรุง ด้านการบริการสันทัด โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17 , S.D.= 0.79)
 โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร
 และการเรียนของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.30 , S.D.= 0.83) , การนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่ให้
 เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.26 , S.D.= 0.74) , การจัดกิจกรรมปัจฉิ
 มนิเทศเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูตเวทีตาแต่คุณครู ($\bar{X}$ = 4.24 , S.D.= 0.81) การให้
 ข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นเพื่อการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.23 , S.D.= 0.75), การร่วมจัดปฐมนิเทศ
 นักเรียนใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ ($\bar{X}$ = 4.22 , S.D.= 0.79) การจัดม
 สันทัด บริการข้อมูลทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้แก่แก่นักเรียน ($\bar{X}$ = 4.14 S.D.=
 0.82), การนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่นักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น
 รายการเสียงตามสายของโรงเรียน เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.13 , S.D.= 0.75), เชิญวิทยากรหรือผู้ประสบ
 ความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.12 , S.D.= 0.82), การเชิญ

วิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับโลกของงาน การรักษาสุขภาพ การศึกษาต่อ ฯลฯ ($\bar{x}$ = 4.11 S.D. = 0.81), จัดทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษาและแหล่งเรียนรู้อาชีพ ($\bar{x}$ = 4.10 , S.D. = 0.75) และการจัดป้ายสนเทศ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จำเป็นและทันสมัยแก่นักเรียน ($\bar{x}$ = 4.02 S.D. = 0.82), ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าค่าอยู่ระหว่างที่ 0.74 – 0.83 แสดงว่าการกระจายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการให้คำปรึกษา

(n =98)

ข้อ	การบริการให้คำปรึกษา	ระดับความเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	การจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในช่องทางต่าง ๆ	4.14	0.81	มาก
2.	การสำรวจปัญหาเพื่อให้คำปรึกษา	4.13	0.80	มาก
3.	การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม	4.44	0.77	มาก
4.	มีแบบบันทึกข้อมูลการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มแก่นักเรียน	4.49	0.64	มาก
5.	มีผลการดำเนินการตามขั้นตอน ระยะเวลาและวิธีการที่ใช้ในการบริการให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล	4.10	0.70	มาก
6.	สามารถพูดคุยให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.11	0.80	มาก
7.	ให้การชี้แนะส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ และปฏิบัติตนในสังคม	4.22	0.71	มาก
8.	การปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.15	0.74	มาก
9.	การปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหที่เกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.18	0.75	มาก
10.	การติดตามดูแลพฤติกรรมนักเรียนที่เคยให้คำปรึกษา	4.21	0.76	มาก
	รวม	4.21	0.75	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ด้านการบริการให้คำปรึกษา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75) โดยเรียงจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ มีแบบบันทึกข้อมูลการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มแก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.64), การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.77), การติดตามดูแลพฤติกรรมนักเรียนที่เคยให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.76), ให้การชี้แนะส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ และปฏิบัติตนในสังคม ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71), การปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาค่าที่เกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.75) การปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.74) การจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในช่องทางต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.81), การสำรวจปัญหาเพื่อให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80), สามารถพูดคุยให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.80), และมีผลการดำเนินการตามขั้นตอนระยะเวลาและวิธีการที่ใช้ในการบริการให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าค่าอยู่ระหว่างที่ 0.70 – 0.81 แสดงว่าการกระจายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการจัดวางตัวบุคคล

(n = 98)

ข้อ	การบริการจัดวางตัวบุคคล	ระดับความเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การจัดบริการจัดทุนการศึกษาประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียน	4.35	0.74	มาก
2.	การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้ารับทุนการศึกษา	4.45	0.74	มาก
3.	การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนรับทุนอาหารกลางวันหรือจัดให้รับประทานอาหารฟรี	4.32	0.82	มาก
4.	การช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเครื่องแบบและอุปกรณ์การเรียน	4.32	0.72	มาก
5.	การจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนตามความเหมาะสม	4.06	0.78	มาก

ตารางที่ 12 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการจัดวางตัวบุคคล (ต่อ)

(n =98)

ข้อ	การบริการจัดวางตัวบุคคล	ระดับความเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.	การจัดนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัดหรือที่สนใจ	4.18	0.71	มาก
7.	การจัดบริการข้อมูลการศึกษาต่อแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เลือกสาขาที่จะศึกษาต่อที่เหมาะสมกับความถนัดของนักเรียน	4.19	0.80	มาก
8.	การจัดส่งตัวนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือมีความผิดปกติได้รับการบำบัดรักษา	4.19	0.70	มาก
9.	ส่งเสริมช่วยเหลือนักเรียนให้มีรายได้พิเศษระหว่างเรียน	4.02	0.80	มาก
10.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่นทำงานพิเศษ ระหว่างปิดภาคเรียน	4.05	0.86	มาก
11.	การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดวางตัวบุคคล	4.08	0.74	มาก
	รวม	4.20	0.76	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชกูรบำรุง ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D.=0.76) โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้ารับการการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.= 0.74) , การจัดบริการจัดทุนการศึกษาประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียน ($\bar{X}$ = 4.35, S.D.= 0.74) , การช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเครื่องแบบและอุปกรณ์การเรียน ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.= 0.72) , การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนรับทุนอาหารกลางวันหรือจัดให้รับประทานอาหารฟรี ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.= 0.82) , การจัดส่งตัวนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือมีความผิดปกติได้รับการบำบัดรักษา ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.= 0.70) , การจัดบริการข้อมูลการศึกษาต่อแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เลือกสาขาที่จะศึกษาต่อที่เหมาะสมกับความถนัดของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.= 0.80)

การจัดนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัดหรือที่สนใจ ($\bar{x}$ = 4.18, S.D. 0.71) , การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x}$ = 4.08, S.D.=0.74) , การจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนตามความเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.06, S.D.= 0.78) , ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น ทำงานพิเศษ ระหว่างปิดภาคเรียน ($\bar{x}$ = 4.05, S.D.= 0.86) และส่งเสริมช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีรายได้พิเศษระหว่างเรียน ($\bar{x}$ =4.02, S.D.= 0.80) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าค่าอยู่ระหว่างที่ 0.70 – 0.86 แสดงว่าการกระจายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 13 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงโดยภาพรวม ด้าน การบริการติดตามและประเมินผล

(n =98)

ข้อ	การบริการติดตามและประเมินผล	ระดับความเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	การติดตามผลนักเรียนที่มารับบริการแนะแนวเป็นรายบุคคล	4.06	0.80	มาก
2.	การติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน	4.00	0.79	มาก
3.	การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา	4.06	0.83	มาก
4.	ติดตามศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนให้นักเรียนประสบความสำเร็จ	4.05	0.78	มาก
5.	การสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนวต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.04	0.82	มาก
6.	นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลไปใช้ในการประเมินผลการทำงานของบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ	4.18	0.78	มาก
7.	การประเมินผลระหว่างดำเนินงานและการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานสิ้นสุดลง	4.14	0.75	มาก
8.	การประเมินผลการจัดบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ เพื่อทำสถิติเปรียบเทียบและปรับปรุงเพื่อพัฒนางานแนะแนวต่อไป	4.15	0.78	มาก
9.	จัดกล่องรับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการแนะแนว	4.24	0.76	มาก
10.	นำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป	4.19	0.77	มาก
	รวม	4.11	0.78	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ด้านการบริการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$ S.D. = 0.78) โดยเรียงจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดกลุ่มรับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการแนะแนว ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.76) , นำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป ($\bar{X} = 4.19$, S.D. 0.77) , นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลไปใช้ในการประเมินผลการให้บริการแนะแนวด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.78) , การประเมินผลการจัดบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ เพื่อทำสถิติเปรียบเทียบและปรับปรุงเพื่อพัฒนางานแนะแนวต่อไป ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.78) การประเมินผลระหว่างดำเนินการและการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานสิ้นสุดลง ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.75) , การติดตามผลนักเรียนที่มารับบริการแนะแนวเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.80) การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.83) , การติดตามศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.78) การสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนวต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.82) และการติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. 0.79) ตามลำดับเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าค่าอยู่ระหว่างที่ 0.76 – 0.83 แสดงว่าการกระจายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้างานแนะแนวของโรงเรียนโดยการใช้ประเด็นคำถามจากผลการวิเคราะห์มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ดังนี้

1 ประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว (ด้านการบริการสนเทศ)

1.1 ควรจัดตั้งเพจ Facebook งานแนะแนวโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงเป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสาร การกระจายข้อมูลโดยการเผยแพร่ ข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยให้แก่ นักเรียนทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้องและสามารถไปสืบค้นต่อได้

1.2 ควรมีการจัดมุมบริการ ป้ายประชาสัมพันธ์ตามจุดสำคัญต่าง ๆ ในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถมองเห็นได้ชัดและง่ายเป็นส่วนช่วยให้การบริการแนะแนวในโรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

1.3 ควรจัดห้องแนะแนวที่สามารถเป็นแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาต่อ
ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มาใช้บริการโดยจัดคอมพิวเตอร์สำหรับให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลได้

1.4 ควรมีรายการเสียงตามสายที่ใช้การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่งาน
แนะแนวสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทั้งในช่วงเช้าระหว่างนักเรียนอยู่ใน
โรงเรียนและช่วงเย็นก่อนนักเรียนจะเดินทางกลับบ้าน

1.5 ควรจัดจัดกิจกรรมพานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ไปทัศนศึกษาตาม
สถาบันการศึกษา เช่น อาชีวศึกษา โรงเรียนกีฬา หรือ ศูนย์ฝึกอาชีพในชุมชนและอื่น ๆ จะช่วยสร้าง
เสริมประสบการณ์ที่ดีให้กับนักเรียนในการเลือกและวางแผนอาชีพอย่างถูกต้อง โดยเป็นการให้ข้อมูล
กับนักเรียนที่หลากหลาย

2. ประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว (ด้านการติดตามและประเมินผล)

2.1 ควรสร้างเครื่องมือติดตามนักเรียนที่ออกเรียนกลางคันมีส่วนร่วมช่วยให้รู้สาเหตุและปัจจัย
สำคัญของการออกกลางคันระหว่างเรียนว่ามีสาเหตุใด เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนเพื่อหา
แนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนได้

2.2 งานแนะแนวควรดำเนินการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับ
การบริการงานแนะแนวโรงเรียนเพื่อแนวทางการพัฒนางานแนะแนวในปีการศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีกระบวนการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา สามารถใช้กลุ่มไลน์ หรือช่อง
ทางการสื่อสารโซเชียลเป็นเครื่องมือช่วยในการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

2.4 ควรจัดกิจกรรมโดยการพาศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะแนวการใช้ชีวิตในรั้ว
มหาวิทยาลัยและแนวทางการประกอบอาชีพเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบแก่นักเรียนใน
โรงเรียน

2.5 ควรติดตามและประเมินผลในทุกบริการควรมีการเก็บข้อมูลทางสถิติเพื่อเป็นแนวทางใน
การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน

3. ประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม (แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว)

3.1 ควรออกแบบเครื่องมือที่สะดวกต่อการบันทึกข้อมูลประวัติการเยี่ยมบ้านของนักเรียนจะ
ช่วยอำนวยความสะดวกและสามารถเป็นข้อมูลสนเทศใช้ให้บริการด้านอื่น

3.2 ควรจัดกิจกรรมโครงการเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) เพื่อสร้างตัวแทน
นักเรียนแต่ละชั้นเรียนเป็นเพื่อนที่ปรึกษาในโรงเรียนเป็นการสร้างระบบการให้คำปรึกษาในโรงเรียน
ให้มีคุณภาพและเป็นระบบที่ดี

3.3 ควรจัดสภาพแวดล้อมสถานที่ห้องบริการแนะแนวมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้ามาใช้บริการ
งานแนะแนวมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากรคือ ข้าราชการครูโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง จำนวน 130 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดโดยการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกนได้ขนาด 98 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และ ครู จำนวน 94 คน โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 98 ฉบับ ได้กลับคืนมาครบ 100% และใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามมาใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 4 คนและหัวหน้างานแนะแนว 1 คน จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง สรุปผลดังนี้

1. การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ดังนี้ การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล , การบริการให้คำปรึกษา , การบริการจัดวางตัวบุคคล การบริการสนเทศ และการบริการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง มีหลากหลายแนวทางสรุปเป็นแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการบริการสนเทศได้แก่ 1.1 ควรจัดตั้งเพจ Facebook งานแนะแนวโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงเป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสาร การกระจายข้อมูลโดยการเผยแพร่ ข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยให้แก่นักเรียนทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถไปสืบค้นต่อได้ 1.2 ควรมีการจัดมุมบริการ ป้ายประชาสัมพันธ์ตามจุดสำคัญต่าง ๆ ในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถมองเห็นได้ชัดและง่ายเป็นส่วนช่วยให้การบริการแนะแนวในโรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น 1.3 ควรจัดห้องแนะแนวที่สามารถเป็นแหล่งสืบค้นความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาต่อ ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มาใช้บริการโดยจัดคอมพิวเตอร์สำหรับให้นักเรียนสืบค้น

ข้อมูลได้ 1.4 ควรมีรายการเสียงตามสายที่ใช้การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่งานแนะแนวสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทั้งในช่วงเช้าระหว่างนักเรียนอยู่ในโรงเรียนและช่วงเย็นก่อนนักเรียนจะเดินทางกลับบ้าน 1.5 ควรจัดกิจกรรมพานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ไปทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษา เช่น อาชีวศึกษา โรงเรียนกีฬา หรือศูนย์ฝึกอาชีพในชุมชนและอื่น ๆ จะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีให้กับนักเรียนในการเลือกและวางแผนอาชีพอย่างถูกต้อง โดยเป็นการให้ข้อมูลกับนักเรียนที่หลากหลาย 2) ประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว (ด้านการติดตามและประเมินผล) 2.1 ควรสร้างเครื่องมือติดตามนักเรียนที่ออกเรียนกลางคันมีส่วนช่วยให้รู้สาเหตุและปัจจัยสำคัญของการออกกลางคันระหว่างเรียนว่ามีสาเหตุใด เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนได้ 2.2 งานแนะแนวควรดำเนินการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการบริการงานแนะแนวโรงเรียนเพื่อแนวทางการพัฒนางานแนะแนวในปีการศึกษาต่อไป 2.3 ควรมีกระบวนการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา สามารถใช้กลุ่มไลน์ หรือช่องทางการสื่อสารโซเชียลเป็นเครื่องมือช่วยในการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา 2.4 ควรจัดกิจกรรมโดยการพาศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะแนวการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยและแนวทางการประกอบอาชีพเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบแก่นักเรียนในโรงเรียน 2.5 ควรติดตามและประเมินผลในทุกบริการควรมีการเก็บข้อมูลทางสถิติเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน 3) ประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม (แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว) 3.1 ควรออกแบบเครื่องมือที่สะดวกต่อการบันทึกข้อมูลประวัติการเยี่ยมบ้านของนักเรียนจะช่วยอำนวยความสะดวกและสามารถเป็นข้อมูลสนเทศใช้ในบริการด้านอื่น 3.2 ควรจัดกิจกรรมโครงการเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) เพื่อสร้างตัวแทนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนเป็นเพื่อนที่ปรึกษาในโรงเรียนเป็นการสร้างระบบการให้คำปรึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพและเป็นระบบที่ดี 3.3 ควรจัดสภาพแวดล้อมสถานที่ห้องบริการแนะแนวมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้ามาใช้บริการงานแนะแนวมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการ

ดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนรัตนราชภรณ์บำรุง มีผู้บริหารให้ความสำคัญงานแนะแนวของโรงเรียน โดยมีการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือกำกับและติดตามการดำเนินงานแนะแนวและกำหนดขอบข่ายงานทั้ง 5 ด้านอย่างชัดเจน ประกอบกับโรงเรียนรัตนราชภรณ์บำรุงได้รับการบรรจุแต่งตั้งรองผู้อำนวยการโรงเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาทำให้มุมมองวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีมุมมองที่กว้างและทันสมัยต่อการทำงาน สร้างแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องต่อนโยบายการศึกษาและมีสร้างเวทีการเรียนรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ คมเพชร ฉัตรสุภกุล และคณะ กล่าวว่า การที่ผู้บริหารได้กำหนดขอบข่ายของงานแนะแนวอย่างชัดเจนจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงานแนะแนวในโรงเรียนทำให้ผู้ปฏิบัติมีทิศทางในการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ และนิรนาท แสนสา กล่าวว่า ผู้บริหารและครูมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้งานแนะแนวในโรงเรียนดำเนินงานไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือจากเครือข่ายภายในโรงเรียน ทั้งครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชานักเรียนและเครือข่ายภายนอก เช่น ผู้ปกครอง บุคลากรทางการแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ ล้วนมีศักยภาพในการให้ความช่วยเหลือและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานแนะแนวในสถานศึกษาได้โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรภา แสงแก้ว ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่าการดำเนินงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญงานแนะแนว โดยจัดการประชุมวางแผนงาน โครงการแนะแนวเพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งยังปรับแนวทางการทำงานสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดทำให้การบริการแนะแนวในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับ อนรรฆ ตปนีย์ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญของงานแนะแนวในโรงเรียน จึงได้มีการประชุมวางแผน ติดตามการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน พร้อมหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนและยังเสริมส่งเสริมการดำเนินงานแนะแนวให้สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราชภรณ์บำรุง เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย ดังนี้

1.1 ด้านการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตเป็นอันดับที่ 1 เพราะโรงเรียนรัตนราชภรณ์บำรุงได้ดำเนินงานตามจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ที่ให้สถานศึกษาดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครบ 100 % โดยผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้ความสำคัญเรื่องการเยี่ยมบ้านนักเรียนในโรงเรียนจึงมีการ

วางแผนดำเนินงานและติดตามการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกชั้นเรียนจึงได้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยครูสามารถรู้จักและเข้าใจนักเรียนได้มากขึ้นจากแบบบันทึกข้อมูลการเยี่ยมบ้านสอดคล้องกับ วราภรณ์ หงษ์ติลิกกุล กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ให้เป็นผู้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดต้องเป็นผู้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองปัญหาการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและบันทึกข้อมูลของนักเรียน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรินทรา อยู่หลาบ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลทุกโรงเรียนจะมีระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นรายบุคคล จึงทำให้ครูทุกคนได้ร่วมกันดำเนินการโดยจะมีครูประจำชั้นร่วมการวางแผนการเก็บข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีโดยการจัดสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาปรับใช้ทำให้เกิดการกระบวนกรเก็บข้อมูลนักเรียนสามารถดำเนินการเป็นระบบและครอบคลุมนักเรียนในโรงเรียน

1.2 ด้านการบริการให้คำปรึกษา มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยครูผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือกันหาทางออกของปัญหาโดยทุกครั้งหลังการให้คำปรึกษาจะมีแบบบันทึกข้อมูลการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มแก่นักเรียน เพื่อให้ครูที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ติดตามนักเรียนหลังการให้คำปรึกษาว่ามีนักเรียนมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร เบอร์นาร์ด (Burnard) กล่าวว่า กระบวนการให้คำปรึกษาจะต้องมีการพบกันอย่างน้อยสองคน สัมพันธภาพนี้ไม่ใช่เรื่องการพบปะทางสังคม แต่เป็นการติดต่อเพื่อช่วยเหลือกันหาทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นและมีการติดตามภายหลังการให้คำปรึกษา โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ สุดใจ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการบริการให้คำปรึกษาของงานแนะแนวโรงเรียนหัวหิน วิทยาคม พบว่า การติดตามผลการให้คำปรึกษาของงานแนะแนวในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอจะมีส่วนช่วยให้การบริการให้คำปรึกษาในโรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

1.3 ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล เนื่องจากงานแนะแนวได้จัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและนำข้อมูลดังกล่าวนั้นมาทำการพิจารณาทำให้ทราบข้อมูลความต้องการและความขาดแคลนด้านทุนการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียน โดยได้มีการจัดหาทุนการศึกษาประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา ประกอบด้วย ทุนการศึกษาประจำปี ทุนจากหน่วยงานภายนอกและทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย กล่าวว่า การบริการจัดวางตัวบุคคล เป็นงานที่ช่วยนักเรียนได้ตัดสินใจดำเนินการตามแผนตามความเหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการ เช่น การเลือกวิชาเรียน ทุนการศึกษาและกิจกรรมชุมนุม รวมถึงการจัดหางานให้นักเรียนทำช่วงปิดเทอมและว่าง สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ อนรรฆ ตบนิยได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ พบว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูปรูปในคาบสุดท้ายของวันเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้พบปะ พูดคุยนักเรียนสอบถามนักเรียนในการบอกเล่าปัญหาหรือสิ่งที่นักเรียนต้องการให้ครูสนับสนุนช่วยเหลือทำให้ครูที่ปรึกษาได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนมากขึ้นทำให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนได้

1.4 ด้านการบริการสนเทศ การมีช่องทางการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่ให้เป็นปัจจุบัน และตรงกับความต้องการของนักเรียนที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยมีการติดป้าย ประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลการศึกษา ทูตต่างๆ ในด้านหน้าห้องแนะแนวทำให้นักเรียนได้เห็นข้อมูล ข่าวสารต่างๆ อยู่เสมอ เจียรนัย ทรงชัยกุล กล่าวว่า งานด้านบริการสนเทศ เป็นบริการที่ให้ความรู้ ข่าวสารข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ในด้านการศึกษา อาชีพ สังคมแก่นักเรียน เช่น การเชิญวิทยากรบรรยาย การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายสนเทศ หรือการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ เดชกุญชรได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนว การศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่า การจัดกิจกรรมที่ ผู้เรียนสามารถเลือกด้วยตนเอง จะเป็นการมุ่งเน้นและเติมเต็มความรู้ ประสบการณ์ของนักเรียนที่ กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ มีผลให้สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการบริการติดตามและประเมินผล โดยการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนได้มีการ จัดทำกล่องรับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการแนะแนวทำให้ได้รับข้อมูลสะท้อนกลับมาในการปรับปรุง พัฒนางานแนะแนวอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลการจัดบริการแนะแนวด้านต่างๆ เพื่อทำสถิติ เปรียบเทียบและปรับปรุงพัฒนางานแนะแนวต่อไป นิรันดร์ จุลทรัพย์ กล่าวว่า การบริการติดตามและ ประเมินผลว่าเป็นขอบข่ายของงานบริการอย่างหนึ่งของงานแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับการติดตามดู พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดจนความสำเร็จในการจัดบริการแนะแนวและการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ธนภร พยัคฆ์ทองได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการแนะแนว โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาเขต อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการและการ นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานทำให้ระบบงานแนะแนว ทั้ง 5 งาน มีกระบวนการและขั้นตอนใน การปฏิบัติทำให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และเป็นปัจจุบันระบบงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ การดำเนินการพัฒนาระบบงานในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง พบว่า มีหลากหลายแนวทางสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานแนะแนวได้แก่ ด้านการบริการสนเทศ ควรจัดตั้งเพจ Facebook งานแนะแนวโรงเรียน

รัตนราชภรณ์บำรุง เป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยให้แก่นักเรียนทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้องและสามารถไปสืบค้นต่อได้ รวมถึงการจัดป้ายประชาสัมพันธ์ตามจุดสำคัญต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลการศึกษาต่อและทุนการศึกษาแก่ในโรงเรียนโดยห้องแนะแนวในโรงเรียนสามารถเป็นแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียนทั้งการบริการหนังสือประเภทต่าง ๆ และคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้น รวมถึงรายการเสียงตามสายของโรงเรียนเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่งานแนะแนวสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ มาประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน สำหรับภาคเรียนที่ 2 การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยการพานักเรียนไปทัศนศึกษาเป็นการช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีเพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกและวางแผนอาชีพอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนรรฆ ตปนีย์ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ พบว่า การเพิ่มมุมบริการสืบค้นข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลเพิ่มขึ้นและมีจัดทำเพจหรือช่องทางที่สามารถนำเสนอข้อมูลให้นักเรียนจะทำให้นักเรียนได้รับอย่างรวดเร็วและง่ายที่สุด ด้านการติดตามและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามนักเรียนที่ออกเรียนกลางคันมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้งานแนะแนวรู้สาเหตุและปัจจัยสำคัญของการออกกลางคันระหว่างเรียนว่ามีสาเหตุใดเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในปีการศึกษาถัดไปและสามารถใช้กลุ่มไลน์หรือช่องทางการสื่อสารโซเชียลเป็นเครื่องมือช่วยในการติดตามนักเรียนเหล่านี้รวมถึงนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมให้ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะแนวการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยและแนวทางการประกอบอาชีพเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบแก่นักเรียนในโรงเรียนสำหรับผลการดำเนินงานแนะแนวสามารถใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการบริการงานแนะแนวโรงเรียนเพื่อแนวสะท้อนการทำงานและนำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในปีการศึกษาต่อไปด้านการติดตามและประเมินผลในทุกบริการจึงควรมีการประเมินผลและติดตามเก็บข้อมูลเป็นสถิติเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานแนะแนว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิราภรณ์ สุ่มมาตย์ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานแนะแนวตามความเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดตะพงนอก พบว่าการทำประเมินระบบการทำงานของแนะแนวเป็นประจำทุกปีการศึกษาและจัดกิจกรรมอภิปรายผลการทำงานซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริการแนะแนวโดยระบบการติดตาม มีการใช้แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบผลการให้บริการแนะแนวและมีการประสานงานกับผู้ปกครองและครูที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารวบรวมที่เกี่ยวกับผลการศึกษานโยบายการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางการในศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาดังนี้

1. ควรใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยจัดเก็บข้อมูลสนเทศและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในงานบริการแนะแนวทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้งานแนะแนวได้จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ครูในโรงเรียนสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ง่าย
2. ควรให้การสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการของงานแนะแนวเพื่อให้งานแนะแนวดำเนินงานแนะแนวบรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของการดำเนินงานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
3. ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานเอกชนใกล้เคียงโรงเรียน เข้ามาประชาสัมพันธ์ทำงานพิเศษระหว่างปิดภาคเรียน หรือวันหยุดซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนสร้างทักษะชีวิตหาประสบการณ์และรายได้มาช่วยเหลือครอบครัวและค่าใช้จ่ายเกี่ยวข้องทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความแตกต่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในสังกัดสำนักงานเขตมัธยมศึกษาเขตอื่น
2. การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนจังหวัดราชบุรี
3. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในจังหวัดราชบุรี

รายการอ้างอิง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณา บุตรपालะ. **การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ**. เลย : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550.

กฤตวรรณ คำสม. **“การแนะแนวเบื้องต้น”**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยาการแนะแนว สำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557.

กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว. **แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา2019**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563.

กลุ่มสาระนิเทศ. **“ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 14 มิถุนายน 2564** https://data.boppobec.info/emis/schooldataview.php?School_ID=1070480369&Area_CODE=0

คมเพชร ฉัตรศุกกุล และคณะ, **ชุดฝึกอบรมแนะแนว**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555),15.

เจียรนัย ทรงชัยกุล **“บริการศึกษาสนเทศในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา”** เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 7-11 พิมพ์ครั้งที่ 8 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553),60.

เจษฎา บุญมาโฮม. **หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 4 นครปฐม : สไมล์ พรินต์ติ้ง & กราฟิคดีไซน์, 2558.

จิตตินันท์ บุญสิทธิรุก. **หลักการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551.

จิรภา แสงแก้ว. **“คุณลักษณะของผู้บริหารส่งผลต่อการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

จิตรอารี เนตรหิน. **“บริการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 5”** เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554.

จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร. **“กระบวนการต้นการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

ธีราภรณ์ สุ่มมาตย์ ,ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานแนะแนวตามความเห็นของผู้ปกครอง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดตะพงนอก, (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา,2561),71-72.

ธนกร พยัคฆ์ทอง. “การพัฒนาระบบงานแนะแนวโรงเรียนห้องชัยวิทยาคม” การค้นคว้าอิสระ
ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม, 2554.

ธัญญะวีร์ ประทีน. “ภารกิจงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1”
การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556.

ปัญญา เชื้อชัย. “การศึกษาสภาพในการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุรฉาน เขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. การแนะแนวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4 สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา, 2554.
_____การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ,
2558.

นิรนาท แสนสา. “การแนะแนวกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” (เอกสาร
การประชุมใหญ่สามัญ, 2556),88-90.

พนม ลีมาอารีย์. การแนะแนวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ,2548.
พิทักษ์ สโตถยาคม “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ความหวังใหม่ในการปฏิรูปการศึกษาไทย,”
วารสารวิชาการ 22,1 (มกราคม – มีนาคม 2562):5.

รุ่งแสง อรุณไพโรจน์ และคณะ.ระบบการแนะแนวในโรงเรียน. นครปฐม : เมตตาโก้ปี่ ปรี้น,
2556.

โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง, “ เอกสารรายงานข้อมูลสารสนเทศ ประจำปีการศึกษา 2563 ”
31 มีนาคม 2564

โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. “ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563. ”
25 มิถุนายน 2564.

รังสรรค์ โฉมยา. “การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน” (เอกสารประกอบการสอนวิชาการ
แนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2553.

ลักขณา สรวิวัฒน์. ,การแนะแนวเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ ,2551.

วารสารณ หงษ์ดิลกกุล , หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครู
และผู้บริหารการศึกษา , (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
,2559),11-13.

วัชรีย์ ทรัพย์มี. “บริการจัดวางตัวบุคคลในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา” เอกสารการสอน
ชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาหน่วยที่ 8 – 15 นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553.

_____ . ทฤษฎีให้การปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2556.

วงพักตร์ ภูพันธ์ศรี และศิรินันท์ ดำรงผล. จิตวิทยาพัฒนาการประยุกต์ทางการศึกษา,
พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

วัชรีย์ ทรัพย์มี และวิภา เกตุเทพา. **โมดูล 1 งานแนะแนววิชาชีพที่สร้างคุณค่าชีวิต**

ในชุดฝึกอบรมแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

วาสนา แก้วนพรัตน์, “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546” เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์
2564, เข้าถึงได้จาก https://thaichildprotection.org/data/files/8_1%20Law.pdf
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ระบบการแนะแนวในหลักการบริการแนะแนวและ
การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559.

_____ระบบการแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย, 2559.

_____การให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559.

_____การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย, 2559.

_____บริการแนะแนวและเครื่องมือทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย, 2559.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2555.

สุทัศน์ เดชกุญชร. “รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับ

- สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2561.
- สุนิสา วงศ์อารีย์. “การแนะแนวเบื้องต้น” เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยาการแนะแนว สำหรับครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559.
- สัมพันธ์ ส่องศรี โตนุ่ม. หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. 2 มีนาคม 2564.
- อนรรฆ ตปนีย์. “การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2559.
- อมรรัตน์ สุกใจ. “การจัดบริการการให้คำปรึกษาของงานแนะแนวโรงเรียนหัวหินวิทยาคม” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.
- อรินทรา อยู่หลาบ. “การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ” วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2560.
- อัจฉรา จูเจริญ. “ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ”วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,2556.
- อชรา เอิบสุขสิริ ,**จิตวิทยาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ภาษาต่างประเทศ**
- Burnard . “ **Counseling skill Training : A Sourcebook of Activities for Trainer**” London : Kogan Page,1992) ,12.
- Barron, D. W. **An Examination of School Counselors’ Awareness and Implementation of the Statewide Comprehensive Guidance and Counseling Program Model in Alabama**”,2003.
- Brewington, Marva N. **School Counselors’ Perceptions of the Comprehensive School Counseling Academic Outcomes ”** Dissertation Abstracts International. Capella : Capella University, 2011.
- Fred C. Lunenburg. and Allan C. Ornstein. **Educational Administration: Concepts and Practices**. 6th ed. CA : Wadsworth Cengage Learning, 2012.
- Fulya Yaksel-Sahin. “The evaluation of counseling and guidance services based on

teacher views and their prediction based on some variables”, **International Journal of Instruction** 2, 1 (January, 2009),59.

George, R.L. and Cristrani, T.S. **Counseling: Theory and practice**, 4 th ed Boston: Allyn and Bacon,1995.

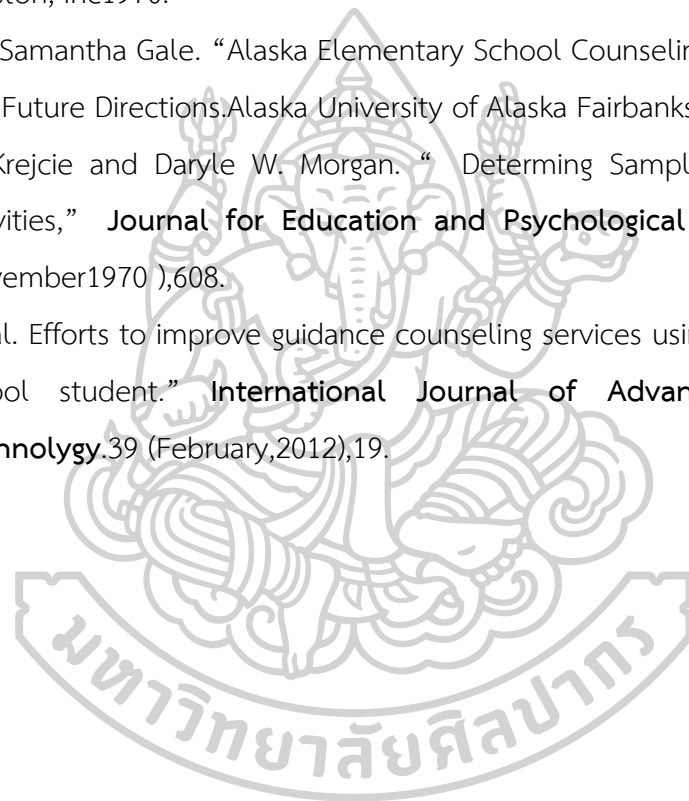
John W . Best. **Research in Education** .Englewood Cliffs , New Jersey : Prentice – Hall Inc, 1970.

Lewis, Edwin C. **The Psychology of Counseling**. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc1970.

McMorrow, Samantha Gale. “Alaska Elementary School Counseling : Current Practices and Future Directions.Alaska University of Alaska Fairbanks”, 2010.

Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. “ Determing Sample Size for Research Activities,” **Journal for Education and Psychological Measurement**,no.3 (November1970),608.

Suyoto, et,al. Efforts to improve guidance counseling services using ICT for junior high school student.” **International Journal of Advance Sciences and Technolygy**.39 (February,2012),19.

ภาคผนวก

ที่ อว 8606 (วส) / 4642
 ๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พระราชวังสนามจันทร์
 อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

8 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

ด้วย นายเกรียงไกร นครพงศ์ รหัสประจำตัว 620620033 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง " แนวทางการพัฒนา
 การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง " มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครู
 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อธิมาศ มากจู้)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
 รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
 นครปฐม โทร.034-218790

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 การสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 การสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง
3. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครู
4. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารและครูกรอกข้อมูลตามความเป็นจริงคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา
5. เพื่อความสมบูรณ์ กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 การสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		
1.	เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง	สำหรับผู้วิจัย ( ) 1
2.	อายุ ( ) เท่ากับ หรือน้อยกว่า 25 ปี ( ) 26 – 35 ปี ( ) 36 – 45 ปี ( ) 46 ปี ขึ้นไป	( ) 2
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด ( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก	( ) 3
4.	ตำแหน่ง ( ) ผู้บริหาร ( ) ครู	( ) 4
5.	ประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง ( ) น้อยกว่า 10 ปี ( ) 10 – 19 ปี ( ) 20 – 29 ปี ( ) 30 ปี ขึ้นไป	( ) 5

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามสภาพจริงที่ปรากฏ 1 ข้อ เพียง 1 คำตอบ โดยผู้วิจัยได้กำหนดช่วงระดับความคิดเห็นไว้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน				
		5	4	3	2	1
การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล						
1.	การดำเนินการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
2.	การศึกษาสำรวจและวิเคราะห์ปัญหานักเรียนรายกรณี					
3.	การใช้เครื่องมือและวิธีต่าง ๆ ในการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
4.	การรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนไว้ในระเบียบสะสม					
5.	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ					
6.	การจัดให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติของตนเองเพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียนดีขึ้น					
7.	การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสอบถามและอื่นๆ					
8.	การใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินการงานในด้านต่าง ๆ					
9.	การเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์สมาชิกในบ้านเพื่อให้ทราบข้อมูลนักเรียนอย่างครบถ้วน					
10.	การจัดทำแบบทดสอบทางจิตวิทยาแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ					
การบริการสนเทศ						
11.	การประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนของนักเรียน					

ข้อ	การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน				
		5	4	3	2	1
การบริการสนเทศ						
12.	การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นเพื่อการตัดสินใจ					
13.	การนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่นักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายการเสียงตามสายของโรงเรียน เป็นต้น					
14.	การนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของนักเรียน					
15.	การจัดมุมสนเทศ บริการข้อมูลทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคมแก่นักเรียน					
16.	การจัดป้ายสนเทศ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จำเป็นและทันสมัยแก่นักเรียน					
17.	การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับโลกของงาน การรักษาสุขภาพ การศึกษาต่อ ฯลฯ					
18.	เชิญวิทยากร หรือผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน					
19.	จัดทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษา และแหล่งเรียนรู้อาชีพ					
20.	การร่วมจัดปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้					
21.	การจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูทเวทิตาแด่คุณครู					
การบริการให้คำปรึกษา						
22.	การจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในช่องทางต่าง ๆ					
23.	การสำรวจปัญหาเพื่อให้คำปรึกษา					
24.	การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม					
25.	มีแบบบันทึกข้อมูลการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มแก่นักเรียน					

ข้อ	การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน	ค่านำหนักคะแนน				
		5	4	3	2	1
การบริการให้คำปรึกษา						
26.	มีผลการดำเนินการตามขั้นตอน ระยะเวลาและวิธีการที่ใช้ในการบริการให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล					
27.	สามารถพูดคุยให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
28.	ให้การชี้แนะส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้แก่ักเรียนด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ และปฏิบัติตนในสังคม					
29.	การปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล					
30.	การปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคล					
31.	การติดตามดูแลพฤติกรรมนักเรียนที่เคยให้คำปรึกษา					
การบริการจัดวางตัวบุคคล						
32.	การจัดบริการจัดทุนการศึกษาประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียน					
33.	การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้ารับการทุนการศึกษา					
34.	การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนรับทุนอาหารกลางวันหรือจัดให้รับประทานอาหารฟรี					
35.	การช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเครื่องแบบและอุปกรณ์การเรียน					
36.	การจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ักเรียนตามความเหมาะสม					
37.	การจัดนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัดหรือที่สนใจ					
38.	การจัดบริการข้อมูลการศึกษาต่อแก่นักเรียนเพื่อให้ักเรียนได้เลือกสาขาที่จะศึกษาต่อที่เหมาะสมกับความถนัดของนักเรียน					
39.	การจัดส่งตัวนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือมีความผิดปกติได้รับการบำบัดรักษา					

ข้อ	การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน	ค่านำหนักคะแนน				
		5	4	3	2	1
การบริการจัดวางตัวบุคคล						
40.	ส่งเสริมช่วยเหลือนักเรียนให้มีรายได้พิเศษระหว่างเรียน					
41.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น ทำงานพิเศษ ระหว่างปิดภาคเรียน					
42.	การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดวางตัวบุคคล					
การบริการติดตามและประเมินผล						
43.	การติดตามผลนักเรียนที่มารับบริการแนะแนวเป็นรายบุคคล					
44.	การติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน					
45.	การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา					
46.	ติดตามศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนให้นักเรียนประสบความสำเร็จ					
47.	การสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนวต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น					
48.	นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลไปใช้ในการประเมินผลการทำงานของบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ					
49.	การประเมินผลระหว่างดำเนินงานและการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานสิ้นสุดลง					
50.	การประเมินผลการจัดบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ เพื่อทำสถิติเปรียบเทียบและปรับปรุงเพื่อพัฒนางานแนะแนวต่อไป					
51.	จัดกล่องรับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการแนะแนว					
52.	นำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป					

ขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ (ผู้วิจัย)

แบบสัมภาษณ์ “แนวทางการพัฒนาการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง”

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์

- 1.1 ตำแหน่ง.....
- 1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด คือ.....
- 1.3 ประสบการณ์ทำงาน.....
- 1.4 อายุ ปัจจุบัน.....ปี

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอย่างไร

1) ประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว (ด้านการบริการสนเทศ)

.....

.....

.....

2) ประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว (ด้านการบริการติดตามและประเมินผล)

.....

.....

.....

3) ประเด็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	เกรียงไกร นครพงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	31 กรกฎาคม 2535
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลวชิรพยาบาล กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) สาขาจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ.2562-ปัจจุบัน ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	41 / 12 ถนนสุขใจ ต.ประจวบ อ.เมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

